

Ramâzân-ı Şerîf Bayramınızı Tebrîk Eder,
Her Birinize Sevdiklerinizle Birlikte
Dâreyñ Saâdeti Niyâz Ederiz!

Lâlegül

Aylık İlim - Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi Yıl: 6 Sayı: 64 Ramazan - Şevvâl 1439 HAZİRAN 2018 Fiyatı: 13TL

İlk Hedefimiz Kudüs

Dr. İhsan ŞENOCAK sh: 60

Ramazan'ın Son Cumâsı Kılınacak
Düşmanları Râzı Etme Namazı sh: 89

Bayram Günü 400 Kere Okuyana 400 Köle
Âzâdı Sevâbını Kazandıran Zikir sh: 12-13

Ölünün Kabrinde 3 Kere Okununca Kıyâmete
Kadar Azâbı Kaldıracak Bir Duâ sh: 10-12

Bayram Gecesi Okunacak Duâ ve Tekbirler
ile Sabahında Yapılacak Vazîfeler sh: 06-09

Bayram Ziyâretinde Mezarlıklarda
Okunacaklar sh: 10

Bayram Gecesi Kılanın Bütün
İnsanlardan Fazla Günahı
Olsa da Secdeden Kalkmadan
Bağışlanacağı Bir Namaz sh: 05

Kilise Gören veya Çan Sesi
İşiten Kişi Okuduğunda Sıddîk
Yazılacağı Duâ sh: 94

Kadir Gecesi'nin Namazları
ve Duâları sh: 89-92

Bu Sene Kadir Gecesi Hangi
Gecedir? sh: 92

Tecdîd-i İmân İçin Yapılacak
Bir İstiğfâr sh: 95-96

Ramazan Bayramı
Gecesi ve Gününün Fazîletli Amelleri
Ahmet Mahmut ÜNLÜ sh: 4

Şer'-i Şerîfi Reddeden Sözde Ulemânın, Kur'ân'ı
Takdis Etmeleri Mânâsızdır Resul BÖLÜKBAŞ sh: 14

Saldırı ve İstismar Arasında Ehl-i Sünnet Olmak
Ne Demektir? Ömer Faruk KORKMAZ sh: 34

Ümmü Habîbe Annemiz Hicret Diyarında
Kaderiyle Baş Başa sh: 56

Kadere İman Etmemek Kâfirliktir! -2-
Hüseyin Avni KANSIZOĞLU sh: 70

Fetih ve Akşemseddin
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 18

Ramazan Bayramı
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER sh: 48

Vücutumuzdaki Orkestra
Prof. Dr. Volkan TUZCU sh: 84

EDITÖRDEN

Kurulduğu günden bu yana birçok katliama imza atan ve uluslararası hukûku yerle bir ederek işgal ettiği Filistin topraklarında Müslümanlara karşı her geçen gün şiddeti artıran Siyonist İsrail, kan dökmeye bir türlü doymuyor. En son mübarek Ramazan Ayı'na girerken yine büyük bir katliama imza atmıştı.

Hatırlayacak olursanız, ABD'nin büyükelçiliğini Kudüs'e taşıma kararını protesto eden Gazze sınırındaki silahlı halka İsrail askerleri ateş açmış, altmış civarında Müslümanı şehid etmiş, üç bine yakın Müslümanı da yaralayıp adeta toplu bir katliam yapmışlardı.

Bu katil devlet, son yıllarda yaptığı saldırıları sürekli Ramazan Ayı'na denk getirip bu mübarek ayı tüm İslam âlemine zehir ediyor. Saldırıların Ramazan Ayı'na rastlaması tesadüf değil, bilakis bir plan ve program çerçevesinde yapılan bu saldırılar aslında İslam âlemine bir hakaret ve meydan okumadır.

İsrail'in Filistin halkına bu denli pervasızca saldırması, sadece ABD'nin kayıtsız şartsız onları desteklemesinden dolayı değil, aynı zamanda bölgedeki sözde İslam Ülkesi geçinen gizli müttefiklerinin de desteği sebebiyledir.

Eğer, **Mısır**'ın başında bu gün **Sisi** değil de, darbeye indirilip hapse atılan **Mursi** yönetimi işbaşında olsaydı, İsrail Filistin konusunda bu kadar rahat hareket edebilir miydi?.. Amerika'nın piyonu haline gelmiş **Suudi Arabistan** ve **Birleşik Arap Emirlikleri**'nin basiretsiz yöneticileri, eğer ABD ve İsrail'le ihânetvâri gizli anlaşmalar yapmış olmasalardı, Siyonistler böylesine cesur adımlar atabilirler miydi?..

Bu kadar İslam Ülkesi içinde, Kudüs davasına **Türkiye** gibi sahip çıkan, Filistin meselesini kendine dert edinen kaç ülke var?..

Maalesef İslam Ümmeti olarak halifesiz ve başsız olmanın, darmadağın ve tefrika içinde olmanın faturasını çok ağır ödüyoruz. İki milyar nüfusa sahip olan İslam âleminin, uluslararası arenada doğru dürüst bir yaptırım gücü bile yok. Ama bir avuç İsrail, İslam Coğrafyasının göbeğinde, bu kadar İslam Devletinin arasında istediği gibi at koşturabiliyor. Filistin halkına saldırıyor, vuruyor, öldürüyor...

“Sizin başınıza üşüşecekler”

Düşman devletlerin bir gün Müslümanların başına üşüşeceğini Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bize haber vermiş ve bunu şöyle tasvir etmiştir:

“Bir gün gelecek (kafir) milletler, oburların yemek çanağına üşüşükleri gibi sizin başınıza üşüşecekler.

Orada bulunan sahabeler sordular:

- O gün biz az olacağımız için mi böyle olacak ya Rasûlellah?

- **Hayır, bilakis o gün (sayıca) çok olacaksınız. Fakat selin sürükleyip götürdüğü çer-çöp gibi (zayıf) olacaksınız. Çünkü Allah-u teala heybetinizi, düşmanlarınızın kalbinden (size karşı duydukları korkuyu) çekip alacak ve kalbinize “vehn” koyacak.**

- Vehn nedir ya Resûlellah!

- **Dünya sevgisi ve ölümü kerih görmek (ölüm korkusu sebebiyle oluşacak zaaf).**

(Ebû Dâvûd, Sünen, Melâhim, 5.)

Bu hadis-i şerif mucizevî bir şekilde günümüzü haber veriyor. İslam Coğrafyasına şöyle bir baktığımızda üzülenek görüyoruz ki; bütün kafir milletler Ortadoğu üzerine aç kurtlar gibi üşüşmüşler. Arakan'dan tutunda Doğu Türkistan ve Filistine kadar tüm Müslüman topluluklar zalimlerin tasallutu ve saldırısı altında... İslam âleminin bu denli çaresiz ve sähipsiz kaldığı acaba başka bir dönem var mı?..

Tabi Müslümanların bu hale gelmesinin en büyük suçlusu; menfaatleri uğruna kendi halkına ihanet eden, zalim devletlerin kuklası olmuş İslam ülkelerinin başındaki şüursuz idarecilerdir. Rabbim en kısa zamanda onların yetkilerini ellerinden alıp saltanatlarını yer ile yeksan eylesin. İslam âlemini bir çatı altında toplayıp Ehli Sünnet çizgisinde birleştirecek devlet adamlarının önünü açsın. Amin!

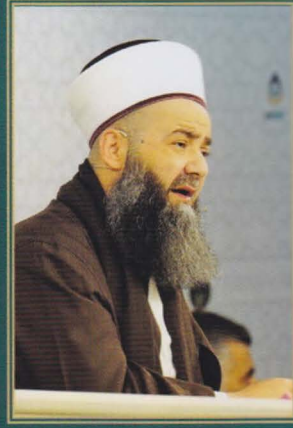
Müslümanlara yapılan zulümlerin bir an önce bitmesi, oluk gibi akan Müslüman kanının durması, tüm İslam coğrafyasında emniyet ve huzurun hakim olduğu günlerin en kısa zamanda gelmesi niyâzıyla, şimdiden Kadir Geceniz ve Ramazan Bayramınız mübarek olsun.

Fî Emanillah!

Mustafa Özsimşekler

İÇİNDEKİLER

RAMAZAN BAYRAMI GECESİ VE GÜNÜNÜN FAZİLETLİ AMELLERİ

►4

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ

Tuana Basın Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR

Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM

reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ

Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ

Matsis Matbaa Hizmetleri - Tevfikbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)

150 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)

180 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN

BANKA HESAP BİLGİLERİ

TUANA YAYINCILIK A. Ş.

VAKIF KATILIM TL HESABI

İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI

İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI

İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI

TUANA YAYINCILIK A. Ş.

14851995

ABONE DAĞITIM

Tuana Basın Yayın

0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ

0212 435 10 58

BİLGİ

www.laleguldergisi.com

ADRES

Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

- 32 YESEVİ YOLU
- 40 HİKEMİYÂT - EFENDİ HAZRETLERİ'NİN İLMÎ KELÂMLARI
- 52 SÜNNET - HADİS-İ ŞERİFLER
- 54 RAMAZAN'DA İDDEF FAALİYETLERİ -İDDEF-
- 56 BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM
ÜMMÜ HABİBE (Radiyallâhü Anhâ) 1. BÖLÜM
- 58 KISSADAN HİSSELER - ALLAH NASIL MİSAFİR EDİLİR?
- 68 EDEBİYÂT - MÜMİN KARDEŞİM
- 82 HİKMETLİ SÖZLER

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZİLETLİ AMELLER •

- 86 Ramazan'da Çok Yapılması Emredilen Dört Zikir
- 86 Ramazân-ı Şerif'in Her On Gününün Zikri
- 87 Ramazân-ı Şerif'te İftar Duaları
- 87 Ramazân-ı Şerif Ayında Terâvîh ve Vitr Namazından Sonra Evde Kılınacak Çok Faziletli Nâfile Namazlar ve Vaad Edilen Sevapları
- 89 Ramazan'ın Son Cumâsi Kılınacak Düşmanları Râzı Etme Namazı
- 89 Kadir Gecesi Namazları
- 90 Kadir Gecesi Duâları
- 92 Kadir Gecesi Hangi Gecedir?
- 94 Kilise, Havra ve Ateşe Tapınma Yerini yâhut Putların Bulunduğu Bir Yeri ya da Küfür Âletlerinden Bir Şeyi Gören veya Çan Sesi İşiten Kişi Okuduğunda Sıddîk Yazılmasına Vesile Olacak Duâ
- 94 Şu Sahâbenin İsimlerini Yazıp İçen Günahlardan Kurtulur, O Suyu Yüzünü Yıkayan da Körlükten Korunur
- 95 Dünyâ-Âhîret Zor İşlerin Âsân Olması İçin Okunacak İsm-i Şerîfler
- 95 Tecdîd-i İmân İçin Yapılacak Bir İstiğfâr

**ŞER-İ ŞERİFİ REDDEDEN SÖZDE
ÜLEMÂNIN, KELÂMULLÂH OLAN
HAZRETİ KUR'ÂN'I TAKDİS
ETMELERİNİN BİR ÖNEMİ YOKTUR**

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

►14

**FETİH VE
AKŞEMSEDDİN**

■ Prof. Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL

►18

**DEVLET-İ ALİYYE'NİN ON BEŞİNCİ
VE EN UZUN SÜRE GÖREV YAPAN
ŞEYHULİSLÂMİ; FAKİH VE MÜFESSİR
EBU'S-SU'ÛD (Rahimehullâh) -3-**

■ HASAN KUDUĞLU

►26

**SALDIRI VE İSTİSMAR
ARASINDA EHL-İ SÜNNET
OLMAK NE DEMEKTİR?**

■ ÖMER FARUK KORKMAZ

►34

**TERAVİH NAMAZI
KAÇ REKÂTTIR?**

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

►42

RAMAZAN BAYRAMI

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

►48

**İLK HEDEFİNİZ
KUDÜS**

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK

►60

**KADERE İMAN ETMEMEK
KAFİRLİKTİR! -2-**

■ HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

►70

**FIKHÎ SUÂLLERE
CEVAPLAR**

■ FATİH KALENDER

►78

**VÜCUDUMUZDAKİ
ORKESTRA**

■ VOLKAN TUZCU

►84

LALEGÜL DERGİSİNE ABONE OLAN HERKESE

HÜCRE KASİDESİ LEVHASI VE EHL-İ SÜNNET MÜDAFAASI KİTABI HEDİYE

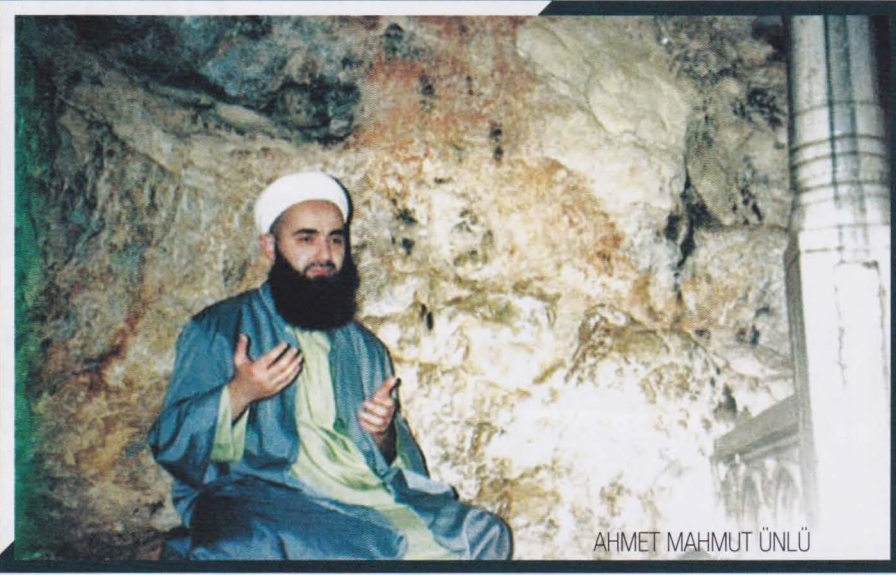
**YURTIÇI ABONELİK
150 TL**

**YUTDIŞI ABONELİK
180 EURO**

0212 912 10 06

www.herseybusepette.com

RAMAZAN BAYRAMI GECESİ VE GÜNÜNÜN FAZÎLETLİ AMELLERİ

Sonsuz hamd-ü senâlar:

﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُم
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾

“Allâh (yolculuk ve hastalık hâlinde oruç tutmamanızı serbest kılarak) size kolaylık dilemektedir, size zorluk (çıkartmak) istememektedir. (Allâh-u Te‘âlâ bütün bunları açıklamıştır ki, böylece İslâm’ın hükümlerini bilirsiniz,) bir de (oruç tutulması gereken günlerle alâkalı) o sayıyı tamamlayasınız ve sizi (râzı olduğu amellere) hidâyet buyurmuş olmasına karşılık (bayramda) Allâh’ı (yüceltici ifâdelerle) tekbîr edesiniz diye. Tâ ki (bu sâyede) siz (sayısız nîmetlerine, özellikle de bu ruhsatlarına karşı Allâh’a) şükredesiniz.” (el-Bakara Sûresi:185’dan) kavli-şerîfinde bizleri bayrama kavuşturması hasebiyle tekbîr getirmeye ve Zâtı’na şükretmeye dâvet eden Allâh-u Zü’l-Celâl’e âittir.

Nihâyetsiz salât-ü selâmlar da Ebû Hu-reyre (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîflerinde:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ.»

“Ramazan kendisine ulaşır da günahları affedilmeden ondan çıkan kişinin burnu toprağa sürtsün.” (et-Tirmizî, es-Sünen, ed-De‘avât:101, rakam:3545, 5/550) buyurarak bizleri bu aydan affolunmadan ayrılmamız husûsunda îkâz buyuran Rasûlullâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in, Ehl-i Beyti’nin ve sahâbe-i kirâmının üzerine olsun. Âmin!

Kıymetli okurlarım! Ramazan ayının son iftarından sonra birçok Müslüman’ın rehâvete kapıldığı bayram gecesi ve gününde, bizler zikir ehlerinden olabilmek için bayram gecesi ve günü hakkında vârid olan fazîletli amelleri yapmaya gayret edelim.

Rabbimiz imtihan diyârı şu dünyâ hayâtımızda cümlemize tevfikini yâr eyleyip bu bayrama vâsıl kıldığı gibi

Zât-ı Pak-i Sübhâniyyesi'nin vuslatıyla da müşerref eylesin ve **Hacı Bayrâm-ı Velî** (*Kuddise Sirruhû*)nun hakîkî bayramlara nâil olma hakkındaki:

“Bayramım imdi, bayramım imdi,
Bayram edersin Yâr ile şimdi.

Hamd-ü senâlar, hamd-ü senâlar,
Yâr ile bayram kıldı bu gönlüm.”

dizeleriyle yazımıza başlayalım. Bu yazımızda sizlere bayram gecesi ve gününün vazîfelerini nakledeyim ki bayram kutlarken câhillik yaparak kendimizi zarâra uğratmayalım.

Bayram Gecesi Kılanın Bütün İnsanlardan Fazla Günahı Olsa da Secdeden Kalkmadan Bağışlanacağı Bir Namaz

(14 Hazîran Perşembe'yi 15 Hazîran Cumâ'ya bağlayan gece)

Rabî ibni Huseym (*Radyallâhu Anh*)'ın **Abdullâh ibni Mes'ûd** (*Radyallâhu Anh*)dan rivâyet ettiğine göre **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: “**Beni hak peygamber olarak gönderen Allâh'a yemin ederim ki, Cebrâîl** (*Aleyhis-selâm*) **bana İsrâfîl** (*Aleyhisselâm*)dan, **o da Azîz ve Celîl olan Rabbin'den naklen şöyle haber verdi:**

‘Her kim Ramazan Bayramı gecesi on rekât kılar; her rekâtta bir Fâtiha ve on bir İhlâs Sûresi okur, rükûunda ve secdesinde de on kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَاللَّهُ أَكْبَرُ.»

‘Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbîh eder ve O’na hamd ederim. Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür.’ diye zikreder, namazı bitirince yüz kere:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ.»

‘Allâh-u Te‘âlâ’dan bağışlanma talep ediyorum.’ dedikten sonra secdeye kapanır ve secdede:

«يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ! يَا ذَا الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ! يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَرَحِيمَهُمَا! يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! يَا إِلَهَ
الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ! اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي
وَتَقَبَّلْ صَوْمِي وَصَلَاتِي.»

‘Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ey dünyâ ve âhiretin Rahmânı ve Rahîmi! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey öncekilerin ve sonrakilerin İlâhı! Günahlarımı bağışla, orucumu ve namazımı kabûl eyle.’ diye duâ ederse, beni hak peygamber olarak gönderen Zât’a kâsem ederim ki, bu kişi secdeden başını kaldırmadan önce Allâh-u Te‘âlâ onu bağışlar, bütün insanların günahlarından daha büyük günahlar yapmış olsa bile ona cezâ vermekten vazgeçer ve onun Ramazan ayını kabûl eder.” (*İbnü'l-Cevzî, Kitâbu'n-Nûr fî fezâilî'l-eyyâmî ve's-şühûr, Süleymâniye Kütüphanesi, Nâfiz Paşa, rakam:329, verak:23-24*)

BAYRAM GECESİ OKUNACAK BİR DUÂ

(14 Hazîran Perşembe'yi 15 Hazîran Cumâ'ya bağlayan gece)

Ramazân-ı Şerîf orucu tutanların bayram gecesinde **Ca'fer-i Sâdık** (*Radyallâhu Anh*)dan nakledilen şu duâyı yapmaları da müstehap sayılmıştır:

«اللَّهُمَّ رَبِّي مُنَزَلَ الْقُرْآنِ، هَذَا شَهْرُ
رَمَضَانَ الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنُ قَدْ تَصَرَّم

يَا رَبِّ! فَأَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَنْ لَا
يَطْلُعَ الْفَجْرُ مِنْ لَيْلَتِي هَذِهِ وَيَخْرُجَ
رَمَضَانُ وَلِي ذَنْبٌ تُرِيدُ أَنْ تُعَذِّبَنِي بِهِ
يَوْمَ لِقَائِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ!

“Ey benim Rabbim olan Allâh! Ey Kur’ân’ı indiren! İşte kendisinde Kur’ân indirilmiş olan Ramazan ayı şu anda bitmiştir. Ey Rabbim! Ey bütün âlemlerin Rabbi! Bu gecenin fecri doğarak Ramazan çıkarken Sana kavuşacağım günde kendisiyle bana azâb etmeyi dileyeceğin bir günahımın kalmasından Senin keremli Zâtın’a sığınırım.” (İbnü’l-Cevzî, Kitâbu’n-Nûr fî fezâilî’l-eyyâmi ve’ş-şühûr, Süleymâniye Kütüphânesi, Nâfiz Paşa, rakam:329, verak:24)

BAYRAM GECESİ OKUNACAK TEKBİRLER VE SABAHINDA YAPILACAK VAZİFELER

1) Bayram gecesi ihyâsı müstehab olan gecelerdendir, dolayısıyla o gece bu namazla, tesbîh etmekle, Kur’ân-ı Kerîm okumakla, zikir ve duâ ile ihyâ edilmelidir. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bayram gecelerini ibâdetle ihyâ edenlerin kalplerinin ölmeyeceğini ve îmân nurlarının sönmeyeceğini vaad etmiştir.

Zeyd ibni Abdirrahmân ibni Esved (Radıyallâhu Anh) Ramazan Bayramı gecesini ihyâ ederken “Bu gece insanların gâfil olduğu bir gecedir.” diyerek terâvîh namazının bitmesi nedeniyle bayram gecesi insanların cemâatle namazdan ve zikirden gaflet ettiklerine dikkat çekmiştir. (İbnü’l-Cevzî, Kitâbu’n-Nûr fî fezâilî’l-eyyâmi ve’ş-şühûr, Süleymâniye Kütüphânesi, Nâfiz Paşa, rakam:329, verak:24)

Bayram gecelerini, **Allâh-u Te‘âlâ’yı** zikretmek, namaz kılmak ve diğer ibâdetlerle ihyâ etmek müstehaptır.

Bu husustaki delilimiz **Ebû Ümâme** (Radıyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîftir ki, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bu hadîs-i şerifte şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَامَ لَيْلَتِي الْعِيدَيْنِ مُحْتَسِبًا لِلَّهِ، لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ.»

“Her kim sevâbını Allâh-u Te‘âlâ’dan umarak bayram gecelerini (ibâdetle) ihyâ ederse, (âhireti unutup dünyâyâ bağlanmakla) kalplerin öldüğü gün onun kalbi ölmez.” (İbnü Mâce, es-Sünen, es-Sıyâm:68, rakam:1782, 1/567)

Âlimler bayram gecelerinin ne kadarlık bir zamânının ibâdetle geçirileceği hakkında ihtilâf etmişlerdir. Bu hususta en sağlam görüş, gecenin büyük bir kısmının ibâdetle geçirilmesidir. Ayrıca “Muayyen bir vakit içerisinde geceleyin kalkıp ibâdet edilmekle de o gece ihyâ edilmiş olur.” diyen âlimler mevcuttur.

Burada geçen “Kalbi ölmez.” ifâdesi “Kâfir olmaz.” demektir. Bu mânâ Enâm Sûresi’nin, yüz yirmi ikinci âyet-i kerîmesinde geçen:

﴿أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ﴾

“O kimse ki (kâfirlik döneminde) ölü (gibi) **biriyken Biz** (îmân nasîb ederek) **onu diriltmişiz.**” (el-En‘âm Sûresi:122’den) kavli-i şerîfinden alınmıştır. Zîrâ burada ölü kabûl edilen kâfirin îmanla diriltilmesi konu edilmektedir.

Bâzılarına göre de, kalbin ölmemesi dünyâyı sevmemesi, dünyâyı âhirete tercih etmemesi demektir. Nitekim **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

«لَا تُجَالِسُوا الْمَوْتَى.»

“Ölülerle birlikte oturmayın.” (Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şîr‘ati’l-İslâm, sh:147) buyurmuştur ki bunun mânâsı: “Kalbi ölü olan dünyâcı zenginler ile birlikte oturmayın.” diye şerhedilmiştir. Bâzı ulemâ kalbin ölmemesini ölüm hâlinde, kabirde ve kıyâmette hayrette (şaşkın hâlde) kalmaması ve zarâra uğramaması şeklinde açıklamışlardır.

2) Ramazan Bayramı gecesinde, güneşin batışından îtibâren imam bayram namazını kıldırmaya kalkıp iftitâh tekbirini alıncaya kadar geçen zaman içinde tekbir getirmek müstehaptır. Bunun yanında namazların arkasında ve diğer hâllerde tekbir getirmek de müstehaptır. Tekbir getirmek 3 kere: «اللَّهُ أَكْبَرُ.» “Allâh-u Ekber (Al-lâh-u Te‘âlâ her şeyden yücedir).” demek sûretiyle olur.

Ayrıca İmâm-ı Şâfi‘î (Rahimehullâh)ın beyânına göre; sâdece üçer kere tekbir getirmekle yetinilmemeli, bununla berâber şu duâ da okunmalıdır:

«اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا،
وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ، لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ، صَدَقَ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ،
وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَاللَّهُ أَكْبَرُ.»

“Allâh-u Te‘âlâ her şeyden yüce olmakla yücedir. Allâh-u Te‘âlâ’ya çokça hamdolsun. Sabah ve akşam Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbîh ederiz. Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur.

Kâfirler hoşlanmasa da, ibâdeti sadece O’na tahsis ediciler olarak yalnız O’na ibâdet ederiz.

Bir olan Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur. (Peygamberine) verdiği (yardım) söz(ün)de sâdık olmuştur, kuluna yardım etmiştir ve yalnız Kendi kudreti ile düşman birliklerini perişân etmiştir. Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh her şeyden büyüktür.” (en-Nevevî, el-Ezkâr, rakam:522, sh:199)

İnsanların âdet edindikleri şu şekil üzere tekbir getirmekte de bir beis yoktur:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ.»

“Allâh-u Te‘âlâ her şeyden yücedir. Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür. Allâh-u Te‘âlâ en büyüktür. Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur ve Allâh-u Te‘âlâ her şeyden yücedir. (Yine) Allâh-u Te‘âlâ her şeyden yücedir. Hamd de Allâh-u Te‘âlâ içindir.” (en-Nevevî, el-Ezkâr, sh:199)

Biz Hanifîlerde tercih edilen görüş, başta zikredilen tekbirin 2 kere okunmasıdır.

3) Mümin kul her iki bayramda da sa bahleyin gusül abdesti almalı, en güzel elbiselerini giymeli, güzel koku sürünmeli, bıyıkları kısaltmalı, tırnakları kesmeli, koltuk ve kasık tıraşı yapmalıdır.

4) Fıtır (Ramazan) Bayramı’nda câmiye gitmeden önce biraz tatlı yer. Sayısı tek olmak üzere birkaç hurma yâhut şeker yiyebilir. Nitekim Enes (Radiyallâhu Anh):

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْدُو يَوْمَ
الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمْرَاتٍ.»

“Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ramazan Bayramı günü birkaç hurma yemeden sabah namazına gitmezdi.” (el-Buhârî, es-Sahîh, el-İ‘deyn:4, rakam:910, 1/325) diye nakletmiştir ki böylece Ramazân-ı Şerîf günlerinden bayram günü ayrılmış olmaktadır.

Hurmaların sayısının tek olması ise **Ali** (*Radıyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ وَتَرَّ يُحِبُّ الْوَتَرَ.»

“**Muhakkak ki Allâh-u Te‘âlâ tektir, teki sever.**” (*et-Tirmizî, es-Sünen, Ebvâbü'l-Vitr:333, rakam:453, 2/316*) hadîs-i şerîfine göredir.

5) Fıtır (Ramazan) Bayramı'nda bayram namazından önce fakirlere fitre verilmelidir ki bu sene fitre miktarının en azı 19 TL olarak belirlenmiştir. Çoğu için hudut yoktur, **Allâh-u Te‘âlâ** hayrını artıranın ecrini artıracığını vaad etmiştir.

6) Gücü yetiyorsa iki bayramda da câmiye yürüyerek gitmek daha efdaldır. Bayram günlerinde namaza yürüyerek gitmek müstehaptır. Cumâ ve bayram namazlarına binek üstünde olarak gitmekte de bir mahzur (sakinca) yoktur.

7) Eve dönerken gittiği yoldan başka bir yol tâkip eder. Böyle yapmak müstehaptır. **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) böyle yaparlardı. “*er-Ravza*” kitabında zikredildiğine göre; bayram namazına adımlarının çok olup, fazla sevap alması için en uzun yoldan gitmeli ama evine çabuk ulaşması için en kısa yoldan geri dönmelidir.

8) İnsanlar bayram namazı kılınan yere toplanmalarından ibret almalı, kabirlerinden kalkıp her biri bir halde fevc fevc mahşer yerine gidip toplanacaklarını göz önüne getirmelidirler.

Saf saf olup bayram namazı kılarken, **Allâh-u Te‘âlâ**'nın huzûrunda, mahşer yerinde saf bağlamayı düşünüp ibret almaldırlar. Yine böylece eve dönünceye kadar, amelinin **Allâh-u Te‘âlâ** katında, makbûl mü yoksa merdûd mü olduğunu düşünmelidirler.

Bu mânâda büyükler: “Keşke kimin orucunun kabûl olduğunu bilseydik de onu tebrik etseydik, kimin reddolunduğunu da bilseydik de ona tâziyeye gitseydik.” demişlerdir.

9) Bayramlarda silah oyunlarına ve yarışlara ruhsat ve izin vardır. Zîrâ dinimizde genişlik vardır. İslâm dinine göre Müslüman bayramda, sevincini izhâr etmelidir. Hattâ böyle yapmak dînin şeâirinden (İslâm nişanlarından) sayılmıştır.

Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*)dan rivâyet olunduğuna göre **Ebû Bekir** (*Radıyallâhu Anh*) teşrîk (Kurban Bayramı) günlerinde **Âişe** (*Radıyallâhu Anhâ*)nın evine vardı. Yanında iki câriye def çalıyor, ellerini birbirine vuruyorlardı. Bir rivâyete göre de raks edip ve ensârın kahramanlıklarını öven türkû ve destanlar söylüyorlardı.

Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ise yüzü duvara doğru uzanmış ve bir elbise ile örtünmüş vaziyette bulunuyordu. **Ebû Bekir** (*Radıyallâhu Anh*) **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)i farketmeyip onları sert söz ile men edince **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) mübârek yüzünü açarak:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «دَعَهُمَا يَا أَبَا بَكْرٍ! إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَإِنَّ عِيدَنَا الْيَوْمَ.»

“**Ey Ebû Bekr! O iki kızı bırak** (söylesinler). **Çünkü her kavmin bir bayramı vardır** (ki onda sevinç hâli izhâr ederler). **İşte bugün de bizim bayramımızdır.**” buyurdu. (*el-Buhârî, es-Sahîh, Fezâilü's-sahâbe:75, rakam:3716, 3/1430; et-Taberânî, el-Mu‘cemü'l-kebîr, rakam:288, 2/181*)

“**Şerhu'l-Mesâbih**”de zikredildiğine göre; buradan anlaşılıyor ki, bayram günlerinde sevinçli olmak, sürûr izhâr etmek, İslâm dîninin şeâirindedir. Bu nedenle Kurban Bayramı günlerinde yâni teşrîk günlerinde oruç tutulmaz. Çünkü bu günler **Allâh-u Te‘âlâ**'nın ziyafet günleridir.

Gerideki hadîs-i şerîfte üzerinde zil bulunsa da bâzı zamanlarda def çalmak ve dinlemenin haram olmadığına işâret vardır. Ancak bunu sürekli yapmak ve her zaman çalmak, dinlemek mekruh olup insanın mahkeme şâhitliğinde adâlet vasfını zedeler ve kişiyi mürüvvetten (şahsiyetli olma vasfından) uzaklaştırır. (*Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şir‘ati’l-İslâm, sh:149*)

10) Bayram Günü Kabristanı Ziyâret Etmek

Şu bilinsin ki dirilerin ölüleri ziyâretiyle ölüler hoşnut olur. Nitekim **İmâm-ı Tâî** (*Rahimehullâh*)ın tahrîc ettiği bir rivâyette:

«أَنْسَ مَا يَكُونُ الْمَيِّتُ فِي قَبْرِهِ إِذَا زَارَهُ مَنْ كَانَ أَحَبَّهُ فِي الدُّنْيَا.»

“Ölünün kabrinde en ümitli olduğu vakit, dünyâda sevdiği kişinin onu ziyâret ettiği zamandır.” buyrulmuştur. (*et-Tâî, el-Erba‘ûne’t-Tâiyye, Muhammed Zeki İbrâhîm, Hayâtü’l-ervâh ba‘de’l-mevt, sh:189; ‘Abdurrahmân ibnü Muhammed Bâ‘alevî, Buğyetü’l-müsterşidin, 2/375*)

Dolayısıyla kabir ziyâreti yapan kişi ölüm ve âhireti hatırlamış olacağı gibi ana-babası ve dostları gibi kimseleri ziyâret ettiğinde ise bir nevi haklarını da ödemiş olur. Nitekim **Muhammed ibni’n-Nu‘mân** (*Radiyallâhu Anh*)ın merfû‘an rivâyeti ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ يَرْفَعُ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِيهِ أَوْ أَحَدِهِمَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ غُفِرَ لَهُ وَكُتِبَ بَرًّا.»

“Her kim her cumâ günü anne babasının ya da birinin kabrini ziyâret ederse, onun için (günahları) bağışlanır ve onlara karşı itâatkâr (biri olarak) yazılır.” (*el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:7522, 10/297; el-Heysemî, Mecme‘u’z-zevâid, rakam:4312; İbnü Ebi’d-Dün-yâ, Mekârimü’l-ahlâk, rakam:249, 1/83*)

Ebû Bekr (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ زَارَ قَبْرَ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدِهِمَا فِي كُلِّ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَقَرَأَ عِنْدَهُ يَسَ، غُفِرَ اللَّهُ لَهُ بِعَدَدِ كُلِّ حَرْفٍ مِنْهَا.»

“Her kim her cumâ günü anne babasının veyâ onlardan birinin kabrini ziyâret eder ve onun başında Yâsîn (Sûresi’ni) okursa, Allâh(-u Te‘âlâ) o sûreden her harfe karşılık o ölü için (bir günahı) bağışlar.” (*‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:45543, 16/479*)

İbni Ömer (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ زَارَ قَبْرَ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدِهِمَا احْتِسَابًا كَانَ كَعَدْلِ حَجَّةٍ مَبْرُورَةٍ، وَمَنْ كَانَ زَوَّارًا لَهُمَا زَارَتِ الْمَلَائِكَةُ قَبْرَهُ.»

“Her kim (mükâfâtını Allâh’tan) hesâb ederek (niyetle ve ihlâsla) anne babasının ya da onlardan birinin kabrini ziyâret ederse, (o kişinin bu ameli) kabûl edilmiş bir haccın dengi gibi (sevap kazandırıcı) olur. Her kim de onları(n kabirlerini) çok ziyâret edici olursa, (o kişi ölünce) melekler de onun kabrini ziyâret ederler.” (*es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, rakam:22300, 20/346; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:45544, 16/479*)

Hele de ziyâret edilen kişi hayır sâhibi velîlerden ise o zaman çok büyük faydalar hâsıl olur. Zîrâ Berzah âleminde Allâh dostlarına büyük hayırlar, tasarruflar ve bereketler verilmiştir ki onların sayısız mededi müşâhede edilmiştir. (*‘Abdurrahmân ibnü Muhammed Bâ‘alevî, Buğyetü’l-müsterşidin, 2/375*)

Bayram Ziyâretinde Mezarlıklarda Okunacaklar

Temîm-i Dârî (*Radyallâhu Anh*)dan nakle-
dilen bir hadîs-i şerîfe göre:

عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ:
قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَفْرَأُ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فَيَجْعَلُ ثَوَابَهَا
لِلْأَهْلِ الْقُبُورِ إِلَّا لَمْ يَبْقَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ قَبْرٌ
إِلَّا أَدْخَلَ اللهُ فِيهِ مَعْرُوفًا وَوَسَّعَ عَلَيْهِمْ قُبُورَهُمْ
مَدَّ الْبَصِيرَ، وَأَعْطَاهُ اللهُ بِقِرَاءَتِهَا ثَوَابَ أَلْفِ
شَهِيدٍ، وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ، وَكَتَبَ لَهُ بِكُلِّ
كَلِمَةٍ أَلْفَ حَجَّةٍ، وَأَلْفَ عُمْرَةٍ، وَخَلَقَ اللهُ بِكُلِّ
حَرْفٍ مَلَكَينِ يُسَبِّحَانِ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ وَكَانَ ثَوَابُهُمْ لَهُ.»

“Her hangi bir mümin **Âyete’l-Kür-
sî** okur da sevâbını kabirlerin ahâlisine
tahsis ederse, yeryüzünde hiçbir (Müs-
lüman’a âit) kabir kalmaksızın mutlakâ
Allâh-u Te‘âlâ ona (her birine) bir mâruf
(iyilik ve rahmet) ulaştırır ve kabirlerini
gözün görebildiği kadar onlara genişletir.

Bunu okuduğu için **Allâh-u Te‘âlâ**
o kişiye bin şehîd sevâbı verir, kendisi
için bin derece yükseltir, (Âyete’l-Kür-
sî’de bulunan) her kelime mukâbilinde
bin hac, bin umre (sevâbı) yazar, her
harfe mukâbil **Allâh-u Te‘âlâ** iki melek
yaratır ki onlar kıyâmet gününe kadar
Allâh-u Azze ve Celle’yi tesbîh ederler,
sevapları da o (Âyete’l-Kürsî okuyup
sevâbını kabristanda bulunan Müslüman-
lara hediye eden) kişiye âit olur.” buyrul-
muştur. (*Ebu’l-Hasen ‘Alî ibnü Ahmed el-Hekkârî, He-
diyyetü’l-ahyâ li’l-emvât, rakam:16, sh:184; Muhammed
ibnü ‘Alî Hirid, el-Vesâilü’s-şâfi‘a, sh:193*)

Selef-i sâlihîn ölünün kabrinin yanında
Yâsîn, Mutaffifîn, İnşikâk, Beyyine, Zil-
zâl, Tekâsür, Kâfirûn, 11 İhlâs, Felak, Nâs,
Fâtiha, Elif Lâm Mîm, (Bakara Sûresi’nin

ilk beş âyeti), Âyete’l-Kürsî ve peşinde-
ki iki âyet, Bakara Sûresi’nin sonu (284-
286), Hadîd Sûresi’nin başı (1-6), Haşr
Sûresi’nin sonunun (20-24) okunmasını
ve sevâbının ölüye bağışlanmasını müste-
hab saymışlardır ki bunların hem okuyana,
hem de ölüye faydası olacak fazîletli âyet-
ler olduğuna dâir eserler ve haberler vârid
olmuştur.

İbni Hacer (*Rahimehullâh*)a “Bir adam bir
kabristana uğrayıp Fâtiha okusa ve sevâbı-
nı orada okuyanlara hediye etse bu sevap
taksim mi edilir yoksa her birine tam bir
Fâtiha sevâbı mı ulaşır?” diye soruldu-
ğunda o: “Ulemâdan bir cemâat her biri-
ne tam bir sevap ulaşacağı hakkında fetvâ
vermişlerdir ki **Allâh-u Te‘âlâ**’nın rah-
metinin genişliğine yakışan da budur.”
 demiştir. (*‘Abdurrahmân ibnü Muhammed Bâ‘alevî,
Buğyetü’l-müsterşidin, 2/375*)

Ölünün Kabrinde 3 Kere Okununca Kıyâmete Kadar Azâbı Kaldırarak Bir Duâ

İmâm-ı Sühaymî (*Rahimehullâh*)ın “*el-Cev-
here*” üzerine yaptığı şerhte zikredilen bir
hadîs-i şerîfte:

«مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ عِنْدَ قَبْرِ مَيِّتِهِ:
اللَّهُمَّ بِحَقِّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُعَذِّبْ هَذَا الْمَيِّتَ إِلَّا رَفَعَ عَنْهُ
الْعَذَابُ إِلَى يَوْمِ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ.»

“Hangi bir kul (kabir azâbına dâcâr ol-
muş bir) ölüsünün kabrinin yanında üç
kere: ‘Ey **Allâh!** Efendimiz Muham-
med’in ve Efendimiz Muhammed (*Sal-
lâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in hürmetine bu ölüye
azâb etme.’ derse, Sûr’a üfürülünceye
kadar ondan azâb kaldırılır.” buyrul-
muştur. (*İbnü Ebi’l-Fevâris, el-Emâlî; ‘Abdurrah-
mân ibnü Muhammed Bâ‘alevî, Buğyetü’l-müsterşidin,
2/374; Muhammed ibnü ‘Ömer el-Bintenî, Nihâyetü’z-zeyn,
sh:153*)

Duânın Okunuşu

«اللَّهُمَّ بِحَقِّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُعَذِّبْ هَذَا
الْمَيِّتَ.»

Kabristanı ziyâret eden kişinin çokça Kur'ân okuması zikir ve duâ edip o makberenin ahâlisine ve sâir Müslüman ölülere hediye etmesi müstehab sayılmıştır. Kişi ölülerin ruhuna sadaka verip Kur'ân okuyup zikir yaptıktan sonra şu duâları yapar: (Muhammed ibnü 'Alî Hürîd, el-Vesâilü's-şâfi'a, sh:194-195)

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى
آلِهِ وَصَحْبِهِ، اللَّهُمَّ رَوْحِ أَرْوَاحِهِمْ
وَقَدِّسْ أَسْرَارَهُمْ وَنَوِّرْ ضَرَائِحَهُمْ
وَطَيِّبْ مَرَاقِدَهُمْ وَعَطِّرْ مَشَاعِرَهُمْ
وَأَعْلِ دَرَجَاتِهِمْ وَكَثِّرْ مَثُوبَاتِهِمْ
وَضَاعِفْ حَسَنَاتِهِمْ، اللَّهُمَّ أَفْضُ
عَلَيْهِمْ سَجَلًا مِنْ بَرِّكَ وَلُطْفِكَ
وَجُودِكَ وَكَرَمِكَ وَإِنْعَامِكَ وَإِحْسَانِكَ
وَأَمْتِنَانِكَ، مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ
وَالصَّالِحِينَ، وَزِدْهُمْ شَرَفًا وَتَعْظِيمًا
وَتَكْرِيمًا، اللَّهُمَّ وَإِنَّا قَدْ وَقَفْنَا عَلَى عَتَبَةِ
أَوْلِيَائِكَ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكَ عَنْ
خُشُوعٍ وَخُضُوعٍ وَاسْتِكَانَةٍ مُتَوَسِّلِينَ
بِهِمْ فِي قَضَاءِ حَاجَاتِنَا وَمُهَمَّاتِنَا
وَإِنجَاحِ طَلِبَاتِنَا وَكِفَايَةِ الشُّرُورِ مِنْ

الْجِنَّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَالشَّدَائِدِ
وَإِزَالَةِ الْمَحْنِ عَنَّا وَحُضُورِ الْمَنِّ
وَكَفَايَةِ أَدْيَاتِ الظَّالِمِينَ وَالْمُتَمَرِّدِينَ
وَالْمُعَانِدِينَ فَلَا تُخَيِّبْنَا مِنْ نَيْلِ مَا
نَرْجُوهُ وَنُؤَمِّلُهُ وَلَا تَرُدَّنَا صُفْرَ الْأَيْدِي
وَأَنْجِرْ أَمَانَنَا وَقَبْلِ جُلِّ وَسَائِلِنَا
وَاجْعَلْنَا مَحْظُوظِينَ مِنْ بَرَكَاتِهِمْ
مَلْحُوظِينَ بِأَعْيُنِ عِنَايَتِهِمْ مَحْفُوظِينَ
مِنْ سَائِرِ الشُّرُورِ وَالْآفَاتِ وَالْعَاهَاتِ
وَالْبَلِيَّاتِ وَالْأَذْيَاتِ بِأَسْرَارِ عِنَايَتِهِمْ
وَاكْتُبْنَا فِي دِيْوَانِ عِبَادِكَ الَّذِينَ لَا
خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ، فَاغْفِرْ
لَنَا وَلِوَالِدِينَا وَلِإِخْوَانِنَا وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ
وَقَابِلُ التَّوْبَاتِ وَسَامِعُ الْأَصْوَاتِ رَبَّنَا
تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ
حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ، اللَّهُمَّ إِنَّا
نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِأَجَلِّ الْوَسَائِلِ وَتَشْفَعُنَا
إِلَيْكَ بِأَوْجَهِ الشُّفَعَاءِ عِنْدَكَ عَبْدِكَ
وَرَسُولِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَسَائِرِ أَوْلِيَائِكَ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكَ
وَكُلِّ شَفِيعٍ مِمَّنْ تُحِبُّ مِنْ عِبَادِكَ
وَبِكُلِّ وَسِيلَةٍ مَقْبُولَةٍ عِنْدَكَ، رَبَّنَا اغْفِرْ
لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ

وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا
رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ، رَبَّنَا آتِنَا
نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ، رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ
أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي
فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ
الْمُسْلِمِينَ، رَبِّ أَصْلِحْ ذُرِّيَّتِي إِنِّي
تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ»

BAYRAM GÜNÜNÜN ZİKİRLERİ

(15 Hazîran Cumâ günü)

1) İki Bayramda Rasûlüllâh

(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Okuduğu
Mühim Bir Duâ

Abdullâh ibni Mes'ûd (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ
قَالَ: «كَانَ دُعَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
الْعِيدَيْنِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَيْشَةً نَقِيَّةً وَمَيِّتَةً
سَوِيَّةً وَمَرَدًّا غَيْرَ مُخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ...»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in iki bayramda yaptığı duâsı: ‘Ey Allâh! Muhakkak ki ben Senden (rızan üzere yaşanıp nihâyete erecek) tertemiz bir hayat, istikâmet üzere bir ölüm, rüsvây etmeyen ve ayıplarımı açmayan bir dönüştür (le âhirete gidiş) istiyorum.

Ey Allâh! Bizi (tevbe fırsatı tanımadan) ansızın helâk etme, âniden azâbınla yakalama ve bizi herhangi bir hak ve vasiyet(i icrâ edecekken aceleye ve telâşa düşmek)ten (dolayı) kifâyetsiz (yetersiz) bırakma.

Ey Allâh! Biz Senden iffet (günahlardan utanma duygusu), **zenginlik** (insanlara muhtâc olmama), **takvâ** (haramlardan sakınma vasfı), **hidâyet** (doğru yola erişme) ve dünyâ ile âhiretin güzel âkıbetini istiyoruz. Ayrıca Senin dînin hakkında şüphe etmekten, (haktan) ayrılıktan, riyâ ve süm‘adan (gösterişten ve işittirmekten) Sana sığınıyoruz.

Ey kalpleri dilediği tarafa çeviren (Al-lâh)! Bizi hidâyet buyurduktan sonra kalplerimizi kaydırma ve bize tarafından bir rahmet bahşet. Şüphesiz ki (karşılık beklemeden bolca bağış yapan) **Vehhâb Sensin, ancak Sen.’** şeklinde idi.” (et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-evsat, rakam:7572, 7/306)

Duânın Okunuşu

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَيْشَةً نَقِيَّةً وَمَيِّتَةً
سَوِيَّةً وَمَرَدًّا غَيْرَ مُخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ،
اللَّهُمَّ لَا تَهْلِكْنَا فَجَاءَةً وَلَا تَأْخُذْنَا بَعْتَةً
وَلَا تُعْجِلْنَا عَنْ حَقِّ وَلَا وَصِيَّةٍ، اللَّهُمَّ
إِنَّا نَسْأَلُكَ الْعَفَافَ وَالْغِنَى وَالْتِقَى
وَالهُدَى وَحُسْنَ عَاقِبَةِ الْآخِرَةِ وَالْدُنْيَا،
وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَالشَّقَاقِ وَالرِّيَاءِ
وَالسُّمْعَةِ فِي دِينِكَ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ!
لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.»

Bayram Güü 400 Kere Okuyana 400 Köle Âzâdı Sevâbı Kazandıran Zikir

2) **Enes** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte şöyle buyrulmuştur:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «مَنْ قَالَ
فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ الْعِيدَيْنِ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي

Zikrin Okunuşu

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ.»

4) Rivâyet olunduğuna göre; her kim bir bayram gününde 100 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ.»

“Allâh’ı hamd ile tesbîh ederim.” zikrini okur da sonra:

«يَا رَبِّ! اجْعَلْ ثَوَابَهَا لِمَنْ فِي الْقُبُورِ.»

“Yâ Rabbi! Bunun sevâbını kabir ehline ulaştır.” derse, kıyâmet günü bu kişi hakkında Müslümanların ölmüşlerinin tamâmı: “Yâ Erhamer-Râhimîn! Bu kuluna rahmet eyle ve sevâbını cennet eyle.” derler.

Bunun üzerine Allâh-u Te‘âlâ:

«إِنِّي قَدْ عَفَرْتُ لِعَبْدِي.»

“Muhakkak Ben bu kulumu gerçekten bağışladım.” buyurur. (Ebu'l-Yüsr ‘Âbidîn, Tenbîhü'l-kulûbi'n-nâ‘ime, sh:156)

5) Cübeyr ibni Nüfeyr (Radıyallâhu Anh) şöyle demiştir:

عن جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «كَانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا التَّقُوا يَوْمَ الْعِيدِ يَقُولُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَمِنْكَ.»

“Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ashâbı bayram gününde birbirleriyle karşılaştıkları zaman:

تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَمِنْكَ.»

‘Allâh sizden taraf da, bizden taraf da (oruçlarımızı, terâvîhlerimizi, fitrelerimizi ve sâir amellerimizi) kabûl eylesin.’ derlerdi.” (İbnü Hacer el-‘Askalânî, Fethu'l-Bârî, 2/446; Fazlullâh Muhammed el-Mâcûrî, el-Fetâve’s-Sûfiyye, 44. bâb, verak:177)

وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَرْبَعِمِائَةَ مَرَّةٍ قَبْلَ صَلَاةِ الْعِيدِ، رَوَّجَهُ اللَّهُ أَرْبَعِمِائَةَ حَوْرَاءَ، وَكَأَنَّمَا أَعْتَقَ أَرْبَعِمِائَةَ رَقَبَةٍ، وَوَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَائِكَةً يَبْنُونَ لَهُ الْمَدَائِنَ وَيَغْرِسُونَ لَهُ الْأَشْجَارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»

“Her kim iki bayramın her birinde bayram namazından önce 400 kere: ‘Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur, O tektir, O’nun hiçbir ortağı yoktur, Mülk O’na âittir, hamd O’na mahsustur. Diriltir ve öldürür, Kendisi ise hiç ölmeyecek diridir. Tüm hayırlar O’nun (kudret) elindedir ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir.’ derse Allâh-u Te‘âlâ onu 400 hûrî ile evlendirir, 400 köle âzâd etmiş gibi olur, Allâh-u Te‘âlâ bu kişi için kıyâmet günü şehirlere binâ etmek ve ağaçlar dikmek üzere melekler görevlendirir.” (es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/162)

Zikrin Okunuşu

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

3) Hadîs-i şerîfte şöyle vârid olmuştur:

رَوَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، يَوْمَ الْعِيدِ ثَلَاثِمِائَةَ مَرَّةٍ وَأَهْدَاهَا لِأَمْوَاتِ الْمُسْلِمِينَ، دَخَلَ فِي كُلِّ قَبْرِ أَلْفِ نُورٍ وَيَجْعَلُ اللَّهُ فِي قَبْرِهِ إِذَا مَاتَ أَلْفَ نُورٍ.»

“Her kim bayram günü 300 kere ‘Allâh’ı hamd ile tesbîh ederim.’ der de sevâbını Müslümanların ölmüşlerine hediye ederse, her kabre bin nur girer, bu kişi öldüğü zaman da Allâh-u Te‘âlâ onun kabrine bin nur girdirir.” (es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/155)

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

ŞER-‘İ ŞERÎFİ REDDEDEN SÖZDE ULEMÂNIN, KELÂMULLÂH OLAN HAZRETİ KUR’ÂN’I TAKDİS ETMELERİNİN BİR ÖNEMİ YOKTUR

Bilindiği gibi iman bir bütündür asla tecezzi kabul etmez. “İşime gelene inanır, işime geleni reddederim” deme ruhsatı düşünülemez. Kur’an-ı Kerim’in gerek geçmişle alakalı kıssalarının ve gerek gelecekle alakalı haberlerini ve dünya durdukça sabit ve değişmeyen ahkâmını kabul etmeden iman sahih olmaz.

Bazılarının itikat ettiği gibi geçmiş kıssalara “Temsili” yani sembolik olduğuna itikat etmekle, ahkâm ayetlerini ise “Tarihsel olup günümüzde tatbikinin uygun olmayacağını” söyleyip bu istikamette itikat etmek İslam ve iman çerçevesinden uzaklaşmaktır. Böyle itikat edenleri yine Hazreti Kur’an’ın dışlamakta olduğunu görmekteyiz. Zira iman keyfi istediğin gibi inanmakla olmaz ne şekilde inanılacağını ve ne surette inanıldığı takdirde sahih iman sahibi olacağımızın tespiti ancak Kur’an’ın ifadesiyle anlaşılır.

Mekke müşriklerinin dedikleri gibi şartlı iman caiz değildir. Akıl ve mantığının kabul ettiğini kabul ederim reddettiğini ise reddederim şeklinde bir iman olmaz. Zira iman akli değil naklidir. Mekke müşrikleri akıl ve mantıklarını öne aldıkları için o büyük İslam nimetinden mahrum kalmışlardır. Yüce kitabımız Kur’an-ı Kerim şöyle buyurmaktadır:

Yûnus Sûresi (15)

وَإِذَا تُلِيهِمْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا إِنَّتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ
هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَائِي نَفْسِي إِنْ أَتَّبَعُ إِلَّا مَا
يُوحَى إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

“Âyetlerimiz kendilerine apaçık birer delil olarak okunduğunda, (öldükten sonra) bize kavuşmayı ummayanlar, “Ya (bize) bundan başka bir Kur’an getir veya onu değiştir” dediler. De ki: “Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben ancak bana vahiy yolunana uyarım. Eğer Rabbime isyan edecek olursam, elbette büyük bir günün azabından korkarım.” (15)

İşte görüldüğü gibi Mekke müşrikleri Kur’an’ın kendilerine göre değiştirilmesini arzu etmeleri karşısında Cenab-ı Hakk’ın habibine bunu asla yapamayacağı beyan etmekle emir buyurmuştur.

Şöyle ki; ey habibim bu Kur’an’ı kendi tarafımdan değiştirmem veya başka bir Kur’an’ı getirmem beşer olarak benim haddim değildir, ancak ben bana vahiy olunana tabi olurum aksine bir beyanda bulunmaktan o büyük günün azabından korkarım de.

Ve kuranın onu gönderen Allah’tan başka hiç kimsenin değiştiremeyeceğini beyan et şeklinde ferman edilmektedir.

Keza bir başka ayeti celilede:

İsrâ Sûresi (88)

قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا
بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيراً ﴿٨٨﴾

“De ki: “Andolsun, insanlar ve cinler bu Kur’an’ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar, yine onun benzerini getiremezler.” (88)

Hal böyle iken günümüzde sözde din adamları Kur’an-ı Kerim’in bazı hükümlerinin beşer tarafından değiştirilebileceği hatta daha ileri giderek bazı ayetlerin Kur’an-ı Kerim’den çıkarılması gerektiğini pervasızca ifade edebilmektedirler.

Bunlar sokakta sıradan insanlar olmayıp ilahiyat fakültelerinde okuyan yavrularımıza ders veren hoca konumunda olan profesörlerdir. Tabi hepsini kastetmiyoruz. Bazılarının bu küstahça beyanlarına şahit olmaktayız.

Kehf Suresi’nin birçok ayetinin Kur’an’a yakışmadığını ve bunların Kur’an’dan çıkartılmasının gerektiğini pervasızca ve hayâsızca söyleyebilmektedirler bu ne büyük hezeyan!

Kur’an-ı Kerim’in tüm surelerinin ve ayetlerinin tevatüren sabit olduğu ve yüce Peygamberimizin ağzından, ashab-ı kirâmın Kur’an diye dinledikleri ve tevatüren bize kadar intikal ettiği hususu kesin sabit olduğu halde o cılız akıl ve mantıklarıyla bu ayetlerin Kur’an-ı Kerim’den çıkartılmasının lüzumunu söyleyecek kadar hezeyan içerisinde bocalayan sözde hocalar ortada iken bu gibi cüretkâr beyanlarda bulunanlara gereken tepki verilmemektedir.

Bu gibi sözde hocaların görevden azledilmeleri ve genç evlatlarımızın bunların ifsadından kurtarılması gerekmez mi?!

Son günlerde Avrupa’da bir takım gazetecilerin Kur’an-ı Kerim’de Yahudi ve Hristiyanlardan bahseden ayetlerin Kur’an’dan çıkartılması gerektiğini söylemeleri karşısında memleketimizden üst düzey yetkililerden gerekli tepki gösterilmiştir.

Mukaddesatımıza ve kutsi değerlerimize sahip çıkmalarından dolayı bu yetkili kişileri tebrik ederiz ancak bu gazetecilerin hezeyan dolu sözlerini bizdeki yerli olanlar üstelik dini hocalardan işitir olmamız daha çok garip değil midir? Yoksa yerli olunca Kur'an'a dil uzatmak caiz olabilir mi?

Elin gâvurunun Kur'an-ı Kerim'i kabul etmemesi daha ileri gidip Kur'an'ın aleyhinde beyanatta bulunması karşısında susmamız caiz olmadığı gibi yerli olup ilahiyat fakültelerinde hoca konumunda olanların benzeri beyanatta bulunmaları karşısında susmamız elbette ki caiz değildir.

Geçenlerde bir başka profesör "Hazreti Meryem'in babasız İsa aleyhisselam gibi bir peygamberi dünyaya getirmesi kendisine baban Salih bir kimse idi annen de iffetli bir kadın idi babasız bu çocuğun dünyaya gelmesi nasıl olur demeleri karşılığında Hazreti Meryem doğan çocuğa işaret ederek buna sorun demek suretiyle henüz beşikteki birkaç günlük çocuğa sormalarını istemesi karşısında o itham edenler beşikte sabi olanın bize konuşması mümkün müdür?" deyip tepki verdiklerinde ben Allah'ın kuluyum, Cenab-ı Mevla bana peygamberlik vermiştir diye cevap verdiği Kur'an ayetiyle sabit iken buna itiraz edip bu konuşan çocuk en az yirmi-yirmi beş yaşında olduğunu iddia eden yoksa henüz birkaç günlük çocuğun konuşması mümkün olmadığını söylemek suretiyle mucizeyi inkâr eden hocalar da ortadadır.

Daha nice hezeyanları sıralayabiliriz bütün bu yanlış beyanlara karşı bu kimselere hiçbir şey söylenmeyecek mi?!

İfsat etmelerine seyirci mi kalınacak bu hususta başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere tüm yetkililerin susmaları kanaatımızca doğru değildir. Âyet-i kerimelere baktığımızda;

Meryem Sûresi (29)

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي
الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾

Bunun üzerine (Meryem, çocukla konuşun diye) ona işaret etti. "Beşikteki bir bebekle nasıl konuşuruz?" dediler. (29)

Meryem Sûresi (30)

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ
وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

Bebek şöyle konuştu: "Şüphesiz ben Allah'ın kuluyum. Bana kitabı (İncil'i) verdi ve beni bir peygamber yaptı." (30)

Meryem Sûresi (31)

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾

"Nerede olursam olayım beni kutlu ve erdemli kıldı ve bana yaşadığım sürece namazı ve zekatı emretti." (31)

Meryem Sûresi (32)

وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾

"Beni anama saygılı kıldı. Beni azgın bir zorba kılmadı." (32)

Meryem Sûresi (33)

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ
أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

“Doğduğum gün, öleceğim gün ve diriltileceğim gün bana selâm (esenlik verilmiştir).” (33)

Meryem Sûresi (34)

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ
يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾

Hakkında şüpheye düştükleri hak söze göre Meryem oğlu İsa işte budur. (34)

Meryem Sûresi (35)

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ
أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾

Allah’ın çocuk edinmesi düşünülemez. O bundan yücedir, uzaktır. Bir işe hükmettiği zaman ona sadece “ol!” der ve o da olur. (35)

Meryem Sûresi (36)

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا
صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾

Şüphesiz, Allah, benim de Rabbinizdir. Öyleyse (yalnız) O’na kulluk edin. Bu, dosdoğru bir yoldur. (36)

Meryem Sûresi (37)

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾

(Fakat hıristiyan) gruplar, aralarında ayrılığa düştüler. Büyük bir günü görüp yaşayacakları için vay kafirlerin haline! (37)

Meryem Sûresi (38)

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصُرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ
الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

Bize geleceklere gün (gerçekleri) ne iyi işitip ne iyi görecekler! Ama zalimler bugün apaçık bir sapıklık içindedirler. (38)

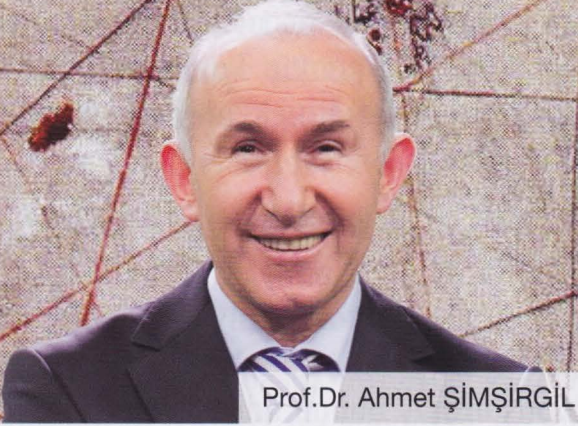
Görüldüğü gibi apaçık beyanata rağmen çocuğun sabi ve beşikte olduğu açıkça ifade edildiği halde kalkıp “Efendim nasıl olur beşikteki çocuğun konuşması mümkün mü?” deyip konuşma çağında olduğunu iddia etmek ne denli kendini bilmezliktir.

Yirmi yaşında ki çocuğun konuşması annesinin masumiyetine delil olabilir mi? Annesinin masumiyetine delil kılmak için yüce Allah beşikteki çocuğu konuşturmuş bunun adına mucize derler mucizeye inanmayan hiçbir peygambere de inanamaz.

Çok açıkça anlaşılmaktadır ki bunlar müspet olmayan ilimleri reddettikleri gibi fiziki kanunların asla değişmez olduğunu kabul etmemektedirler. Fiziki kanunların değişmesi mümkünattan olduğu halde Cenab-ı Hakk’ın kudret ve iradesiyle bir mucize eseri olarak değiştirilemeyeceğini iddia etmektedirler. Bunun adına mucizeyi inkâr derler.

Mucize ise peygamberlerin peygamberliğini ispat eden yegâne husustur. Yüce Allah öyle kudret ve iradeye sahiptir ki dilerse bir gün güneşi batıdan doğdurup doğudan batırmaya muktedirdir. Güneş sisteminin bugünkü haliyle deveranı nasıl mümkünse Allah’ın kudret ve iradesiyle bir başka şekilde deveranı da mümkündür. Cenab-ı Hakk’ın kudret ve iradesi ise mümkünata taalluku caizdir. Vesselam.

FETİH VE AKŞEMSEDDİN

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Hay Köse Yaktın Bizi!

İstanbul'un fethinin 565. senesindeyiz. Fethini Peygamber efendimizin müjdelemesi sebebiyle sekiz asır boyunca bütün Müslüman hükümdarların ideali olmuştur. Ancak bu fetih Osmanlı padişahlarının altıncısı Fatih Sultan Mehmed'e nasip olacaktır. Fatih'in yanında fethin sembol isimlerinden biri de Akşemseddin olacaktır. Kendisine diğer insanlardaki manevî kir ve pasları temizlemekte çok başarılı, riyazet ehli, saç ve yüzü beyaz bir kişi olduğundan hocası Hacı Bayram Veli tarafından Akşemseddin ya da Akşeyh ünvanları verildi. Ayrıca az yeme, az uyuma ve az konuşma gibi özellikleri sebebiyle yüzünün beyazlaştığı da söylenir. Kimdir Akşemseddin?

Asıl adı Şemseddin Muhammed b. Hamza, Akşemseddin ya da Akşeyh olarak tanınır. 1390'da Şam'da doğan Akşeyh, Şehâbeddin Sühreverdi'nin torunlarından Şeyh Hamza'nın oğludur.

Baba tarafından nesebi Hazreti Ebubekir'e kadar uzanır. Yedi yaşında iken babası ile birlikte Amasya'nın Kavak ilçesine yerleşmiştir. İlk tahsilini babasından gördü, Kuran-ı Kerim'i ezberledi ve dini ilimlerde kendisini geliştirdi. Daha sonra Osmancık Medresesi'ne müderris oldu. Bu arada hekimlerden tıp tahsil etti.

"İlm-i bâtın lezzeti dimağından gitmediği için" Fars'a ve Maverâünnehir'e mürşid aramaya gitti. Ancak aradığını bulamadı ve geri döndü. Zeynüddin el-Hâfî'ye intisap etmek üzere Halep'e gittiği sırada gördüğü bir rüya onu Ankara'ya getirdi. Rüyasında boynuna takılı bir zincirin Hacı Bayram'ın elinde olduğunu görmüştü.

Ancak Akşemseddin, geri döndüğünde Hacı Bayram Veli'nin dergâhında dergâhtakiler tarafından horlandı ve dışlandı. Öğle yemeğinde yoğurt ve buğday çorbası dağıtırdı.

Köpek için bile yemek hazırlanmasına rağmen Akşemseddin sofraya çağırılmadı. Köpeklerin yanında yemeğe hazırlanırken Hacı Bayram Veli “ Hay Köse, yaktın bizi !” seslenerek sofrasına çağırıldı. Hacı Bayram Veli ise ona gösterilen bu muameleyi “dergâha zincirle gelen misafirin ağırlanması da böyle olur” diyerek açıklayacaktır.

Akşemseddin sıkı bir riyazet ve mücahededen sonra şeyhinden Bayrami hilafeti aldı. Onun bu kadar kısa zamanda hilafet alacak seviyeye ulaşmasını hocası Hacı Bayram şöyle açıkladı:

“Akşemseddin gördüğü ve işittiği şeylere gönülden, bütün samimiyetiyle inandı. Hikmetini sormadan teslim oldu. Dergâhımızda, kırk yıldan fazla kalan bir kısım dervişler, hemen gördükleri ve işittikleri her şeyin hikmetini sordular. Bunun için Akşemseddin kısa zamanda manevi makamlara yükselerek icazetini almış oldu.”

Akşemseddin icazet aldıktan sonra sırasıyla Beypazarı, Evlek köyü, Göynük'te mescit ve değirmen inşa ettirerek bir yandan çocuklarının nafakasını temin ederken diğer yandan dervişlerin terbiyeleri ile meşgul oldu. Bu sırada hacca gitti, şeyhinin vefatından sonra Bayrami meşihatını üstlendi.

Akşeyh, hocası Hacı Bayram'ın II. Murad'la ilişkileri esnasında şehzade Mehmed ile tanışmış ve bu ilişkiyi devam ettirmişti. İstanbul'un fethinden önce Fatih Sultan Mehmed'i Edirne'de iki defa ziyaret etti. Tabip olan Akşeyh, ilk ziyaretinde II. Murad'ın kazaskeri Candaroğlu Süleyman Çelebi'yi, ikincisinde Fatih Sultan Mehmed'in kızlarından birisini tedavi etti.

İstanbul'un Fethi

Akşemseddin'in fetihteki manevi rolü hocası Hacı Bayram'ın II. Murad'ı ziyareti ile başladı. II. Murad Hacı Bayram Veli'ye “İstanbul bize lazım, dua et de bu şehri alalım” diye yalvarmıştı.

Hacı bayram Veli ise: “Beyim, bu şehri sen alamayacaksın, ben göremeyeceğim. Onu şu beşikteki şehzade ile bizim köse alacaktır” diyerek Akşemseddin’i işaret buyurmuştu.

Nitekim 1453 baharında İstanbul’un muhasarası için sefere çıkan orduya Akşemseddin hazretleri de müridleri ile birlikte katıldı. Muhasara esnasında yaptığı konuşmalarla gerek padişahın, gerekse ordunun maneviyatının yükseltilmesinde etkili oldu. Baltaoğlu Süleyman Bey komutasındaki Osmanlı donanmasının yanması ve şehre gerekli yardım gidememişti. Bu bozgun neticesinde toplanan divanda muhasaranın durdurulması istendi. Muhasaranın kaldırılmasını teklif eden Çandarlı Halil Paşa’ya karşı, kuşatma taraftarı Zağanos Paşa’ya destek verdi ve bu maksatla Fatih Sultan Mehmed’e fethin yakın olduğunu, sabredip, gayret gösterilmesi gerektiğini ifade eden bir mektup göndererek manevi açıdan teşvik edici bir rol oynadı. Mektubu şu mealde idi: “Bu hadise o gemi ehlinde dolay meydana geldi, kalbe hayli melanet ve kırgınlık getirdi. Önemli fırsat çıkmıştı fakat elden kaçırıldı, hadise aleyhimize döndü. Bunlardan biri kâfirlerin çok sevinmeleri ve rahatlamaları, moral kazanmalarıdır. Diğeri ise sizin olayları yeterince idare edememeniz ve emirlerinizi uygulamadaki eksiklerinizdir. Ayrıca benim dua ve tebşirim temelsiz olduğu yolundaki kanaatler de buna katılabilir. Şimdi gevşeklik ve ihmal zamanı değildir. Bu gibi durumlarda hemen araştırmaya girişip kimin böyle bir duruma yol açtığını tespit etmek gerekir. Sonra da mesul olanları derhal ağır cezalara çarptırıp azletmek lazımdır. Yoksa kaleye hücum yapıldığında ve hendekler doldurulmaya başlandığında ağır davranırlar. Sizin de bildiğiniz gibi bunların çoğu gönülsüz, zoraki iş ehlidir, Allah celle celalüh için başını ve canını koyacak çok azdır.

Bunlar bir menfaat ve ganimet gördüklerinde işe sarılırlar, canlarını dünya için ateşe atarlar. Şimdi sizden ricam odur ki yetkinizi gösteriniz, emrinizi fiilen icra ediniz. Bu gibiler için merhameti ve yumuşaklığı az olan kimseyi iş başına getirin, şiddetle ve galiz şekilde hareket etsin. Hem bunun şeraitte de yeri vardır. Yüce Allah der ki: “Ey Resulüm kâfirlere ve münafıklara karşı cihat et, onlara karşı sert davran”.

Melalet içinde otururken bir acayip hal vuku buldu. Kur’an’a baktık, Sultanü’s-saadat olan Cafer es-Sadık işaretleriyle bu ayet işaret oldu:

“Allah erkek münafıklara da kadın münafıklara da kâfirlere de içinde ebedî kalacakları cehennem ateşini vaat etti, O onlara yeter. Allah onlara lanet etmiştir, onar için devamlı bir azap vardır” (Tevbe,68).

Şimdi o varmayanlar samimi Müslüman değildir, münafık hükmündedir ve kâfirlerle cehennem azabında beraberdir işaret çıkmıştır. Böylece şiddetle iş yapmak gerekecektir, himmet ediniz, akıbet kırgınlık ve utanmayla sonuçlanmasın. Biliniz ki Ferruh ve Mansur ve muzaffer olacağız, Allah tealanın yardım ve desteğiyle. Gerçi her şey malik-ül mülk olan Allahü teala ya aittir, O’ndan gelir, fakat elden geldiğince çalışıp, çabalamakta eksiklik göstermemek gerekir. Hazreti Rasulullah’ın ve ashabının (ra) yolu budur. Yine hüznün içerisinde Kur’an okuyup yattım. Allah’a şükür olsun ki çeşitli lütuflara, sevinçli haberlere şahit oldum, epeydir onun gibi bir şeye mazhar olmadığım için büyük bir teselli buldum. Bu sözleri söylediğim hazretinize sakın fuzuli bir kelam gelmeye! Hazretinizi sevdiğimizdendir”.

Bu mektup Sultan II. Mehmed’e manevi bir moral olmuştu.

Ya Fakih Ahmed!

Buna rağmen kuşatma uzuyordu. İslam ordusu fethi nail olabilmek için her yolu deniyordu. 6, 12 ve 18 Mayıs günlerinde kaleye karşı umumi hücumlar gerçekleştirildi. Şiddetli savaşlar vuku bulmasına rağmen kale yine düşürülemedi. Bu arada Avrupa'dan büyük bir ordunun İstanbul'a doğru yola çıktığı haberleri dolaşmaya başladı. Padişah huzursuzlanmağa başlamıştı. Vezirler ve bilginler padişaha geldiler. "Bir sufinin sözü ile bu kadar asker şehit oldu. Bu kadar hazine boşa gitti. Avrupa'dan Bizans'a destek geldi. Zafer ümidi kalmadı." Dediler. Padişah, vezir Ahmed Paşa'yı Akşemseddin'e göndererek "git şeyhe sor düşmana üstün gelmek var mıdır?" dedi. Akşemseddin de vezire "Ümmeti Muhammed'in askeri ve gazileri, bir kâfir kalesine hücum ederse, inşallah Allah'ın izni ile orası fetih gerçekleşir" cevabını verdi. Bu cevapla tatmin olmayan padişah vezirini tekrar yollayarak "Fethin vaktini tayin eyleyip bize bildirsin" dedi. Akşemseddin iç âlemine dalarak Allah'a yalvardı niyazda bulundu. Başını kaldırdığında mübarek yüzünün terlediği anlaşılıyordu. "Bu senenin cemaziyel evvel ayının yirminci günü seher vaktinde, kalenin doğu tarafından, inançla ve gayretle taarruz etsinler" dedi ve ekledi "Feth-i Mübin" sizin elinizde tecelli edecektir"

Vakit geceydi ordu uykudaydı. Ancak Padişah uyuyamamış, düşünceli ve kederliydi. Lalasını çağırdı: "Lalam git Şeyh hazretlerine söyle, kendisini görmek isterim" dedi. Akşemseddin Hazretlerinin geldiğini gören saray mensupları, Şeyh hazretlerinin elini öpmek için yarıştılar. Aralarında Sultan Fatih'te bulunuyordu. Ancak Şeyh, Sultanın elini hemen tanıdı elini öyle bir sıkı ki Sultan titredi. Sultan Mehmed bu hadiseyi şöyle anlattı:

"Bu musahafadan sonra kalbimdeki fetih hakkındaki endişeler izale oldu ve şeyhe karşı da derin bir muhabbet hissi oluştu."

Akşemseddin, Padişaha sıkıştığı anda "Ya Fakih Ahmed diyerek, himmet talep etmesini" söyledi ve çadırına kapandı. Surlara şiddetli hücum başlayınca Akşemseddin'i yanında görmek istedi. Haber gönderdi, Akşeyh gelmeyince çadırına gitti. Gördü ki çadırın her tarafı kapalı, hançerini çekerek çadırı biraz kesti ve içeri baktı. Akşemseddin hazretlerinin kuru toprak üzerinde secdeye kapanmış göz yaşları döktüğünü gördü. Padişah makamına gelip kaleye bakınca surlara tırmanan askerleri görmüş ve surlara bayrak dikilmişti.

Fatih gençliğinin, cesaretinin, azminin fethi yeteceğine inanmış ve Akşemseddin'nin de verdiği destekle karşısında duranlara İstanbul'u feth eden komutan olma sırrına ermeye muvaffak olmuştur.

İstanbul'un fethinden sonra şehre giren Fatih Sultan Mehmed, aralarında kadınlar ve kızlarında bulunduğu halk tarafından coşkuyla karşılanmıştı. Kızlar atının üzerinde heybetle ilerleyen 63 yaşındaki Akşemseddin hazretlerini hükümdar zannıyla çiçeklerini uzatmışlardı. 21 yaşındaki genç birinin padişah olacağını düşünememişlerdi. Akşemseddin hazretleri "Padişah ben değilim" diyerek yanındaki Fatih Sultan Mehmed'i işaret etti. Fatih Sultan Mehmed ise tebessüm ederek "Hünkâr benim ama o benim hocamdır. Çiçekler ona layıktır!" sözüyle yine kendisine göndertti.

Fetihten sonra üç gün üç gece ziyafetler yapıldı, hediyeler bahşişler dağıtıldı. Akşemseddin hazretleri askerlere ve burada hazır bulunanlara:

“Ey gaziler bilin ki, hepiniz hakkında Peygamber Efendimiz, “ne güzel askerdir onlar” diye buyurmuştur. “İnşallah hepimizin günahları affedilmiştir. Fakat savaş ganimetini israf etmeyip, İstanbul içinde hayır ve iyi işlere harcayıp, Padişaha itaat ve sevginizi gösteriniz” demiş ve padişahın başına iki çatal sorguç takarak “Padişahım bütün Ali Osman’ın yüz akı oldunuz. Hemen Allah uğruna mücahit olunuz” diyerek ezan okumuştur. Fetihden sonra Aya Sofya Camii’nde kılınan ilk cuma namazını da Akşemseddin hazretleri kıldıracaktır.

Akşemseddin hazretleri, II. Mehmed isteği üzerine Ebu Eyyûb el-Ensari’nin kabrini tespit etmiştir ki olay şöyle cereyan etmiştir:

Fatih Sultan Mehmed fetihden sonraki günlerde kendisini ziyarete gelen Akşemseddin hazretlerine: “Lala Ashab-ı kiramın büyüklerinden Ebu Eyyûn Ensari’nin kabrinin İstanbul surlarına yakın bir yerde olduğunu, tarih kitabından ve büyüklerden işittim. Sizin de bundan malumatınız var mıdır” diye sordu. Akşemseddin hazretleri:

“Kuşatmanın devam ettiği günlerde, her gece surlara ve sulara yakın bir bölgeye bir nur indiğini görüyordum. Mutlaka orada olmalıdır” demesiyle Fatih heyecanlandı. Arzusu üzerine derhal o bölgeye geldiler. Akşemseddin hazretleri bir miktar murakabeye vardıldıktan sonra kabrin yerini tarif etti. “Kabir burada gizlidir başucu şuradadır kazılsın beyaz mermer bir taş çıkacak o taşın üzerinde İbrani bir yazı vardır. Ehline okutun şüphe kalmayın” dedi.

İşaret olunan yer kazılınca Akşemseddin hazretlerinin söylediği gibi beyaz bir mermer bulundu yazı okuttular, böylece şüphe kalmadı. Nihayet Eyyûp el Ensari’nin kabri bulunmuştu. Fatih, kabrin üstüne türbe yanına cami, medrese ve çifte hamam yaptırıp hizmete açtı.

Fatih’in Akşemseddin’e olan sevgisi onu heyecanlandırır. Bir gün Mahmud Paşa’ya:

“Lala Akşemseddin’e hürmetim sonsuzdur. Yanında heyecanlanır ellerim titrer. Diğer şeyhler yanıma gelince, heyecandan onların elleri titrer. “ demişti. İstanbul’un fethi sırasındaki büyük sevincini ise şöyle açıklamıştı; “Bende gördüğünüz bu sevinç hali, İstanbul’un fethinden dolayı değildir. Akşemseddin gibi bir âlimin benim zamanımda benimle beraber bulunması sebebiyledir”.

Göçelim Artık!

Fetihten sonra Padişah’ın tasavvufa ve Akşemseddin hazretlerine meyli arttı. Akşemseddin’den tarikat ve tasavvuf yolunu öğrenmeyi istedi. Akşemseddin hazretleri “tasavvufta lezzet vardır O lezzeti bir tadarsan, ülkeyi idare edemezsin. Bu yüzden devletin bütün işleri karışır. Bunun da günahını Allah bizden sorar. Ayrıca adaleti icra etmek gerekir. Adaletli olmak, Padişah’ın veliliği ve kerametidir. Padişahlıkta nice bin perdeler vardır” demişti.

Akşemseddin hazretleri fetihden sonra Zeyrek Camii civarında ikamet etti ve burada ders verdi. Bu arada mensubu olduğu Bayramiliğin şehir hayatına girmesi için uygun bir ortam hazırladı.

Öte yandan Padişahın taç ve tahtını terk edip bütünüyle şeyhe bağlanmak ve ondan tarikat ahkâmını öğrenmek istemesi üzerine Akşemseddin büyük bir dirayet göstererek Fatih’in bu arzusuna engel olmaya çalıştı. Bunu başaramayacağını anlayınca Göynük’e yerleşti. Padişahın, gönlünü almak üzere gönderdiği hediyeleri geri çevirdi. Kendisi adına yapılacak cami ve tekkeyi de reddetti, sadece bir çeşme yapılmasına izin verdi. Hayatının son yıllarını burada geçirdi.

Ölümüne yakın, “bu mihneti bol dünyadan göçmek isterdim. Ama henüz çocukluğunu yaşayan oğlum Muhammed Hamdi öksüz kalır ve ezilir” demişti. Eşi ise “göçerdim dersin yine göçmezsın” dedi. Bu söz üzerine Akşemseddin “öyleyse göçelim artık” deyip mescide gitti. Dost ve yakınlarını yanına çağırıp etrafına topladı. Hepsisiyle helalleşti, veda etti. Vasiyetini yazdı. Sure-i Yasin okumaya başladı, sünnet üzere yatağa yatıp, ruhunu teslim etti. Türbesi Göynük’te kendi yaptırdığı mescitte gömülüdür.

Oğlu Hamdullah Hamdi babasının ölüm olayını Yusuf Aleyhisselam’ın kıssasında on beyitle açıklamıştır;

*Adam oldur ki mevte kadir olur
Ancılayın kimesne nadir olur*

*Diri sanırsun anı ölmüştür
Canına cismi merkad olmuştur*

*A’ni nur- beyaz-ı maşrık-din
Kutb-ı irşad şeyh Şemsüddin”*

Tıp tarihinde önemli bir yeri bulunan Akşemseddin Hazretleri’nin “tabîb-i eb-dân” olduğu bilinir. Devrinin meşhur hekimlerindedir. Bazı mühim kişiler yanında pek çok kimsenin tedavisiyle bizzat ilgilenmiştir. Tıp tarihinde ilk defa mikrop ve bulaşma meselesini o söylemiştir. Böylece onun Pastör adlı İtalyan hekimden en az yüz yıl önce bu konuya ilk temas eden tabip olduğu kabul edilir. Mikrobun varlığını ifade ederken “cümle marazın sûret-i nev’iyesi hasebiyle nebat ve hayvanlarda olduğu gibi asılları ve tohumları vardır, ot tohumu ve ot kökü gibi... ve babadan anadan irs ile intikal eden marazlardan bazı ki nikris ve cüzam ve bunlar gâhice yedi yıldan sonra yine zuhur eder.

Me’kûl ve meşrûptan hâsıl olan marazların tohumu tez bitüp büyür” der. Sıtma hastalığı konusunda ortaya atılan batıl itikatları reddederek onun diğer hastalıklar gibi bazı sebeplerle meydana geldiğini; sara, nikris ve cüzam gibi bulaşıcı hastalıkların irsi olabileceğini, yemek ve su kaplarından hastalıkların bulaşabileceğini belirtti.

İlaçlar konusunda geniş bilgi sahibi idi ve özellikle bitkilerden ilaç hazırlayarak tedavide kullanırdı. “Mâ-i kibrit-i şerif” adını verdiği ilacın pek çok hastalığa iyi geldiği ve bundan dolayı kendisine “Lokman-ı sâni” denilirdi.

Akşemseddin aynı zaman şairdi. Şiirlerinde Şems, Şemsî ve Şemseddin gibi mahlaslar kullanmıştır. Şiirleri onun Sünni akideye kuvvetle bağlılığı yanında ilahi sırlara ve hakikatlere eriştiğini açıkça göstermektedir. Bazı şiirleri eda ve ifade mükemmelliği bakımından ilahi türünün en büyük siması Yunus Emre’yi andırmaktadır.

Akşemseddin hayatı boyunca tasavvuf ile meşgul olarak Bayramilikten kendi adına bir kol ayırdı ve Şemsiliğin kurucusu oldu. Klasik Bayramiliğin bir devamı niteliğindeki Şemsilik kolu, kendisinden sonra oğlu Fazlullah ile Göynük’te, İbrahim Tennûrî ile Kayseri’de, Attaroğlu Muslihiddin ile İskilip’te, Hamza eş-Şâmî ile Ankara’da sürdü. Aynı zamanda şair olan Akşemseddin, Şemsî mahlası şiirler kaleme aldı.

Eserlerinden bazıları: Risâletü’n-nûriyye; Def’u metâ’ini’s-Şüfiyye; Makamât-ı Evliya; Rısâle-i Kimyâ-yı saâdet gibi tasavvufla ilgili; Nasîhatnâme-i Akşemseddin manzum bir risale ve Mücenebât adlı eseri tıp bilgilerini ihtiva eder.

Şiirlerinden iki tanesi şu şekildedir:

Sufiler

Sinelerin aşk elinden itdi biryân sufiler

Didelerin hicr elinden itdi giryân sufiler

Perde-i nefsi geçüben Kabe-i kalbe irüp

Ol haremde nefslerini itdi kurbân sufiler

Baş u canlar terk idüben dostlarını gördiler

Şol cemâl-i lâ-yezâli cân u cânân sufiler

Kendülerden kendülere seyr ü seyrân itdiler

Kendülerde gördiler hem nûr-ı Yezdân sufiler

Hem cihânı gördiler kim cümle esmâ zıllıdur

Zıllı koyup buldılar hoş dâr-ı Sübhân sufiler

‘Ayn-ı tevhid açılıban gördiler kim kâyinât

Cümle esmâ vü mezâhir zât-ı Sübhân sufiler

Mâ-sivâyı terk idüben buldılar ma’şukların

Pes anunla bâki kalup itdi cevlân sufiler

Her neye kim bakdılarsa gördiler şehlerini

Enfüs ü âfâk içre mest ü hayran sufiler

Kendülere âşık oldı fi’l-hakika kendüler

Pes anun-çün kendülere itdi seyrân sufiler

Cân u cismi çün münevver itdiler envârıla

Dû-cihânda oldılar hoş Şems-i tâbân sufiler

Çün-ki mir’ât oldılar esmâ vü zâta âşikâr

Oldılar pes dû-cihânda Hakk’a bürhân sufiler

Bu cihan

Akreb ejderhâ tolu deryâyımış

Bu cihân hem işleri gavgâyımış

Dünyada rahat bulunmaz kimseye

Terk iden râhatı da evliyâyımış

Ol gönül mimârı mamûr eyleme

Bu cihanı kıl nazar gör neyimiş

Cîfedür yâhûd acûz-ı bî-vefâ

Bî-vefayı terk iden purnâyımış

Gönlünü mamur idendür zinde-dil

Mürde-diller düşmeni Mevlâ’yımış

Sırça gibi sınsa gönül bitmez ol

Gönüli âkil niçün sıyayımış

‘Âşık-ı dünyâ deni câhil delü

Hak muhibbi âkil-i dânyâyımış

Şemsiya ger sözlerinde merdisen

Merde lâyük işlemek zibâyımış

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN ON BEŞİNCİ VE EN UZUN SÜRE GÖREV YAPAN ŞEYHULİSLÂMÎ

FAKÎH VE MÜFESSİR EBU'S-SU'ÛD

(Rahimehullâh)

- 3. Bölüm -

Vilâdet târihi: 17 Safer 896 / 30 Aralık 1490 - Vefât târihi: 5 Cemâziyelevvel 982 / 23 Ağustos 1574

Şeyhulislâmlık târihi: Şa'bân 952 - 5 Cemâziyelevvel 982 / Ekim 1545 - 23 Ağustos 1574

Şeyhulislâmlık müddeti: 28 yıl, 11 ay - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 15. Şeyhulislâm

Meşîhat makâmındaki sırası: 15 - Meşîhatı dönemindeki pâdişâh-ı âlem: 1. Süleymân (Kânûnî) ve 2. Selim

- Hukuk Alanındaki Hizmetleri -

İlmiye ve devlet teşkilâtında altmış yıl kadar görev yapan **Ebu's-Su'ûd Efendi** (Rahimehullâh)ın en önemli hizmetleri hukuk alanında yaptığı çalışmalardır.

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh) hem şer'î hukûkun gölgesinde örfî hukûkun ve kânunlaştırmanın gelişmesine imkân hazırlaması, hem de İslâm hukûkunun klasik devrine âit görüşleri yorumlayarak dönemin problemlerine çözüm getirmesi özelliğiyle İslâm ve Osmanlı hukûku alanında önemli hizmetler yapmıştır.

Bugün elde bulunan fetvâ koleksiyonları ve risâleleri, onun doktriner (öğretmeye dayalı) ve geleneksel bir hukuktan ziyâde,

pratik değeri olan ve değişen şartlara göre farklı çözümler üretebilen bir hukuk anlayışına sâhip olduğunu göstermekte ve bu ona diğer Osmanlı şeyhulislâmları arasında farklı bir yer kazandırmaktadır.

Uzun yıllar ilmiye ve devlet teşkilâtında görev yapan, medresede okutulan klasik fıkıh sahasının yanı sıra ictimaî şartları, devletin yapısını ve işleyişini ve günlük problemleri de yakından tanıma imkânı bulan **Ebu's-Su'ûd Efendi** (Rahimehullâh), karşılaşılan problemleri Hanefî mezhebi içindeki farklı görüş ve yorumlar arasında tercih ve tahrîcler yaparak çözmeye çalışmıştır. Bu yönüyle onun, Hanefî hukukçularının yaptığı müctehidler tasnifi içinde "Ashâbü't-tahrîc" ve "Ashâbü't-tercîh" grubu içinde yer aldığı söylenebilir.

Gerek devletin örfî hukuk olarak anılan alandaki tasarruflarının şer'î hukukla ilgi ve dengesinin kurulmasında, kânunnâmelerin hazırlanmasında, gerekse şer'î mahkemelerin çalışma ve yazışma esaslarının düzene konulmasında da önemli hizmetleri olmuştur. **Kânûnî Sultân Süleymân Hân**'ın hukûkî ıslahat ve düzenlemelerinde **Ebu's-Su'ûd Efendi** (Rahimehullâh)ın büyük payı vardır.

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın, İslâm hukûkunun açık hüküm ve ilkelerine aykırı uygulamalara karşı çıktığı, meselâ müste'menlerin (İslâm ülkesinde geçici süreyle bulunmasına izin verilmiş gayri müslimler) şâhitliği konusunda pâdişâhın vermiş olduğu bir müsâdeye "Nâ-meşrû olan nesneye emr-i sultânî olmaz." diyerek îtirâz ettiği de bilinmekle birlikte şer'î hukûka aykırı olmadığı sürece devletin ve toplumun ihtiyaçları gereği yapılan idârî tasarrufları desteklemesi, hattâ zaman zaman İslâm hukuk doktrini içindeki farklı görüş ve temâyüllerden insanların ihtiyâcına en uygun olanını tercih etmesi, onun hukuk alanında yeteri ölçüde uzlaşmacı ve yumuşak bir tavır sergilediğini gösterir.

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın, menkul malların ve para vakfının cevâzı ve vakıf paraların "Mu'âmele-i şer'iyye" usûlü ile işletilmesi konusundaki yaklaşımı, hem onun bu yönünü hem de fikhî meselelerdeki ictihad ve tercih gücünü göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

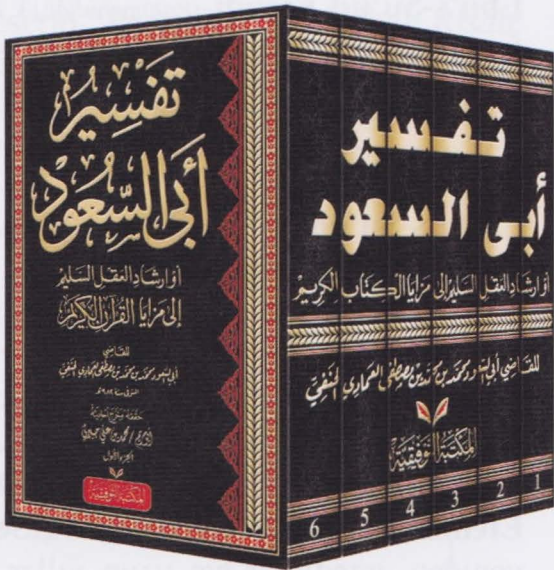
Kânûnî devrine âit olduğu ileri sürülen ve "Kânûn-i cedîd" adıyla bilinen kânunnâme aslında sonraki dönemlerin ürünüdür. Zîrâ kânunnâme nüshalarının büyük bir kısmı 1084 (1673) târihli bir fermanla bitmektedir. Ayrıca içinde **Kânûnî**'den yıllarca sonra yaşamış olan **Zekeriyâyâde Yahyâ Efendi** gibi şeyhulislâmlara, **Hamza Paşa** gibi nişancılara âit fetvâ ve kânun hükümleri de vardır. Kânunnâmeye **Kânûnî** döneminin ürünü gibi bakılmasının sebebi, temelini teşkil eden mukaddime kısmının **Ebu's-Su'ûd Efendi** (Rahimehullâh)ın fetvâlarından oluşmasıdır. Gerçekten bu mukaddimedede yer alan dokuz fetvâdan biri **İbni Kemâl** (Rahimehullâh) a, kalan sekiz tânesi **Ebu's-Su'ûd Efendi** (Rahimehullâh)a âittir.

- İlmî Eserleri -

A) Tefsîr.

1) "İrşâdü'l-'akli's-selîm ilâ mezâye'l-Kitâbi'l-Kerîm." (Bkz:Resim-1)

Osmanlı döneminde yetişen tefsîr âlimlerinin çoğu Kur'an'ın tamâmını tefsir etmeyip daha önce yazılan tefsirlere hâşiye veyâ ta'lik yazmakla yetinmişlerdir. Kur'ân-ı Kerîm'in bütününe tefsir edenlerin başında yer alan **Ebu's-Su'ûd Efendi** (Rahimehullâh)ın "Sultânü'l-müfessirîn, hatûbü'l-müfessirîn, hâtimetü'l-müfessirîn" gibi ünvanları onun tefsir ilmindeki yerini belirlemesi bakımından önemlidir.

Resim 1: Ebu's-Su'ûd Efendi'nin İrşâdü'l-'akli's-selîm ilâ mezâye'l-Kitâbi'l-Kerîm adlı tefsîri

Arapça olarak kaleme aldığı ve **Kânûnî Sultân Süleymân Hân'a** sunduğu **“İrşâdü'l-akli's-selîm ilâ mezâye'l-Kitâbi'l-Kerîm”** adlı eserinde **Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)** Kur'ân'ın Kur'ân ve hadîsle tefsîrine önem vermiş, esbâb-ı nüzûl, ne-sih, kıssalar, fikhî ve kelâmî meseleler, dil, kırâat, İsrâiliyat, muhkem ve müteşâbih gibi konular üzerinde durmuştur.

Şiirle istişhâd yolunu kullanmış, belâgat ve i'câz, âyetler arasındaki münâsebetler gibi tefsîr ilminin inceliklerini ele almıştır. Ehl-i Sünnet akîdesine sıkı sıkıya bağlı kalması, zekâ ürünü buluşlarının çokluğu, âyetler arasındaki tenâsübün mükemmel şekilde incelenip açıklanmış olması sebebiyle onun eseri çokça övülmüştür.

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh) Zemahşerî ve Beyzâvî'nin tefsirlerine hayranlık duyduğunu belirtmiş ve bu iki eserle **Râzî'nin “Mefâtihu'l-gayb”** ve **Nesefî'nin “el-Medârik”**inden geniş ölçüde faydalanmıştır.

Türkiye kütüphanelerinde birçok yazma nüshası bulunan eser çeşitli zamanlarda basılmıştır.

2) **“Me'âkîdü't-tarrâf fî evveli sûreti'l-Feth mine'l-Keşşâf.”** (Bkz:Resim-2)

Zemahşerî'nin “el-Keşşâf” adlı tefsirinin Feth Sûresi'yle ilgili bölümünün hâşiyesidir.

(Süleymâniye Ktp., Fâtih, no:5374/4, vr:146-154; Bağdatlı Vehbi Efendi, no:2035/3, vr:20-26, Lâleli, no:3711, vr:41-46; Beyazıt Devlet Ktp., Bayezid, no:8025)

3) **“Tefsîru Sûreti'l-Furkân.”**

(Süleymâniye Ktp., Süleymâniye, no:1026/3, vr:20-49)

4) **“Tefsîru Sûreti'l-Mü'minîn.”**

(Süleymâniye Ktp., Süleymâniye, no:1026/4, vr:50-83)

5) **“Risâle fî bahsi îmânî'l-Firavn.”**

Resim 2: Ebu's-Su'ûd Efendi'nin Zemahşerî'nin Feth Sûresi tefsîrine hâşiyesinin ilk iki sayfası (Lâleli-3711)

Firavun'un îmanıyla ilgili olup son nefesinde îman eden kimsenin îmânının sahîh olduğunu söyleyen âlimlere karşı yazdığı bir reddiyedir. (Süleymâniye Ktp., Pertevniyal Sultan, no:930)

B) Hukuk

1) “Fetâvâ-yı Ebu's-Su'ûd Efendi.”

İstanbul kütüphanelerinde **Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)**a nispet edilen fetvâların derlenmesiyle meydana gelmiş birçok fetvâ mecmûası vardır. **M. Ertuğrul Düздаğ Millet (Ali Emîrî, no:80)** ve **Beyazıt Devlet (no:2757)** kütüphanelerinde bulunan **Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)**a âit iki fetvâ mecmûasını yeniden düzenleyerek yayımlamıştır (İstanbul 1972, 1983).

2) “Ma'rûzât.”

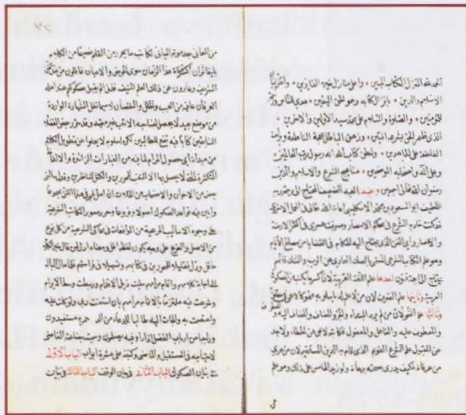
Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın **Kânûnî Sultân Süleymân Hân'a** arzetmiş olduğu fetvâlardır. Pâdişâhın irâdesi alındığı için kadıları bağlayan ve uyulması mecbûrî hâle gelen bu fetvâlar, muhtemelen **Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)**ın ölümünden sonra **Şeyhulislâm Hâmid Efendi** tarafından toplanarak **2.Selim'e** yeniden arzedilmiş ve uzun yıllar mahkemelerde yürürlükte kalmıştır. Millî Tebbûlar Mecmûası'nda eksik bir nüshası

neşredilen eserin (2/337-348) daha tam bir nüshası Almanca tercümesiyle birlikte **Paul Horster** (*Zur Anwendung des Islamischen Rechts im 16. Jahrhundert, Stuttgart 1935*) ve **Ahmet Akgündüz** tarafından (*Osmanlı Kânunnâmeleri, 4/35-75*) yayımlanmıştır.

3) **“Arâzî-yi Harâciyye ve Öşriyye Hakında Kânun ve Fetvâlar”**, **“Kânunnâme”**, **“Kânûnü'l-mu‘âmelât”** adlarıyla da kaydedilen bu eser, **Ebu's-Su‘ûd Efendi** (*Rahimehullâh*)'ın Osmanlı mîrî arâzi hukû-kununun temelini teşkil eden on kadar uzun fetvâsı veya bu fetvâların mukaddimesini teşkil ettiği **“Kanûn-ı cedîd”** nüshalarıdır. Tamâmı **Ahmet Akgündüz** tarafından neşredilmiştir (*Osmanlı Kanunnâmeleri, 4/78-91*).

4) **“Risâle fî vakfi'l-menkûl ve'n-nukûd”**, **“Mevkfü'l-'ukûl fî vakfi'l-menkûl”** veyâ **“Risâle fî cevâzi vakfi'n-nukûd”** gibi adlarla da anılan bu Arapça risâlede taşınır malların ve paranın vakfedilmesi konusu ele alınmıştır. Risâle İstanbul'da târihsiz ve taşbasması olarak yayımlanmıştır. (*Süleymâniye Ktp., Reşid Efendi, no:1177/13, vr:133-142, Bağdatlı Vehbi Efendi, no:477/2, Şehid Ali Paşa, no:2830/15, vr:61-64, İbrâhim Efendi, no:372, vr:20-32, Yenicâmi, no:126, vr:192-206; Millet Ktp., Feyzullah Efendi, no:2139, vr:59-66*).

Bu eserin **“Para Vakfı ile Alâkalı Risâle ve Fetvâlar”** adlı Türkçe bir nüshası daha vardır. (*Süleymâniye Ktp., Dügümlü Baba, no:449/12, vr:105b-119b*).

Resim 3: Ebu's-Su‘ûd Efendi'nin *Bidâ‘atü'l-kadî li-ihyâcihi fil-müstakbel ve'l-mâzî* adlı risâlesinin ilk iki sayfası (*Hacı Mahmud Ef-6314*)

5) **“Bidâ‘atü'l-kadî li-ihyâcihi fil-müstakbel ve'l-mâzî.”** (*Bkz:Resim-3*)

Osmanlı kadılarının uyması gereken usul ve erkânı anlatan önemli bir risâledir. (*Süleymâniye Ktp., Lâleli, no:3711, vr:30-39; Hacı Mahmud Efendi, no:6314, vr:31-44*)

6) **“Fetâvâ Kâtiplerine Tenbih.”**

Fetvâ müsevvidlerinin uyması gereken kurallarla ilgili bir risâledir. (*Süleymâniye Ktp., Hacı Beşir Ağa, no:656/53, vr:246*)

7) **“el-Fetva'l-müte'allika bi-beyâni'l-vakti'l-mu'tebere li'l-hasâd ve istihkâki'l-gallât.”**

Osmanlı hukûkunda arâziden alınan ürünlerin hasat vakitleriyle vergi tahsil zamanlarını anlatan ve daha sonra kânunnâmelerin temel kaynağı hâline gelen bir fetvânın hem Arapça'sı hem de Türkçe'si mevcuttur. (*Süleymâniye Ktp., Reşid Efendi, no:11.152/32, vr:163-167; no:1036/21, vr:181-183; 1036/6, vr:41-42*)

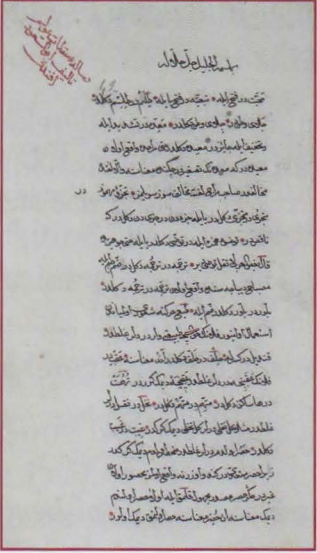
8) **“Gamezâtü'l-melîh fî evveli mebâhi-si kasri'l-‘amm mine't-Telvîh.”**

Hanefî hukukçusu **Sadrüşşerîa Ubeydullâh**'ın **“et-Tevzîh ‘ale't-Tenkîh”** adlı fıkıh usûlüne dâir eserine **Seyyid Şerîf el-Cürcânî** tarafından **“et-Telvîh”** adıyla yapılan hâşiyeye **Ebu's-Su‘ûd Efendi** (*Rahimehullâh*) tarafından yazılmış bir ta'likdir. (*Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no:792; Beyazıt Devlet Ktp., Bayezid, no:8025, vr:20b-25a*)

9) **“Sevâkıbü'l-enzâr fî evâili Menâri'l-envâr.”**

Hanefî hukukçusu **Ebü'l-Berekât en-Nesefî**'nin usûl-i fıkha dâir **“Menâri'l-envâr”** adlı eserinin ilk kısımlarının Arapça şerhidir. (*Süleymâniye Ktp., Bağdatlı Vehbi Efendi, no:2035/5, vr:31-37; Beyazıt Devlet Ktp., Bayezid, no:8025, vr:11b-18a*)

10) **“Hasmü'l-hilâf fi'l-mesh ‘ale'l-hifâf.”**

Resim 4:
Ebu's-Su'ûd
Efendi'nin
Galatât-ı 'Avâm
adlı risâlesinin
ilk sayfası (Reşid
Efendi-1053)

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın, oğlu **Mustafâ Çelebi** için yazdığı mest üzerine mesh ile alâkalı bir risâledir. (Süleymâniye Ktp., Lâleli, no:876/1, vr:1-12; Şehid Ali Paşa, no:2795, vr:9597)

11) “Risâle fî vakfi'l-arâzî ve ba'zı ah-kâmi'l-vakf.”

Osmanlı arâzi hukûkunu, arâzinin nasıl vakfedileceğini ve özellikle irsâdî vakıfları konu edinen bir risâledir. Bâzı kütüphâne kayıtlarına “**Risâle fî taksîmi'l-arâzî**” diye de geçen bu risâlenin Türkçe'si de vardır. (Süleymâniye Ktp., Reşid Efendi, no:1152, vr:156b-158a; Esad Efendi, no:3459/4, vr:185-187, no:3785/19, vr:116)

12) “Risâle fî tescîli'l-evkâf.”

Özellikle nakit para vakıflarının tes-ciliyle vakfının tamamlandığını anlat-mak için kaleme alınmıştır. (Süleymâniye Ktp., Lâleli, no:835, vr:7-17)

13) “Risâle fî vakfi't-tavâhîn 'ale'l-arzi'l-mevkûfe li'l-gayr.”

Başkasına âit vakıf arâzi üzerinde bulunan değirmenlerin vakıf yapılıp yapılmayacağını tartışıldığı bir risâ-ledir. (Süleymâniye Ktp., Yenicami, no:376/4, vr:155-165)

14) “Öşür Hakkında Risâle.”

Osmanlı vergi hukûkunun şer'î esasları-nı açıklayan bu risâle **Ahmet Akgündüz** tarafından neşredilmiştir. (Osmanlı Kanunnâ-meleri, 4/95-104)

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh) ayrıca **Burhâneddin el-Mergînânî**'nin meşhur eseri “**el-Hidâye**”nin birçok bölümüne ta'lik ve hâşiyeler yazmıştır. (Süleymâniye Ktp., Bağdatlı Vehbi Efendi, no:2035, Şehid Ali Paşa, no:936/3, vr:47-106, no:724/3, vr:36; Köprülü Ktp., Mehmed Asım Bey, no:706, vr:9-13; Hacı Selim Ağa Ktp., no:299)

C) Dil ve Edebiyat

1) “**Galatât-ı Ebü's-Su'ûd**”, “**Galatât-ı 'Avâm**”, “**Risâle fî tashîhi'l-el-fâzi'l-mütedâvile beyne'n-nâs**” ve “**Sakatâtî'l-'avâm**” (Bkz:Resim-4) adlarıyla da kaydedilen bu risâle halk arasında yanlış kullanılan bâzı kelimelere dâirdir. (Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:3755/2; Tırnovaî, no:1865/3; Reşid Efendi, no:1053, vr:42-43; Şehid Ali Paşa, no:2768/3)

Eser **Mustafa Şevket** tarafından şerh-dilmiştir (İstanbul 1318).

2) “el-Kasîdetü'l-mî-miyye.”

(Süleymâniye Ktp., Lâleli, no:3725, vr:185-186; Şehid Ali Paşa, no:1390/11, vr:181-186)

Doksan küsur beyit-ten meydana gelen bu kasîdeye **İzzeddin Abdülazîz ez-Zemzemi**, **Muslihuddîn-i Lârî** ve **Ümmüveledzâde**'nin oğlu **Ali Efendi nazîre**, **Abdurrahmân Alemşah**, **Garsüddin Ahmed ibni İbrâhim el-Halebî** ve **Radiyyüddin Muhammed ibni İbrâhim el-Halebî** gibi âlimler şerh yazmışlardır.

Resim 5: Ebu's-Su'ûd
Efendi'nin Arapça
kasîdelerinin ilk sayfa-sı (Halet Efendi-799)

Resim 6: Ebu's-Su'ûd Efendi'nin Duânâme adlı eserinin ilk iki sayfası (Topkapı Sarayı, Hazine-1744)

3) “el-Kasâidü'l-‘Arabiyye.” (Bkz:Resim-5)

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın çeşitli Arapça kasîdelerini toplayan bir mecmûadır. (Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:3741/9, vr:297-308; Hâlet Efendi, no:799/27, vr:327-329)

4) “Kasîde fî risâi's-Sultân Süleymân.”

Kânûnî'ye yazdığı Türkçe mersiye (Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:3507/2, vr:8; Hacı Beşir Ağa, no:676/3, vr:41-42).

5) “Münşeât-ı Ebu's-Su'ûd.”

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın resmî mensur yazılarıdır (Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:3291).

Ebu's-Su'ûd Efendi (Rahimehullâh)ın ayrıca akâide dâir “**Risâle fî beyâni'l-kazâ ve'l-kader**” (İstanbul 1764), tıbbâ dâir “**Risâle li-eclî't-tâ'ûn**” (Süleymâniye Ktp., Denizli, no:416/10, vr:180-189) adlı iki risâlesiyle **Vezir Semiz Ali Paşa**'nın arzusu üzerine kaleme aldığı duânın önemini anlatan, bir mukaddime ve yedi baptan meydana gelen bir duâ mecmûası vardır. “**Duânâme-i Ebu's-Su'ûd**,” (Bkz:Resim-6) “**Risâle fî ed'i-yeti'l-me'sûre**,” “**Risâle-i merğûbe**” ve “**Mecmû'a-i De'avât**” adlarıyla anılan bu eserde duâlar sâde bir dille Türkçe'ye tercüme edilmiştir. (İstanbul 1260, 1277, 1344)

Kaynaklar:

(İsam, İslam Ansiklopedisi, 10/365-371; Hısim 'Alî, el-'İkdü'l-manzûm fî zikri efâzîli'r-Rûm – Taşköprizâde'nin eş-Şekâiku'n-nu'mâniyye'sinin devâmında- sh:440-454; Nev'î Zâde 'Atâî, Hadâiku'l-hakâik fî tekmileti'ş-Şekâik, sh:183-188; Müstakimzâde Süleymân Se'âdeddîn, Devhatü'l-meşâyih, sh:23-24; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i 'Osmânî, 1/169-170; Bursalı Mehmet Tâhir, Osmanlı Müellifleri, 1/225-226; İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş), sh:317-319, 708-715; Abdülkadir Altunsu, Osmanlı Şeyhulislamları, sh:28-34; Serhat Başar, Osmanlı Şeyhulislamları, sh:60-63; M.Orhan Bayrek, İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar, sh:65; Hasan Basri Erk, Meşhur Türk Hukukçuları, sh:115-145; Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi, 1/388-390; Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 3/123; İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, 5/114-115; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülislam Fetvaları, sh:12; Cahid Baltacı, 15-16. Asırlarda Osmanlı Medreseleri, 1/494-496; Yekta Demiralp, İlk Dönem Osmanlı Medreseleri, sh:131-136; Ahmed Sıdkî, Mu'cemü şüyûhi'i-İslâm fî'l-'ahdi'l-'Osmânî, 1/349-368; Şemseddîn Sâmî, Kâmûsu'l-a'lâm, 1/722-723; Mahmûd Süleymân el-Kefevî, Ketâibü a'lâmi'l-ahyâr min fukahâi mezhebi'n-Nu'mâni'l-muhtâr, terceme rakamı:803, 4/457-484; 'Ömer Rızâ Kehhâle, Mu'cemü'l-müellifîn, 11/301-302; İbnü'l-'Îmâd, Şezerâtü'z-zeheb fî ahbâri men zeheb, 10/584-586; 'Abdülhayy el-Leknevî, el-Fevâidü'l-behiyye fî terâcimi'l-Hanefiyye, sh:81, 205; Ziya Demir, Osmanlı Müfessirleri ve Tefsir Çalışmaları: Kuruluştan 10/16. Asrın Sonuna Kadar, sh:142-151; Ömer Nasuhi Bilmen, Büyük Tefsir Tarihi, 2/652-665; İ.Aydın Yüksel, Osmanlı Mîmârisinde 2.Bayezid-Yavuz Selim Devri, İstanbul-5, sh:185, 291; Vâmık Şükrü, Târîh-i Evkâf-ı Ümem, İÜ Hukuk Fakültesi Ktp., 4/392, 7/382; Mehmet Mermi Haskan, Eyüp Sultan Tarihi, 1/190-191; Haz. Sabahattin Küçük, Bâkî Dîvânı, sh:40; Ali Fuat Bilkan, Yusuf Çetindağ, Şeyhülislâm Şâirler, sh:68)

İletişim adresi:

hasan.kuduoglu@outlook.com

ÖMER FARUK KORKMAZ

SALDIRI VE İSTİSMAR ARASINDA EHL-İ SÜNNET OLMAK NE DEMEKTİR?

Sünnet ve Cemaat Kavramları

Allah ﷺ bu dini eksiksiz bir şekilde bizlere ikram etti. Ve bunu da “Bu gün size dininizi ikmâl ettim ve üzerinizde nimetimi tamamladım”¹ buyurarak ilan buyurdu. Resulüallah ﷺ de vahiy yoluyla telakki ettiği bu dini kendisine verilen tebyin vazifesiyle bizlere açıkladı. Risalet hayatı boyunca kendisine sorulan sorulara cevap verdi. Müminlerin müşkilelerini çözdü, anlaşmazlıklarını halletti.

Bütün bunları vahyin ışığından faydalanarak yaptı. Hiçbir karanlığa mahal bırakmayacak şekilde parıldayan vahiy güneşi herhangi bir ihtilafa fırsat vermedi. Zira dinin kaynağı ve sahibi hayattaydı. Onun öğretileri hevedan değil bizzat Kur’an’dandı. Dört bir ucu vahiyle inşa edilmiş muhkem kalenin sahibi ve muhafızıydı o. Sahabeye gösterdiği yol ve tayin ettiği istikamet “sünnet” kavramının karşılığıydı. Bu anlamda sahabe, “Ehl-i Sünnet” idi. Yani Hz. Peygamber ﷺ’in gösterdiği yolun ehliyidiler. Hayatlarını “sünnet” çizgisine uydurmak ve ona göre tanzim etmek üzere Peygamber ﷺ’e biat etmiş mübarek topluluktan onlar. Verdikleri bu söze binaen Allah ﷻ’nin habline hep birlikte sarılmaları ise “cemaat” kavramını oluşturuyordu. O halde günümüzde sıkça kullanılan “Ehl-i Sünnet ve Cemaat” terkibi bu anlama gelmektedir. Yani Allah Resulü ﷺ’in tayin ettiği istikamet, sahabenin bu istikamette yaşadığı hayat ve bu noktada sağladıkları birliktelik. Yani Allah ﷻ’nin vahyettiği, Resulüallah ﷺ’in öğrettiği, sahabenin anlayıp aktardığı ve ümmetin yekûnunun azı dişleriyle sarıldığı mübarek yol... İslâm’ın ta kendisi...

Bu Benim Dosdoğru Yolumdur

Allah Resulü ﷺ bir gün mübarek elleriyle bir çizgi çizerek “işte bu benim yolumdur” buyurmuş ve bu çizginin sağ ve sol yanlarına da birer çizgi çizerek “işte bu yoların her birinin başında da ona çağırın bir şeytan vardır” buyurdu. Peşi sıra da “Muhakkak ki işte bu dosdoğru olduğu halde benim yolumdur. Öyleyse ona tabi olun. Zira o yollar sizi Allah’ın yolundan ayırır”² ayet-i celilesini okudu. ³ Asırlar boyu bütün bir ümmet Ehl-i Sünnet olmayı Hz. Peygamber ﷺ’in çizdiği bu çizgi istikametinde olmak şeklinde anladı. Ve bidat yollara sapmanın bu çizginin yanlarına çizilmiş şeytan yollarına revan olmak anlamına geldiğini idrak etti bu ümmet.

Bunun için ulemamız itikadı muhafaza dediler, şeytanın yolarından gelen hamlelere karşı reddiyeler yaptılar, yazdılar, çizdiler, konuştular ve hayatlarını ortaya koyarak mücadeleye çıktılar. Zira insanlığın varlık sahasına çıkışından bugüne devam eden hak-batıl mücadelesinin en önemli sahası bu sahaydı. İtikat gittikten sonra, ümmet Hz. Peygamber ﷺ'in çizdiği bu çizgiden ayrılarak başka yollara saptıktan sonra verilen başka mücadelelerin ne anlamı vardı? Bu gün bu çizgiyi yok sayarak Ehl-i Sünnet olmayı bir ideolojiye ait olmak manasında anlayanlar, bizi yan çizgilere saptırmak isteyen şeytanın dostlarıdır. Ehl-i Sünnet olmanın ne demek olduğunu bu misalden daha güzel anlatan başka bir misal olabilir mi? Kur'an-ı kerim'in bu ayetini tefsir etmek bağlamında Hz. Peygamber ﷺ'in verdiği bu misalden sonra "Kur'an'da Ehl-i Sünnet" yok demek kadar büyük bir cahillik olabilir mi?

Onlar Gibi İman Ederseniz Hidayettesiniz

İman noktasındaki istikametimizin doğruluk ve yanlışlığını tespit edebilmek için Sahabeyi ölçü olarak gösterdi bize Cenab-ı Hak. Onlara bakarak hidayette mi yoksa dalalette mi olduğunuzu ölçün buyurdu. Ayet-i Kerime şöyle diyor: "Eğer onlar da sizin inandığınız gibi inanırlarsa doğru yolu bulmuş olurlar; dönerlerse mutlaka anlaşmazlık içine düşmüş olurlar"⁴ Ölçü tam anlamıyla anlaşılmalı vaziyette. Sahabeye bakacağız, Kur'an'ı onların anladığı gibi anlayacağız. Hz. Peygamber ﷺ'e itaat ve ittibamızı onlara göre belirleyeceğiz. İslâm adına ne varsa endazesi onlar. Zira onlar Allah ﷻ'nin kendilerinden razı olduğu necip bir topluluk. Ehl-i Sünnet olmak da bu ayet-i kerimede vurgulanan imana sahip olmak anlamına geliyor. Yani Allah ﷻ'nin indirdiği dini onun istediği şekilde anlayarak yaşam sahasına dökmek. Esasında cennet veya cehennem varan yönlerin "yol ayrımındaki" kalın çizgilerini oluşturan bir mesele bu.

Ayette ifade edildiği üzere sahabe gibi inanırsak hidayet yönündeki yürüyüşümüz yol ayrımında bizleri cennete sevk edecek, ehl-i bidat olmamız durumunda cehenneme giden yola sapıp hüsrana uğrayacağız. Var oluşumuzun temel sebebi sayılabilecek bu mesele sloganik bir iddiaya dönüştürülerek basitleştirilebilir mi? Kur'an, ayet ayet Ehl-i Sünnet olmaktan bahsederken "Kur'an'da Ehl-i Sünnet var mı?" şeklinde bir soru sormak ne menem bir cehalet?

Müminlerin Yoluna Tabi Olacağız

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'de kendisine ve Peygamber'ine ﷺ muhalefet edenlerden bahsederken onların bir özelliğini "müminlerin yolunun dışına tabi olmak" şeklinde zikreder. Yani önemli bir cürmü vardır bu zümrenin: Müminlerin yolunun dışına çıkmak. Bu ifadeyi iki şekilde anlamamız mümkündür: Kafir olup müminlerin yol edindiği İslâm'a tabi olmamak. Veya mümin olup müminlerin yol edindiği inançların dışına çıkmak. Bir ayrık otu misali bidatler üreterek müminlere muhalefet etmek. Meselenin konumuzla taalluk eden yönü de burası. Zira bizler mümin olarak ümmetin itikat olarak benimsediği esaslara tabi olmalıyız. Çünkü bu esaslar Hz. Peygamber ﷺ'den bugüne dek tevatürle nakledilemiş dinin temelleridir. Bunları benimsemek demek müminlerin yolunun dışına çıkmak ve meselenin önemine göre ya kâfir ya da bidat ehli olmamız demektir. Böyle bir tehlikeden Allah ﷻ'ye sığınırız.

Kur'an-ı Kerim, müminlerin yoluna tabi olunması gerektiğini vurgulayıp Hz. Peygamber ﷺ de kendisinden sonra karşılaştığımız ihtilaflara karşı sünnetine sarılmamızı tembihlerken Ehl-i Sünnet olmanın sadece bir yorumu savunmak anlamına geldiğini nasıl düşünebiliriz? Ehl-i Sünnet olmak, Allah ﷻ'nin istediği tarzda bir Müslüman olmak demektir.

Meseleye ilim yoksunluğu ve şuur fakirliğinden dolayı böyle bakamayanlar bu işin ciddiyetini ahirette mi anlayacaklar? Varlığıyla cenneti kazanacağımız, yokluğuyla cehennemini boylayacağımız iki keskin çizgi üzerine oturmuş bir iman meselesi bu, iman...

Tek Başına Kalan Ateştedir

Dinimizin inanç esaslarına şüpheli yaklaşımlar sergileyerek bunları tartışmaya açanlar bu işi siyasî bir çekişme menzilesine indirdiler maalesef. İmanımızla doğrudan alakalı esasları inkâr edenlere verilen tepki tefrika olarak nitelendiriliyor bugün. Ev sahibinin hırsız, ıslahçının ifsatçı, müdafinin yağmacı olarak görüldüğü bir cinnet hali bu aslında. Allah ﷻ'nin tamamladığı dini değiştiremez ve ondan bir şeyi eksiltemezsin dediğimiz adamlar bizi kendilerini kıskanmakla suçluyorlar. “Küçük olup bizim olacağına, büyük olup hepimizin olsun” diyorlar. Sanki, siyâsî partilerin seçim paketlerini açıklayıp seçmeni muhayyer kılmaları gibi insanların dini alanda da beğendikleri görüşü kendi hür iradeleriyle seçmelerini öneriyorlar. Peki, bu dinin sahibi Allah ﷻ böyle bir muhayyerlik tanıyor mu bizlere? Tanımıyor. Sahabe gibi bir iman, istikamet ve yaşantı istiyor bizlerden. Esas mühim olan nokta burası değil mi?

Bu manada, onlara karşı çıkararak bu milletin imanıyla oynamamaları gerektiğini söylediğimizde “kıskanç” mı oluyoruz? Onlara ilimsiz bir şekilde tabi olmuş olanlar da Müslümanlar arasında bölücülük yapmakla yaftalıyorlar bizi. Oysa mesele açık ve net: Bize bu dinin sahibi tarafından yüklenen bir mesuliyet var: Allah Resulü ﷺ'in öğrettiği, sahabenin anlayıp yaşadığı ve ümmetin topyekün takip ettiği o müstakim çizgiyi yakalamak. Kabirde, mahşerde bundan mesul tutulacağız. Sizin muhayyer kalmasını istediğiniz insanlar oralarda muhayyer bırakılmayacak maalesef. İnsanlardan böyle bir iman isteyecekler. Bu bağlamda Hz. Peygamber ﷺ şöyle buyurmaktadır:

“Muhakkak ki Allah Teala ümmetimi da lalet üzere toplamaz. Allah ﷻ'nin eli cemaatin üzerindedir. Her kim tek kalırsa ateşte de tek kalır.⁵ “Her kim bir an dahi olsa cemaatten ayrılırsa muhakkak ki İslâm'ın zimmetini boynundan çıkarmıştır”⁶ Dinin sahibi bu denli keskin bir çizgiyle bu işin ehemmiyetinden bahsederken birilerinin bu meseleleri yapboz tahtasına çevirmeye kalkması bir iman zafiyeti ve affedilmez hainliktir. Kimsenin milletin imanıyla oynamaya hakkı yoktur. İlla kendilerine ait fikirleri savunma hamasetinde olanlar kendilerine başka bir alan bulmalıdırlar.

Kurtulacak Olan Tek Topluluk

Allah Resulü ﷺ bir hadislerinde “Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bir tanesi hariç hepsi ateştedir buyurmuş ve bir sahabe kimdir o diye sorunca Efendimiz ﷺ cevaben: “ Bugün benim ve Ashabımın yolunda olanlar buyurmuştur.”⁷ Bu rivayette, Hz. Peygamber ﷺ'in hak yoldan ayrılan fırkalardan “ümmetim” diye bahsetmesi onların da Müslüman olduklarını göstermektedir.⁸ Fakat sadece bu husus kendilerini cehennemlik olmaktan kurtarmamıştır. Zira onlardan istenen şey, Hz. Peygamber ﷺ'in ümmetine tebliğ ettiği dine tahrif etmeden iman etmeleriydi. Onlar ise farklı sebeplerle hevâlarına uyup dinde bidatler ihdas ederek sapkınlar haline geldiler. Bu da onların cehennem ehli bir fırka olmalarına sebep oldu.

Cehennem ehli olmaktan kurtulmanın adıdır Ehl-i Sünnet itikadına sahip olmak. Dünya ve ahiret saadetine nail olmak için Peygamber ve ashabının yolunu adım adım takip etmenin adıdır. Ehl-i Sünnet ne bir ideoloji ve ne de bir fikrî akım değildir. İslâm'ın, müslümanlığın, Allah ﷻ'ye hakkıyla kul olmanın ta kendisidir. Bütün meselelerin anahtarı mesabesindeki bu hususu görmeden, bunun şuuruna varmadan ortaya koyulan gayretler, yapılan mücadeleler, gerçekleştirilen çalışmalar akim kalmaya mahkûmdur.

Yüzleri Ak Olanlar

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: “Nice yüzlerin ağardığı, nice yüzlerin de karardığı günü (düşünün.)”⁹ Abdullah b. Abbas رضي الله عنه “Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in yüzleri ak, ehl-i bidatın yüzleri kara olacaktır” diyerek bu ayet-i kerîmeyi tefsir etmiştir.¹⁰ Bu anlamda Ehl-i Sünnet, Allah ﷻ'nin rûz-i mahşerde yüzleri kara ve beyaz olacaklar şeklinde sınıflandırdığı iki zümreden yüzleri beyaz olanların tarafında olmak demektir. Ehl-i Sünnet olmak, yüzleri kararan taifeye reva görülen azaptan kurtulmak ve ebedî saadete nâil olmak demektir. Yaşamamıza anlam katan bu hedefin baş sebebi olan bu hususu “olmasa da olabilir” kabul edip bir ayrıntı olarak görmek büyük bir gaflettir. Böylesine hayati bir noktayı ıskalayarak belli hedeflere varmak için mücadele ettiğini sananlar dünyada bir muvaffakiyet göremeyecektir. Bu hatalarını telafi etmedikleri sürece Ahirette de iyi niyetleri onları kurtaramayacaktır.

Herhangi Bir İsimle Anılmayanlar

Bidat düşüncelerin yaygınlık kazandığı zamanlarda bher bir akım inkâr ettiği esaslara nispet edilerek anılmaktaydı. Kaderi inkâr edenlere “Kaderiyye” denmesi gibi. Ehl-i Sünnet ise herhangi bir isimle anılmamaktaydı. Zira o gövdeden kopup ayrılan bir parça değil gövdenin ta kendisiydi. Ehl-i Sünnet demek münezzel İslâm demektir. Bu yüzden İmam Malik'e, “Ehl-i Sünnet, cehmî, kaderî veya rafizî gibi herhangi bir lakapla tanınmayanlardır demiştir.¹¹ Bu da Ehl-i Sünnet tabirinin imamlarımız döneminde de var olduğunu ve daha sonra ortaya çıkmış ideolojik bir isim olmadığını göstermektedir. Ehl-i Sünnet tabiri inkâr ettikleri şeylere nispet edilerek anılan diğer fırkalara nispetle İslâm'ın kendisini ifade eden bir kavramdır. Bu sebeple diğer isimlendirmelerin şenî' bir bidat olduğunu vurgulayan selefimiz Ehl-i Sünnet olmanın necat ehli olmak ve bunun dışında bir fırka mün-

tesibi olmanın helaka düşürmek anlamına geleceğine vurgu yapmışlardır. Yüce sahâbî Abdullah b. Abbas رضي الله عنه bu bağlamda “Kim bu sonradan ihdas edilme isimlendirmelerden birini ikrâr ederse İslâm bağımlı boynundan atmış olur” buyurmuştur.¹²

Ehl-i Sünnet zümre, Hz. Peygamber ﷺ'in, “Bu ilmi(n sancağını) her asırdan adil olan kimseler taşır. Ondan, aşırıya gidenlerin tahriplerini, yanlış sevk edenlerin aşırma-larını ve cahillerin te'villerini nefyederler”¹³ buyurarak adaletlerine şahit olduğu Müslümanlar demektir. Dinde olmayan şeyleri ona dahil ederek veya olan şeyleri çıkarmak isteyen tahrif hareketleriyle mücadele etmek demektir Ehl-i Sünnet olmak.

Sadece Akıl Değil, Akıl-Nakil Dengesi

Hakikate ulaşmak isteyenlerin yegâne sebep olarak gördükleri akıl da insanlığın bir imtihanı olmuştur tarih boyunca. Oysa İslâm alimleri akli Allah ﷻ'nin insana imandan sonra bahşettiği en büyük nimet olarak görmüşlerdir. Elbette ki bu, aklın doğru kullanılmasıyla ilgili bir noktadır. Akıl, düzgün bir şekilde kullanıldığında insanı hidayete götüren bir nimet olabildiği gibi, yanlış kullanıldığında da dalâlete sürükleyen bir bela olabilir. Bu iki keskin çizgi arasındaki farkı oluşturan şey ise akli, onu yaratanın gösterdiği şekilde kullanmaktır. Bunun bir adım sonrası ise aklın ilâhlaştırılmasına doğru giden serüvene dahil olmaktır.

Ehl-i Sünnet itikadını sair fırkalardan ayıran bir fârika da akli kullanışıdır. Daha genel bir tabirle meselelere mu'tedil bir çizgide yaklaşmasıdır. Hakikati arama yoluna adım atan kişiler iki vesileye sarılmışlardır: Akıl ve riyazat. Yani kimilerine göre hak ve hakikatin yolcusu olmak ve kâinâtın yaratıcısına ulaşmak akıl ile mümkün iken kimilerine göre de bu kişinin iradesini kontrol altına alması maksadıyla çeşitli riyazatlar yapmasıyla mümkün olacaktır.

Bu iki akımdan sadece akıl ve riyazatı vesile kabul edip herhangi bir dinin yönlendiriciliğini gerekli görmeyen akılcılara meşşâî filozoflar, riyazatçılara da işrâkî filozoflar denilmiştir. Meselenin bizi ilgilendiren noktası ise akli ön planda tutup, nazar ve istidlâl yolunda yürüyüp bir şeriata uyararak hakkı arayanlara “kelâmcılar”, riyazatı ön planda tutup şeriat müntesibi olarak hakkın peşine düşenlere de “sûfiler” denilmiştir. Kelamcıları da iki sınıfta incelemek mümkündür: Ashâb-ı güzînin yoluna tabi olanlar ve olmayanlar. Tabi olanlara “Ehl-i Sünnet ve Cemaat”, muhalif olanlara da “ehl-i bidat ve dalâlet” denmektedir.¹⁴

Ehl-i Sünnet’in Temel Esasları

Ehl-i Sünnet olmak ana mevzuya nispetle aksesuar gibi telakki edilecek basit bir nokta değildir. Bilakis imanımızın ta kendisiyle taalluk eden olmazsa olmaz bir umdedir. Böylesine kritik bir meselenin ne olduğu belli olmayan, dileyenin dilediği tarafa çekileceği bir muamma olması beklenemez elbette. Binaenaleyh, Ehl-i Sünnet itikadının esasları olduğu gibi Ehl-i Sünnet olmanın da şartları ve kaideleri vardır. Ümmetin üzerinde ittifak ettiği imanî esaslardan oluşan bu kaideler tüm müminlerin inanmakla mükellef oldukları maddelerdir. Ehl-i Sünnet olmak, inanılması gereken meseleleri belirlemek anlamına geldiği gibi bu mevzulardaki imanımızın nasıl olması gerektiğini de ortaya koymak manasını taşımaktadır. Bu açıdan mesele bir yönüyle nicelik diğer yönüyle de niteliğe dayanmaktadır.

Allah ﷻ’nin hiçbir şeye benzemediği, hiçbir şeyin de ona benzemediği, cisimlere mahsus hallerin Allah ﷻ’ye söylenmesinin caiz olmadığı, kadere inanmanın iman esaslarından biri olduğu, Hz. Peygamber ﷺ’in hüküm koyma yetkisinin bulunduğu, Peygamberlerin günahlardan masum olduğu, kıyamet günü şefaatin var olduğu, sahabenin tamamına tazim etmek gerektiği ve

aralarındaki kavga ve savaşları vesile kılarak onlardan birine bile hürmetsizlik etmemek gerektiği gibi hususlar bahsini yaptığımız maddelerden sadece bir kaçıdır. Abdülkahir el-Bağdâdî, konuyu tavzih ettiği bölümde bu noktaları zikretmektedir.¹⁵

İstismar ve Tahrif Hareketleri

Tescilli İslâm düşmanları Ehl-i Sünnet’i yok edebilmek için saldırı metodunu seçtiler önce. İslâm’ın aslını temsil eden Ehl-i Sünnet itikadının sabitelerini itibarsızlaştırmak için tüm imkânlarını seferber ettiler. Dört bir koldan saldırdıkları inanç esaslarımız İslâm kalesini oluşturan yapı taşlarıydı. Bunları yıkmak suretiyle İslâm’ı ortadan kaldırmayı planlıyorlardı. Fakat nurunu söndürmek isteyenlere karşı Allah ﷻ’nin nurunu tamamlayacağı şeklindeki hakikat bütünüyle tezahür etti ve başaramadılar. Hamiyet sahibi Ehl-i Sünnet ulemanın gayretleri tüm çabalarını boşa çıkardı. Tek kelimeyle dumûra uğradılar. Hücum yoluyla bu işi başaramayacaklarını anlayanlar taktik değiştirmenin faydalı olacağına inandılar. Yapacakları şey Ehl-i Sünnet ifadesini zamanla daha da geliştiren, esneme payı olan muamma bir kavram haline getirmektir.

Tarifi yapılmamış kavramların sürekli problem üreteceği düşüncesinden hareketle Ehl-i Sünnet dedikleri şey de daima sorun üretecekti. Bu gayeyle İslâm’ın kendisini temsil eden Ehl-i Sünnet inancına paralel bir anlayış ihdâs ederek bu itikadın içini boşaltmayı hedefliyorlardı. Bu uğurda içimizden seçtikleri zayıf karakterli gafil ve hainleri farklı mecralarda kullandılar, kullanmaktalar. Bu gafiller, kendilerince bir Ehl-i Sünnet itikadı oluşturmaya çalışmakta ve bir şekilde kandırdıkları tabilerini de buna inanmaya davet etmektedirler. Bunlardan bir kısmı beşik şeyhliğine soyunmuş ve Ehl-i Sünnet yolunun muhkem yapılarından olan tasavvufu karalama faaliyetinin basit bir maşası haline gelmiştir.

Bir yandan da bu çizgiyi karalayabilmek adına şiddete başvuran, insanları sorumsuzca asmayı, kesmeyi, yakmayı cihad zanneden gruplar türettiler. Bunların rivayet kültürüyle amel ettiği yalanını yayarak Ehl-i Sünnet olduklarını vurguladılar. Böylece neyin ne olduğunu bilmeyen Müslümanlar nezdinde sahabenin yaşadığı İslâm olan Ehl-i Sünnet çizgisini, itikadını ve duruşunu zedelemeye kalktılar.

Ne var ki Hz. Peygamber ﷺ'in vaadiyle her asırda yaşayan adil ulema bu hareketlere karşı dirâyetli duruşlarıyla karşı koydular. Ve netice olarak, hakkın mağlubiyet yüzü görmeyeceği hakikati bütünüyle tebellür etti. Her dönemde olduğu gibi köpük misali olan batıl yok olmaya mahkum oldu. Kurdukları tuzaklar kısmen başlarına makûs olduysa da tam anlamıyla bir yok oluşun arifesinde olduklarını unutmamalıyız.

Netice

Ehl-i sünnet, Allah ﷻ'nin yaşanması için gönderdiği dinini onun istediği şekilde, rızasına uygun olarak yaşamamanın adıdır. Gök kubbe altında hayat sürüyor oluşumuzun baş sebebidir bu aslında.

Meseleye sadece bir kısım Müslümanların kendilerini marka üzerinden tanıtmaya ihtiyacı şeklinde bakanlar bu işin ciddiyetini kavramaktan acizdirler. Basite indirgeyen bu şursuz tavır sebebiyle Ehl-i Sünnet itikadı bir yandan tahrif hareketlerinin hedef noktası olmakta, diğer yandan istismar faaliyetlerinin malzemesi haline getirilmek istenmektedir.

Her halükârda mesele imanımızla alakalıdır. Ortada imanımızın tahrif olması veya yok olması gibi ciddi bir vakıya vardır. Karşı karşıya kalmak zorunda bırakıldığımız bu vahim durumu görmezden gelenler her yönden kuşatıldığımız bir işgal hareketinde sonumuzu getirecek saiklere karşı kör ve sağır bir tutum sergilemektedirler.

İstikbal ve istiklalimizi tehdit eden bu nevi tehlikeler karşısında vurdumduymaz davranmanın yarın çok tehlikeli sonuçlara müncer olacağı bedihi bir hakikattir. Tehlikenin şimdiden farkına vararak gereken tedbirleri almazsak deizmin yayılmasından şikâyetlendiğimiz bu toplumun yarın soluğu hangi "izm"lerin kucağında alacağı belli değildir. Allah muhafaza bu yursun...

Dipnot

1 Maide, 3.

2 En'âm, 153.

3 İbn Ebî Hâtim, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Mektebetu Nezzâr Mustafa Bâz, Suud, 1419, Baskı: III, V/1422; Taberî, *Cami'u'l-Beyân*, Müessesetü'r-Risâle, 2000, Baskı: I; Celâluddin es-Suyûtî, *ed-Dürri'l-Mensûr*, Daru'l-Fıkr, Beyrut, III/385.

4 Bakara, 137.

5 Tirmizî, *Sünen*, "Kitabu'l Fiten", No: 2167.

6 el-Beyhaki, *es-Sünenül Kübrâ*, "Kitabu Kitahî Ehli'l Bağy", 8/157, No:17557. Aynı hadisin "Her kim cemaatten bir an dahi ayrılır ve ölürse muhakkak cahiliye ölümü ile ölmüştür" rivayeti de vardır. Bkz. Buhari, "Kitabu'l Fiten, 96" No: 6646, Müslim, "Kitabu'l İmare, 33, No:1849.

7 Hâkim, *el-Müstedrek*, I/218 No:444; İbn Asakir, *Târibu Dımeşk*, XIII/98; Celeleddin es Suyûtî *Camiu'l Ehadis*, No: 13180.

8 el-Beyhâkî, *es-Sünenül Kübrâ* (el-Cevheru'n Nakıyy ile) "Kitabu's Şehadât, 65" X/208.

9 Âl-i İmrân, 106.

10 İbn Kesir, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Dâru Tayba, 1999, Baskı: II, II/92.

11 İbn Abdilber *el-İntikâ*, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, s. 35; Kadı İyaz, *Tertibu'l-Medârik*, Mağrib, II/41.

12 İbn Batta, *el-İbânetu's-Suğrâ*, s. 137.

13 Taberânî, *Müsnedü's-Şamiyyîn*, No:599.

14 Büyük Haydar Efendi, *Usûl-i Fıkıh Dersleri*, Âsîtâne, Üsküdâr, s. 83-84.

15 Abdülkâhir el-Bağdâdî, *el-Fark beyne'l-Fırak*, Daru'l-Âfâki'l-Cedide, Beyrut, Baskı: II, s. 309 vd.

Mahmud Efendi
Hazretleri'nin
KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

• Gözünüzü açın! Koca **Yavuz Selim**'i, **Kanuni Sultan Süleyman**'ı yetiştiren Kur'ân medresesidir.

• Tefsir, hadis, fıkıh, akaid, tasavvufla yoğrulun, çünkü değişikliğe uğrayabilirsin. Uğradık ama dünya kurulalı böyle bir değişikliğe uğramadık. Her mahalde bir erkek bir kız medresesi olmazsa Türkiye iflah olmaz.

• **Sultan Fâti**h medreseden yetişerek dünyaya padişah oldu. Biz de istiyorsak oradan yetişiriz, başka ilacı yok.

• Dünyâda **Allâh-u Teâlâ**'ya talebelerden daha sevimli yoktur.

• Evvela böyle niyet edeceğiz: “Ben **Rabbime** kul olmak için okuyorum.”

• Medreseler kurup dînî ilimleri tahsil etmedikçe İslâmiyet'i ispat edemeyiz.

• Üniversitelerdeki çalışmalar medreselerde yapılırsa, oralardaki gayret burarlarda gösterilse dünya âbâd olur.

• Medreseleri kaldırdığın vakitte kıyamet kopar.

• Önümüze yemek konulduğunda diyoruz ki: “Midemiz dolmasa da şu sevdiğimiz yemekleri boğazımızdan aşağı boyuna akıtsak.” Midemiz dolduğunda ise ona kızıyoruz. Asıl ibadet ederken böyle olmalı, hiç bitmesini istememeliyiz. Bedenin gıdasını çok seviyoruz, ruhun gıdasını ise az.

• Şu bedenlerimiz acıktığı zaman yemek ister, su ister, çay ister. Yemeğe hiç doyulmaz. Peki ruhlarımızın açlığını gidermek için neden: “Ben hacca gitmek istiyorum, namaz kılmak istiyorum, oruç tutmak istiyorum, zikretmek istiyorum” denmez?!

• **Nakşibend** (*Kuddise Sirruhû*) güzel yemek yedi ama ayarlı yedi. **Alâüddin Attâr** (*Kuddise Sirruhû*) şöyle anlatmıştır: “**Nakşibend Hazretleri**’nin son hastalığında onun yanına vardım, ölüm halindeydi. Beni görünce: ‘**Alâüddin** hemen sofrayı getirt ve yemek ye.’ dedi. Ben de onun isteği üzerine yemek getirttim. İki, üç lokma aldım. O halde nasıl daha fazla yemek yiyebilirdim?! Sofrayı kaldırdım.

Sofrayı kaldırdığımı fark etti, gözlelerini açtı. Tekrar yemek yememi söyledi. O yemek yeme hususunda ısrar ediyor, ben yiyemiyordum. Bu durum aramızda üç kere tekrarlandı. Son olarak dördüncü defa da bana: ‘**Alâüddin!** Yemeğini iyi ye, dersine iyi çalış.’ buyurdu.”

O ki yemek yiyoruz, derse iyi çalışalım. Yemeklerden elde ettiğimiz kuvvetle **Rabbimiz**’i zikrederim.

• **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** şöyle buyurmaktadır: “Bu tarikat-ı aliyye **Allâh**’a giden yolların en yakınıdır ve elbette vuslata erdirenidir. Bunun için **Hâce Bahâuddin Nakşibend Hazretleri** buyurmuştur ki: “Yolumuz, yolların en yakınıdır.”

• **Şâh-ı Nakşibend Hazretleri** tarikata girince derse çalışırken hâtiften gelen bir sesle ona: “Bu tarikata niçin girdin?” diye sordular. O da: “Ne istersem olsun diye.” dedi. Ona: “Bu kapıda sen ne istersen değil, Biz ne istersek olur.” denildi.

Bunun üzerine **Şâh-ı Nakşibend Hazretleri** hiç tereddüt etmeden: “Tamam siz ne isterseniz o olsun.” deyip teslim olunca **Mevlâ**’nın hoşuna gitti ve kendisine: “Ey **Bahâuddin!** Şimdi sen ne istersen o olacak.” buyurdu. O da: “**Rabbim**’den beni ve benim gibileri kendisine kavuşturacak en kolay ve en kestirme yolu istiyorum.” dedi ve ona bu yol ihsân edildi.

• Bu kıymetli yolun üstünlüğü ve bu Nakşibendî tarikatının yüksekliği, sünnete yapıştıkları ve bidatlerden kaçındıkları içindir. Bunun içindir ki; bu yüksek yolun büyükleri, açık zikretmekten bile sakınmışlardır. Kalp ile sessiz zikretmeyi emir buyurmuşlardır.

Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ve dört halife zamanında olmayan vecd ve tevâcüd yani kendinden geçmiş görünüş, şuursuz hareketler ve sözler sarf etmeyi yasak etmişlerdir.

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FİKİH KURULU

TERÂVÎH NAMAZI KAÇ REKÂTTIR?

Allah Teâlâ'ya hamd, Resulü'ne, al ve ashabına salat-u selam olsun...

Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun) dönemine kadar teravih namazı camide cemaat halinde kılınıp evlerde ferdi olarak kılınıyordu. Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun), hilafeti döneminde Müslümanları, teravih namazını kılmaları için Übeyy b. Ka'b (Allah ondan razı olsun)'ın arkasında toplayana kadar bu durum böyle devam etti.

El-Buhârî'nin rivayetine göre Abdurrahman b. Abdulkarî şöyle buyuruyor: "Ramazan-ı şerifin bir gecesinde Ömer b. Hattab (Allah ondan razı olsun)'la birlikte mescide gittim. Cemaat düzensiz bir şekilde teravih namazını kılıyorlardı. Kimileri tek başına, kimileride birkaç kişiyle beraber. Bunun üzerine Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun) bu cemaati bir imamın arkasında toplasam daha güzel olur dedi ve sonra bu kasıtlı azmederek insanları Ubey b. K'ab (Allah ondan razı olsun)'ın arkasında cemetti..."¹

Ubey b. Ka'b (Allah ondan razı olsun)'ın kıldırıldığı namazın kaç rekât olduğunda ihtilaf edilmiştir. Bazı rivayetlere göre sekiz, bazılarına göre ise yirmi rekâttır.

İmam Malik *el-Muvatta* adlı eserinde Yezid b. Ruman (Allah onlara rahmet etsin) tarikiyle yapmış olduğu rivayete göre bu namaz yirmi rekâttır.

"İnsanlar Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun)'ın zamanında teravih namazını yirmi üç rekât olarak ikame ederlerdi."² (Yani yirmi rekâtı teravih üç rekâtı vitir olarak kılarlardı)

İmam Malik'in (Allah ona rahmet etsin) aynı eserinde Sâib b. Yezid tarikiyle yapmış olduğu diğer bir rivayete göre ise bu namaz sekiz rekâttır.

"Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun) Ubey b. Ka'b ve Temim ed-Dariyye, insanlara

teravih namazını on bir rekât (Yani sekiz rekâtı teravih üç rekâtı vitir) **olarak kıldırmalarını emretti...**³

El-Beyhakî'nin Saib b. Yezid tarikiyle yapmış olduğu rivayet de, yukarıda mezkûr olan birinci rivayeti teyit etmektedir.

“Biz Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun)’ın zamanında teravih namazını yirmi rekât olarak kılardık. Vitir namazını da kılardık.”⁴

Bazıları farklı olan bu iki rivayeti şu şekilde cem etmişlerdir: **El-Muvatta'** da yapılan rivayete göre her bir rekâtta iki yüz ayet okunuyormuş. Buna göre muhtemeldir ki Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun) ilk olarak bu namazın uzunca sekiz rekât kıldırılmasını emretmiştir.⁵ Namazda kırâati uzatmakta fazilet vardır. Ancak insanlar namazın bu kadar uzun sürmesine dayanamayınca Hz. Ömer (Allah ondan razı olsun) kıraatin uzun tutulmasındaki faziletin telafisini düşünerek fazla rekâtları ziyade ederek yirmi rekât kılınmasını emretmiştir. Yani teravih namazı ilk olarak sekiz, daha sonradan yirmi rekât olarak kılınmıştır.⁶

Netice olarak; Teravih namazı Hanefi, Şafi, Hanbelî ve Malikilerden bazılarına göre yirmi rekâttır.⁷

Kemâl İbnu'l-Hümam, **Fethu'l-Kadir** isimli eserinde Hanefi âlimlerine muhalif olarak şöyle der: Teravih namazında sünnet, vitir namazıyla beraber on bir rekât olarak cemaatle kılınmasıdır. Zira Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bu şekilde yapmış, farz olma korkusundan dolayı daha sonradan bunu cemaatle kılmayı terk etmiştir. Bu korkunun olmaması durumunda Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in buna devam edeceği zahir olandır.

Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in vefatından sonra bu korku hiç şüphesiz bertaraf olduğundan bu, teravih namazında sünnet olmuştur. Yani üç rekât vitir namazı geresi teravih namazı toplam on bir rekât namazın cemaatle kılınması sünnet olmuştur. Daha sonradan teravih namazının cemaatle yirmi rekât olarak kılınması Raşit Halifelerin sünneti olarak devam edegelmiştir.⁸

Hiç şüphesiz sahabenin yolu Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in yoludur. Onlar Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in yoluna ters düşen hiç bir şeyi bilerek yapmazlardı. **Et-Tirmizi'** nin rivayet etmiş olduğu bir hadisi şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyuruyor:

“Benim sünnetime ve benden sonra gelen Hulefa-i Raşidin'in sünnetine yapışınız...”⁹

TERÂVÎH NAMAZININ HER DÖRT REKÂTI ARASINDA SALEVÂT VEYA ZİKİRLER YAPILMASI

Fakihler teravih namazının, her dört rekât sonunda istirahat edilmesinin meşru olduğunda söz birliği etmişlerdir. Nitekim eslafımızdan da bizlere tevarüs ede gelen bu olmuştur. Zira onlar teravih namazını uzun olarak kıldıklarından her dört rekât sonunda dinlenirlerdi. Bu dinlenme esnasında salâvat veya zikir, teravihin sünneti sayılmaksızın güzel görülebileceğinde şüphe yoktur. Şu kadar var ki teravih namazının her dört rekâtı arasında getirilen salâvat-ı şerife veya başka bir zikir, varit olmadığından bu zikri teravih namazının sünnetlerinden saymak doğru değildir.

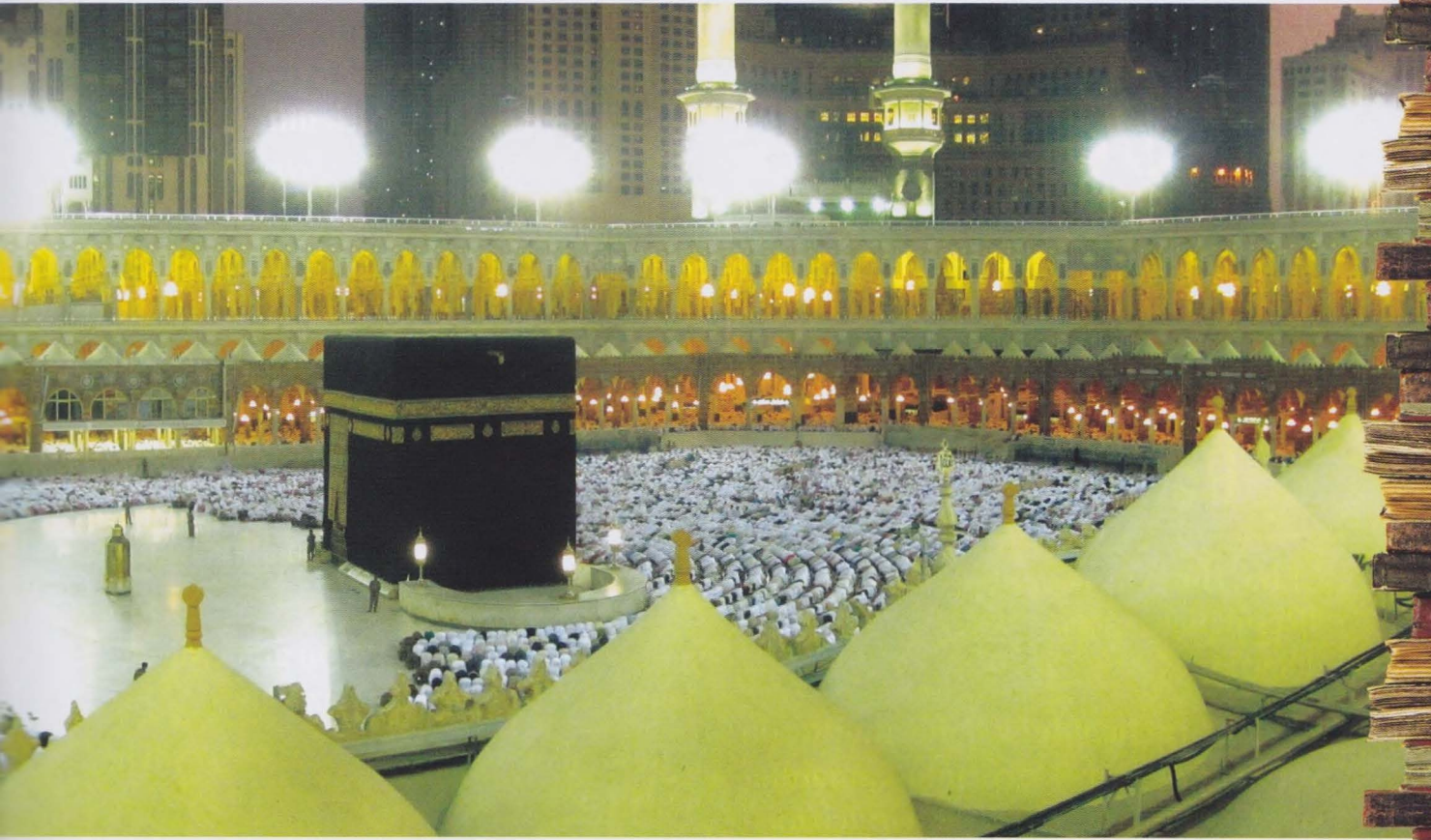
TERÂVÎH NAMAZININ KISA AYETLERLE KILDIRILMASI

E-Kâsânî (ö.587); *Bedâiyu's-Sanâyi* adlı eserinde; teravih namazının sünnetlerini beyan sadedinde kişinin her rekâta on ayet okumasının sünnet olduğunu bildirmiş ve bunun Hasan b. Ziyad'ın Ebu Hanife (*Allah onlara rahmet etsin*)'den rivayeti olduğunu söyledikten sonra sözlerine şöyle devam etmiştir: Teravih namazındaki kıraat miktarının akşam namazındaki kıraat miktarı kadar olduğunu savunanlar olduğu gibi, yatsı namazının kıraat miktarı kadar olması gerektiğini savunanlar da olmuştur. Birinci görüşe gerekçe olarak, akşam namazı kıraat açısından farz namazların en hafif olanıdır denmiştir. Teravih namazı yatsı namazının peşinde kılınması da ikinci görüşe gerekçe yapılmıştır. Rivayet olunmuştur ki; Hz. Ömer (*Allah ondan razı olsun*) teravih namazını kaldırmak için üç imam çağırmıştır.

Birincisine her rekâta otuz ayet okumasını, ikincisine her rekâta yirmi beş ayet okumasını, üçüncüsüne de her rekâta yirmi ayet okumasını emretmiştir.

İmam Ebu Hanife (Allah ona rahmet etsin)'nin görüşü olan “*teravihte kişi her rekâta on ayet okur*” görüşü sünnete en uygun olanıdır. Zira teravihte bir kere kur'an'ı hatmetmek sünnettir.¹⁰ Hz. Ömer (*Allah ondan razı olsun*)'in emrettiği ise fazilet babındandır. Bu da Kur'an'ın iki veya üç kere hatmedilmesidir.

El-Kasâni (ö.587) bütün bu görüşleri naklettikten sonra şöyle der: Teravih namazında kıraatin bu derece uzun yapılması eslafımızın zamanındaydı. Zamanımızdaysa en evlâsı teravih kaldıracak olan imamların arkasındaki cemaatin haline göre kıraati uzun veya kısa tutmalarıdır. Teravih namazı kaldıranlar cemaatin, cemaati terk etmesine sebebiyet verecek derecede kıraati uzun tutmamalıydılar.

Zira cemaati çoğaltmak kıraati uzun tutmaktan daha faziletlidir.¹¹

Şunu ifade etmek isteriz ki; şüphesiz en güzeli teravîh namazını hatim ile kılmaktır. Buna göre bazı camilerde cemaatin bilgisi doğrultusunda bu şekilde yani hatimle teravîh kılınması tavsiye edilmiştir. Diğer camilerde ise namazın erkânına ve huşuuna riayet etmek kaydıyla cemaatin durumu gözetilmelidir.

Maalesef günümüzde bazı camilerde teravîh namazı, erkânına riayet edilmeksizin süratle kılınmaktadır. Teravîh namazının süratle kılınması bir faziletmiş gibi davranılmaktadır. Hâlbuki bu çok yanlış bir uygulamadır. Zira farz namazlar ile nafîle namazlar arasında erkânına riayet edilmesinin gerekliliği açısından hiçbir fark yoktur. Her ikisinde de erkânına riayet etmek lazımdır. Erkânına ve şartlarına riayet etmeksizin namaz kılmak, günah olduğu gibi yerine göre namazı geçersiz de kılabilir.

Nafîle namazın kılınmaması durumunda kişi günahkâr olmaz. Ancak nafîle kılmadığını diye rükün veya şartlarını ihlal ederek kılmak kişiyi günahkâr yapar.

Dipnotlar

1 El-Buhârî, kitabı salâtı't-teravîh, bâb; men kame ramazane

2 El-Muvatta(yahya b. El-leys rivayeti) en-nida fi's-salat, bab: ma cae fi kıyami ramazane

3 A.g.e

4 Es-Sünenu's-sağır el-Beyhakî 648

5 El-Muvatta 379

6 El-Mevsuatu'l-Fıkhiyye el-Kuveytî

7 El-Mevsuatu'l-Fıkhiyye el-Kuveytî

8 Kemal İbnu'l-Hümâm, Fethu'l-Kadîr

9 Et-Tirmizi 2676

10 Her rekâtta on ayet okununca yirmi rekâtta iki yüz ayet yapar. Ramazanın otuz gün olduğu düşünülürse altı bin ayet eder ki yaklaşık Kur'an-ı Kerim'i hatmetmiş olur.

11 *Alâuddin Ebû Bekr el-Kâsânî*, *Bedâiyu's-Sanâyi fi Tertibi's-Şerâi'*

صلى الله
عليه وسلم

حَدِيث

Hadîs-i Şerîfler

Ebu Hüreyre (Radiyallahu anh) anlatıyor:
“Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Kim oruçlu olduğu halde unuttur da yerse veya içerse orucunu tamamlasın. Çünkü ona Allah yedirip içirmiştir.”

(Buhari, Savm 26, Eyman 15; Müslim, Sıyâm 171, (1155); Tirmizi, Savm 26, (721); Ebu Dâvud, Savm 39, (2398).

Ebû Ümâme (Radiyallahu anh), Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

“Kur’an okuyunuz. Çünkü Kur’an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaathçi olarak gelecektir.”

(Müslim, Müsâfirîn 252)

Hız. Enes ve Übey İbni Ka’b (Radiyallahü anhüma) anlatıyor. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Ramazan’ın son on gününde i’tikafa girerlerdi. Fakat bir sene (seferde olduğu için) i’tikafa girmedi, müteakip yıl yirmi gün i’tikaf yaptı.

Ebu Davud, Savm 77, (2463); Tirmizi, Savm 79, (803); İbnu Mace, Sıyam 58, (1770)

Ebu Hüreyre (Radiyallahu anh)’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Kadir Gecesi’ni, kim sevabına inanıp onu kazanmak ümidiyle ihya ederse, geçmiş günahları affedilir.”

(Müslim, Müsâfirîn 174, (769); Ebu Davud, Salat 318, (1371); Tirmizi, Savm 83)

Enes (Radiyallahu anh) anlatıyor:

“Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Medine’ye geldiğinde Medinelilerin iki (bayram) günleri vardı. O günlerde oynayıp eğlenirlerdi. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

- **Bu iki gün(ün mana ve mahiyeti) nedir?** diye sordu.

- Biz cahiliye devrinde bu günlerde eğlenirdik! dediler. Bunun üzerine

Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

- **Allah-u teala size, kutladığınız bu iki bayram yerine, onlardan daha hayırlı iki bayram vermiştir. Bunlar Kurban Bayramı ve Fıtır Bayramı’dır.”**

(Ebu Davud, Salat 245, (1134); Nesai, İydeyn 1, (3, 179).

Ebu Ümâme (Radiyallahü anh) anlatıyor; Resûlullah (Sallallahü aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Ramazan ve Kurban Bayramı’nın gecelerini ihya eden kimsenin kalbi, kalplerin öldüğü gün ölmez.”

(İbni Mace, Sıyam: 68. Beyhaki Şu’abul-İman, No: 3711, 3/341)

Ebu Eyyub el-Ensârî (Radiyallahü anh)’dan rivayet edildiği üzere Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“Her kim Ramazan orucunu tutar, sonra peşinden Şevval Ayı’ndan da altı gün oruç tutarsa, bütün sene oruç tutmuş gibi olur”

(Müslim, Sıyam, 204; Tirmizi, Savm, 53; Ebu Davud, Savm, 58-59)

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

RAMAZAN BAYRAMI

Bayramlar herkesin birbiriyle kaynaştığı, dargınların barıştığı, dostların görüştüğü, anne-baba ve akrabaların ziyaret edildiği, büyükle rin elleri öpülerek hayır duâlarının alındığı, küçüklerin ise hediye ve harçlıklar verilerek sevindirildiği önemli günlerdir.

Hemen hemen her toplumun gerek dini gerekse milli kendine has bayramları vardır. O günler, hep bir arada neşe ve sevinç içinde kutlanır.

Bizim de iki büyük dini bayramımız vardır, bunlar; Ramazan ve Kurban Bayramlarıdır.

Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Medine'ye hicret ettiği zaman Medinelilerin eğlenip neşelendiği iki bayramları vardı. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

- **Bu günler nedir?** diye sorduğunda:

- Biz câhiliye döneminden beri bu günlerde eğleniriz, dediler.

Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Medinelilere özgülü olan ve cahiliye izleri taşıyan bu bayramların yerine, bütün Müslümanların sevinip eğleneceği İslâm'ın iki bayramını onlara müjdeleyip şöyle buyurdu:

- **Allah-u Teâlâ size, kutladığımız bu iki bayramın yerine daha hayırlı iki bayram verdi. Bunlar Ramazan ve Kurban Bayramlarıdır.** (Sünen-i Ebû Dâvud, Salat, 239).

İşte Asr-ı Saadetten beri devam edegelen bu iki bayram, tüm müslümanlar tarafından asırlardır neşe ve sürurla kutlanır. Dargınlar barışıp kardeşçe kucaklaşır, kin ve nefret duyguları kal-kar, düşmanlıklar sona erer. Çoğu kere husûmetler sevgiye dönüşür, var olan dostluklar tazelenir.

Dini bayramlar; Müslümanlar arasında sevgi ve huzurun dalga dalga yayıldığı, küs olanların barıştığı sevinç ve neşe günleridir. Bayramlar, dinî ve millî duygularımızı harekete geçiren, akrabalık bağlarını daha da kuvvetlendiren, komşuluk ilişkilerini yenileyen, toplumsal hayatı canlandıran ve manevî hallerin yoğun olarak yaşandığı kutsal günlerdir.

Bayram günlerinde ana-baba, aile büyükleri, akraba, komşu ve tanıdıklar ziyâret edilir.

Yoğun iş temposundan ve büyük şehirlerdeki trafik keşmekeşinden dolayı gidip gelemediğimiz, görüşme fırsatı bulamadığımız yakınlarımızı ziyaret edip görüşme imkanı bulunur. Yenilir, içilir ikramlar ve ihsanlar yapılır. Böylece aile bağları daha da kuvvetlenir, akraba ve hısımlar arasında yeniden bir kaynaşma ve yakınlaşma zuhur eder.

Bayramda gariplerin, fakirlerin, kimsesizlerin, dul ve yetimlerin sıkıntıları bir nebze de olsa giderilerek sevindirilir, yardıma muhtaç aileler tespit edilerek mağduriyetleri giderilmeye çalışılır.

Bayram namazı kılındıktan sonra kabirler ziyâret edilir, geçmişlerin rûhu için Kur'ân-ı kerîm okunup duâlar edilir ve sadakalar verilir.

Bayramlar, bizim milli-birlik ve beraberliğimizin manevî çimentosu hükmündeki sevinçli günlerimizdir. İster zengin ister fakir, sosyal statüsü ne olursa olsun herkes bayram günlerinin sevincini içinde duyar ve bu mutluluğunu dostlarıyla paylaşır.

Hulâsa Dinî Bayramlar; Müslümanlar arasında Dînî şuurun ve manevî duyguların gelişmesine, millî ve manevî değerlerin güçlenmesine, birlik-beraberlik ve kardeşliğin pekişmesine, sevgi ve saygı mefhumunun güçlenmesine, yardımlaşma ve dayanışmanın tesis edilip ahlâkî ve insanî değerlerin kazanılmasına vesîle olan çok mübarek günlerdir.

Ramazan Bayramı bir ay tutulan orucun toplu iftar sevincidir

On bir ayın Sultanı Ramazan Ayı'nın ve farz olan oruç ibadetinin sona erdiğini ifade eden Ramazan Bayramı, her gün tutulan orucun iftar vaktindeki

sevinci gibi, tutulan bir aylık orucun toplu iftar sevincini ifade eder. Dolayısıyla bir ay bu sıcak günlerde oruç tutup sabır imtihanını başarıyla vermenin mutluluğunu yaşamaktır bayram...

Ramazan Bayramı, bir ay boyunca Allah için tutulan orucun arkasından verilen **“genel iftar ziyafeti”** hükmündedir. Dolayısıyla bir ay tutulan orucun toplu iftar gününde oruçlu olmak, Allah'ın kullarına lütfettiği bu ziyafete katılmamak anlamına gelir ki, bu haramdır.

Nitekim Ramazan Ayı'nda orucunu hurma ile açmayı adet edinen Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*), Ramazan Bayramı sabahında hurma gibi tatlı bir şey yemeden evden ayrılmazlardı. Ve ümmetine de bunu tavsiye buyurmuşlardı. Bizler de, Ramazan Bayramı günü oruçlu olmadığımızı ifade için namaza çıkmadan evvel tatlı bir şeyler yiyerek evden çıkarız.

Bayramda yenilir, içilir, ikramlar yapılır. Nitekim İmâm-ı Rabbanî (*Kuddise sirruhü*) Mektûbât'ında:

“Bayramda yiyip içmek, yıllarca nâfile oruçtan daha sevaptır.” buyurmuştur.

Peki yiyip içmek, oruç tutmaktan nasıl daha sevap oluyor?

Çünkü Bayram günü oruç tutmak haram olduğu için, oruç tutmayınca Allah-u Teala'nın emrine uymuş oluyor. Yani burada sevap olan yiyip içmek değil, oruç tutmayıp dinin emrine uygun iş yapmaktır. Dolayısıyla Allah'ın emrine uygun bir şekilde yemek içmek, kişinin kendi kafasına göre oruç tutmasından çok daha edaldir.

Ramazan Bayramı mânevî ücret günüdür.

Ramazan Ayı'nı oruçla, teravih namazlarıyla, zekâtla, fitreyle, daha pek çok hayır ve hasenat yaparak ibadetle geçiren müminlerin, elde ettikleri manevi kazançlarını tahsil etme günüdür bayram...

Bir ay boyunca çalışan bir işçi, nasıl ki ay sonunda maaşını alıyorsa, Ramazan Bayramı günü de, bir manada müminlerin manevî ücret günüdür. Allah-u Tela namaz kılmak için camiye gelen Ehli Ramazan'a bol bol lütuf ve ihsanlarda bulunur, ecirlerini fazlasıyla verir. Nitekim Said b. Evs el-Ensari (*Radiyallahü anhü*)'dan rivayet edildiğine göre Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

“Ramazan Bayramı günü melekler yolların kenarında durarak bayram namazına gidenlere şu müjdeyi verirler:

- Ey müminler topluluğu! Size mükâfatlar, hayırlar ve bol bol nimetler verecek olan kerem ve ihsan sahibi Rabbinizden isteyiniz. Zira siz geceleri ihya etmekle emrolundunuz ve bunu yaptınız. Gündüz oruç tutmakla emrolundunuz, orucu tuttunuz ve Rabbinize itaat ettiniz. Öyle ise bahşişinizi, mükâfatınızı alınız!..

Namazı kıldıkları zaman bir melek şöyle nida eder:

- Haberiniz olsun ki, ey müminler! Bugün Rabbiniz sizleri bağışlamıştır. Gideceğiniz yere mutlu bir şekilde dönünüz. Şüphesiz o, mükâfat günüdür, o gün göklerde mükâfat günü diye isimlendirilir”. (*Taberani; el-Mucemu'l-Kebir, 1/226*)

Yine Abdullah b. Abbas (*Radiyallahü anhüma*)'dan rivayet edilen bir başka hadis-i şerifte de Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) ashabına şöyle buyurmuştur:

“Bayram gecesinin sabahında, Allah-u Teâlâ bütün beldelere melekleri gönderir. Melekler de Allah-u Teâlâ'nın emri ile yere inerler. O melekler yeryüzüne indikten sonra bütün sokak ağızlarını tutarlar ve şöyle seslenirler ki, bu sesi insanlar ve cinler hariç Allah-u Teâlâ'nın yarattıklarının hemen hepsi de duyar:

- Ey Muhammed ümmeti! İkrâm sahibi Rabbinize gelin. Bol bol ihsanlarda bulunacak. Büyük günahları bağışlayacak.

Bayram sabahı evlerinden çıkıp namazgâhta toplandıkları zaman Allah-u Teâlâ meleklerine şöyle buyurur:

- Ey meleklerim! Bir işçi, işini bitirdiği zaman onun ücreti nedir? Melekler şöyle derler:

- Ey Allah'ımız! Onun ücretini fazlası ile vermektir.

Bunun üzerine, Allah-u Teâlâ şöyle buyurur:

- Ey meleklerim! Sizi şahit tutuyorum. Onların Ramazan Ayı'nda tuttukları orucun ve kıldıkları namazın sevabı/karşılığı olarak, Kendi rızamı ve mağfiretimi kıldım.

Daha sonra şöyle buyurur:

- Ey kullarım! Bugün Benden isteyiniz! İzzetime ve Celâlime yemin olsun ki; bu toplantınızda, âhiretiniz için Benden ne isterseniz onu veririm. Dünyanız için ne dilerseniz sizi görürüm. İzzetim ve Celâlim hakkı için,

Beni gözettığınız sürece sizin kusurlarınızı örterim. İzzetim ve Celâlim hakkı için, Ben sizi hudut komşuları yanında rezil rüsvay etmem. Şimdi bağışlanmış olarak evlerinize gidiniz. Siz Beni razı ettiniz, Ben de sizden razı oldum.

Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) **daha sonra şöyle buyurdu:**

“Mü'minler iftar edip de Ramazan bayramı olduğu zaman, Allah-u Teâlâ'nın onlara verdiği ihsandan ötürü melekler sevinirler, birbirlerini müjdelerler.” (*Beyhaki, Şuabül-İman; No: 3695; 3/336*)

İşte alınan bu müjdelerle bayram, gerçek manada bayram olur. Yani günahlarımız affolunduğu ve Cehennemden kurtulup çok büyük sevap ve ecirlere nail olduğumuz için bayram yaparız. Yoksa bir kimse, şayet bu mübarek ayın rahmet ve mağfiretinden istifade edip affolunamaz, Cehennemden kurtulamazsa bayram yapmasının da hiçbir manası yoktur...

Pehluldâne Hazretleri şöyle demiştir:

“Bayram süslü elbiseler giyenlere, güzel yemekler yiyenlere değil, cehennemden kurtulanlardır.”

Dolayısıyla esas bayram Cenneti hak edenlere, Cehennemden kurtulanlarıdır.

Bayramda Sıla-i rahim yapmayı ihmâl etmemek

İslam Dini, Müslümanlar arasında birlik ve beraberlik, saygı ve sevgiye dayalı bir kardeşlik tesis etmeyi hedefler. Ve buna önce yakın akrabadan başlar. Dolayısıyla İslam'ın önem verdiği hususlardan biri de **sıla-i rahim** yapmaktır.

Bizim örf ve an'anemizde de akraba ve yakınları ziyaret etmek, hal ve hatırlarını sormak, onlara gidip gelmek ve irtibatı kesmemek çok önemlidir. Hatta toplum olarak, bayram günlerinde değil dirilerini, ölmüşlerini bile hatırlayıp ziyaret ederek adeta onları da bayram sevincine ortak eden bir geleneğe sahibiz.

Durum böyle olmasına rağmen, maalesef son yıllarda sıla-i rahim geleneği zayıflamış, şehir hayatının getirdiği yoğunluk sebebiyle zaten seyrek görüşebildiğimiz yakınlarımızla hasret gidermek için bir fırsat olan bayramlar, ne yazık ki tatile kurban gitmeye başlamıştır. Oysa sıla-i rahim; Allah-u teala'nın namaz, oruç, zekat emirleri gibi kesinlikle terkedilmemesi gereken önemli ibadetlerdendir.

Gerek âyet-i kerimelerde, gerekse hadis-i şeriflerde sıla-i rahim yapmak emredilmiş, bunu terkedener ise zemmedilmiştir. Ulema, sıla-i rahim yapmanın vâcip, terk edilmesinin ise haram olduğu konusunda ittifak etmişlerdir. Yani kişinin akraba ve yakınlarıyla olan ilgisini kesmesi büyük günâh sayılmıştır. Nitekim Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor:

“Allah'tan korkun ve akrabalık bağlarınızı kesmekten sakının!” (*Nisâ, 1*)

Halit b. Zeyd (*Radiyallahü anh*)'dan rivayet edildiğine göre bir adam Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'e gelerek:

- Yâ Rasûlallah! Beni Cennet'e sokacak bir ibadet söyler misiniz? dedi.

Rasûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) ona şöyle buyurdu:

“Allah'a ibadet eder ve O'na hiç bir şeyi ortak koşmazsın. Namaz kılar, zekât verir ve sıla-i rahim yaparsın.” (*Buhârî, Zekât, 1*)

Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifte, cennete sokacak amelleri sayarken, namaz ve zekattan sonra sıla-i rahim yapmayı da saymış, böylece akraba ve yakınlarla gidip gelmenin, onları görüp gözetmenin ne kadar önemli olduğunu ifade etmiştir.

Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir başka hadisi şeriflerinde ise:

“Rızkının çoğalmasını, ömrünün uzamasını isteyen kimse, akrabasını kollayıp gözet sin” buyurmuştur. (*Buhârî, Edeb 12, Büyû` 13; Müslim, Birr 20, 21*)

Dolayısıyla, her kim dünya ve ahiret saadetini istiyorsa, sıla-i rahmi terk etmemelidir. Çünkü bu öyle bi’ ameldir ki, hem dünyada rızkını bereketlendirip ömrünü uzatır. Hem de ahirette cennete girmeye vesile olur. Fakat maalesef son dönemlerde toplumda kaybolmaya yüz tutan değerlerimiz arasında sıla-i rahmi de görmekteyiz. Dizi seyretme alışkanlığı, internetle aşırı meşguliyet, tatil anlayışının değişmesi gibi bir takım etkenler sebebiyle akrabalar arası ilişkiler son derece zayıflamış, birbirine gidip gelmeler azalmış, yeni yetişen nesiller neredeyse birbirini tanımaz hale gelmiştir.

İster sosyal, isterse ekonomik veya kültürel ne tür problemler olursa olsun sıla-i rahmi terk etmek uygun değildir. Çünkü bu dini bir vecibedir ve terk edilmesi haram edilmiştir. Nitekim Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*):

“Kim Allah’a ve ahiret gününe inaniyorsa akrabasıyla ilişkisini kesmesin” buyurmuştur.

Dolayısıyla bir Müslüman, bir takım mazeretlerin arkasına sığınıp Allah’ın emirlerini ihmâl edemez. Eğer Allah’ın rahmetine mazhar olmak istiyorsak, yine Rahman olan Allah’ın razı olduğu işleri yapmamız lazımdır ki, sıla-i rahim de bunlardan biridir.

Tabi şunu da ifade edelim ki, akrabalar arasında yaşanmış olan tatsız ve kırıcı bir takım olaylar sebebiyle bize gelmeyen ve irtibatını kesip görüşmek istemeyen akrabalarımızı da ziyaret edip gözetmeli ve onlarla olan ilişkilerimizi de güçlendirmeye çalışmalıyız. Tabi bunu yapmak elbette kolay değildir, zira yaşanmış olan kırgınlıklar belki bizim ona gidip gelmemizi engelleyebilir. Ama eğer insan sırf Allah rızasını kazanmak için bu kadar önemli bir ahlâki yapının yaşaması adına kendi nefisini ikna edip ayaklar altına alırsa ve darıldığı bir akrabasıyla barışma yolunu seçerse, Allah bu yaptığını asla karşılıksız bırakmayacaktır!..

Öyleyse tüm yaşanan tatsız olayları unutup küslükleri rafa kaldırmalı “O bana gelmiyorsa, ben de ona gitmem” demeyi bırakmalıdır. Sıla-i rahmin önemi hakkında Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir hadislerinde şöyle buyurmuştur:

“Akrabalık bağı Arş’a tutunarak söyle demiştir; ‘beni koruyup gözeteni Allah koruyup gözet sin. Benimle ilişkisini kesenden de Allah rahmetini kessin.”

Görüldüğü üzere sıla-i rahmi kesmek, kişiyi Allah’ın rahmetinden ve ihsanından mahrum bırakır. Fakat akraba ilişkilerini devam ettiren kimselere de Allah her yönden yardımcı olur, rahmetini ihsan eder, işlerini kolaylaştırır, ömrünü ve rızkını bereketlendirir.

Bayramda tatile değil, beklendiğin yere gitmeli

Son zamanlarda maalesef bayram algımız değişti. Bayram yaklaşınca herkeste; **“bayram tatili kaç gün?”** merakıyla birlikte; **“acaba tatile nereye gitsem”** telaşı başlıyor. Yani bayram denince akla **“tatil”** geliyor. Bayram tatilini fırsat

bilip şehir dışına bir yerlere gitmek, şehrin stresli ve boğucu atmosferinden bir kaç gün de olsa uzaklaşmak...

Ancak, bayramda tatil planları yaparken bizim yolumuzu gözetleyen, dört gözle ziyaret etmemizi bekleyenler olduğunu da sakın unutmayalım. Herkes tatil yapmak düşüncesiyle adeta bir yerlere kaçıyor ama ya geride kalanlar?.. Anneler-babalar, kardeşler hısımlar...

Bayramlar, eşi-dostu ziyaret ederek görüşüp konuşup kaynaşmak için bir fırsat iken, bunu yakınlarımızı yalnızlaştırmak için bir bahane haline getirmeyelim. Bayramı “tatil” bahanesiyle yalnızlığa dönüştürmeyelim.

Zira gezip tozmalar, tatillere gitmeler hayatımızda her daim olabilir ama aile büyükleri yarın hayatta olmayabilir. “Keşke hayatta olsa da ziyaretine gidip o mis kokulu pamuk gibi ellerini öpsem de duasını alsam” dediğinde iş işten geçmiş olur.

Bayramlarda huzurevleri ise ayrı bir dram...

Çocuklarını okutup büyüttükten sonra evlendiren ve emekli olan bazı anne-babalar şimdi “huzurevi”ndeler. Adı huzurevi... Ama ne evlatları, ne de yakınları ziyaretlerine bile gelmeyen o yaşlıların huzuru olabilir mi?

Evvelce bir haber okumuştum, şöyle diyordu: “Eşi öldükten sonra yakınları yaşlı bir adamı huzurevine yatırmışlar. Bu dedenin yedi tane çocuğu, yirmi tane torunu varmış. Ama maalesef sekiz senedir hiçbiri bu yaşlı adamın ziyaretine gelmemiş...” Nasıl bir vicdan, nasıl bir iman? anlamak mümkün değil. İşte bu dede diyordu ki:

“Bayramlar hep hüzünlü ve kederli geçiyor. Burada ne kadar rahat olsan da

neşen olmuyor ki. Bayram gelmiş benim neyime... Benim elimi kim öpecek, ben kimi sevip kime şeker vereceğim?.. Gönül istiyor ki; ‘oğlun geldi, kızın geldi’ deyip beni çağırırsalar. Çocuklarım ziyaretime gelseler ne olur, ne kaybederler? Ama gelmiyorlar işte.. Bayram geldi mi içime dert çöküyor...”

Muhtemelen diyorsunuzdur ki; “yedi tane çocuğu, yirmi tane torunu olan bir adamın Huzur evinde işi ne? Yazıklar olsun çocuklarına!”

Maalesef ... **“Bir baba on tane evladına bakar ama on evlat bir babaya bakamaz.”** diye boşuna dememişler. Ama bu dünya etme bulma dünyası, bir gün gelir elbette onlar da aynı vefasızlığı evlatlarından görürler.

Aslında Bayramı tatil gibi görüp büyüklerinin ziyaretine gitmeyenler de, onların evlerini adeta bir huzurevine dönüştürüyorlar. Onları huzurevine koymadan yalnızlık duygusuna mahkum etmiş oluyorlar. Gerçi huzurevindekiler en azından birbirleriyle konuşup bayramlaşıp yalnızlıklarını paylaşabiliyorlar ama onlar kiminle konuşup dertleşip bayramlaşacaklar?..

Bayramda beklendiğimiz yere gidelim. Dört gözle yolumuzu bekleyen büyüklerimizi ziyaret edip onların dualarını alarak, bayramları ruhuna uygun bir şekilde, bayram havasında idrak etmeye gayret edelim.

Şimdiden hepinizin Ramazanı şerif Bayramınız mübarek olsun. Mevla Teala cümlemizi mağfûrîn zümresine ilhak eyleyip daha nice bayramlara sevdiklerimizle beraber, sıhhat ve afiyet içerisinde ulaşabilmek nasip eylesin.

Fi Emanillah!

Bir Sahâbiyi Tanıyalım

ÜMMÜ HABİBE

(Radiyallâhü Anhâ)

-1. Bölüm-

Ümmü Habibe (Radiyallahü anha) Kureyş'in reislerinden olan Ebu Süfyan'ın kızıdır. Annesi Safiye binti Ebi'l-As, Hz. Osman (Radiyallahü anh)'ın halasıdır.

Ümmü Habibenin soyu Abdimenafogulları'nda Peygamber Efendimizin yüce nesebi ile birleşmektedir. Ümmü Habibenin asıl adı **Remle'**dir. Arap örf ve adetlerinden dolayı, ilk evliliğinden doğan kızı Habibe'ye nisbetle "**Ümmü Habibe**" diye anılmıştır.

Ümmü Habibe (Radiyallahü anha)'ın babası Mekke'nin reislerinden olması ve ailesinin sahip olduğu ekonomik imkânlar sebebiyle çocukluğundan itibaren rahat ve refah içerisinde bir hayat yaşadı. Evlilik yaşı gelince de Esedoğullarından Ubeydullah İbni Cahş ile evlendi.

Ubeydullah İbni Cahş, İslam daveti gelmezden önce Hanîf kimselerden idi. Peygamberimizin zuhuru üzerine Onu ilk tasdik edenlerden olup karı-koca beraber müslüman oldular. Bu yüzden başta Hz. Ümmü Habibe'nin kendi ailesi olmak üzere müşriklerin eza ve baskılarına maruz kaldılar.

Habeşistan'a Hicret

Düşünün ki, İslama en büyük düşmanlık edenlerin başında gelenlerden olan Mekke'nin reisi Ebu Süfyan ve iman edenlere düşmanlıkta ondan geri kalmayan hanımı Hind'in biricik kızları olan Ümmü Habibe, anne-babasını adeta bir kenara itip onları hiçe sayarak Müslüman olmuştu. Hem de onların kendisine düşman olacaklarını, belki bir takım dünyalık nimetlerden de mahrum etmek isteyeceklerini bile bile...

Ve öyle de oldu... O'nun iman ettiğini öğrendiklerinde, Ebû Süfyan ve karısı Hind öfkeden deliye dönmüş, biricik kızlarına hasım olmuşlardı. Eski dostaları ve arkadaşları da ona cephe almışlar adeta Ümmü Habibe'yi yapayalnız bırakmışlardı. Dolayısıyla Mekke'deki Müslümanların karşılaştığı işkence ve zulümler onun da karşısına çetin bir imtihan olarak çıkmıştı.

Müşriklerin her gün biraz daha şiddetini arttıran eziyet, baskı ve işkenceleri neticesinde Mekke, Müslümanlar için yaşanmaz bir şehir hâline gelmişti! Günden güne artan bu ezâ ve cefâlar, müşriklerin bu gaddarca ve merhametsizce davranışları üzerine Efendimiz tarafından ashabı kirama Habeş diyarına hicret etmeleri için müsaade verildi. Ümmü Habibe (Radiyallahü anha)'da, kocasıyla birlikte ikinci kabileyle yola çıktı ve idaresinde kimsenin zulme uğramadığı **Necaşî'**nin güvenli diyarı olan **Habeşistan'a** hicret ettiler. Allah yolunda muhacir olarak bir müddet orada birlikte yaşadılar.

Kocasının dinden dönmesi

Kocasını Ubeydullah b. Cahş'ın irtidad (dinden dönme) olayından önce Hz. Ümmü Habibe bir rüya görmüştü. Rüyasında; kocasının suratu gayet çirkinleşip kararmış ve maymuna dönmüş bir halde gördü. Son zamanlarda onun hareket ve tavırlarındaki garip ve anlamsız değişiklikler, bir de gördüğü bu ürpertici rüya ortada bir şeyler olduğunu gösteriyor, ancak kocasına bununla alakalı bir şey diyemiyordu. Fakat gördüğü rüyasından yola çıkarak, kocasının halinin değişeceğinden de da korkuyordu. Korktuğu başına geldi ve kocası onu karşısına alarak şu nasipsiz söyli söyledi:

- Ey Ümmü Habibe! Önceleri ben bütün dinleri tetkik etmiş ve Hristiyanlığı hepsinden üstün görmüştüm. Evvelce ben bu dine yakınlık duymuşken Muhammed (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) gelince Onun dinine giriverdim. Şimdi Müslümanlığın ibadet ve sorumluluklarının olduğunu, daha fazla fedakârlık gerektirdiğini görüyorum. Benim fedakârlıklarımın bir sınırı var, ben ömrümü oraya buraya koşarak geçiremem, bu sebeple tekrar Hristiyanlığa döndüm.

Ümmü Habibe bu sözleri duyunca kocasının İslam'dan çıktığını anladı. Gördüğü rüyayı ona anlatarak, kocasını bu yanlış fikrinden caydırmak için iknaya çalıştı ise de maalesef tekrar İslama girmesine muvaffak olamadı.

Kocasını da onu Hristiyanlığa döndürmek için çok büyük baskı uyguladı **“bir kadın olarak sen de kocanın dinine girmek zorundasın”** diyerek onu zorladı, hatta **“başında seni himaye edecek bir erkek olmayınca, kadın başına buralarda tek başına nasıl yaşayacaksın?”** şeklinde tehditvari söylemlerde bulundu.

Ümmü Habibe onun bu tehditlerine boyun eğmek bir kenara, dişi bir aslan gibi kükredi:

- Ben Allah ve Resûlü için bütün bir kabilemi, canımdan çok sevdiğim annemi, Mekke'nin reisi olan babamı terk edip bu acılara göğüs germişken, şimdi senden korkup dinimi değiştireceğimi mi sanıyorsun ey gafil adam!

Ubeydullah onun bu hâline, cesaretine, dik duruşuna çok şaşırılmıştı. Kendi vatanından bu kadar uzakta olan bir kadın, üstelik kucağında çocuğuyla kime güvenerek böylesine cesurca davranabiliyordu. Elinden kim tutacak, ona kim yardım edecekti?..

O, elbette Allah'a güveniyor, gücünü imanından alıyor ve çok acı gelen bu durum karşısında Allah'a tevekkül edip sabrediyordu.

Felaket, ona gurbet diyarında gelmişti. Zira yaban ellerde bir kadının başına gelebilecek en ağır ve en acı şey gelmişti onun başına... Belki de kocası hakkında **“Keşke ölseydi de bu hâle**

düşmeseydi.” Diye düşünüyordu. Zira bu durum kocasının ölmesinden de daha zordu.

Hz.Ümmü Habibe dinden çıkan kocasından ayrıldı. Sabredip dininde sebat gösterdi. Ve kısa bir zaman sonra da ayrıldığı kocasının ölüm haberini aldı.

Ubeydullah irtidad edip İslamdan döndükten sonra içkiye düşmüş, feci bir hayat yaşamaya başlamış ve yaşadığı çirkef hayatın içinde ömrünü çarçabuk tüketerek bedbaht bir halde ölüp gitmişti.

Hicret diyarında kaderiyle baş başa

Ümmü Habibe (Radiyallahü anha) Allah için vatanını terk etmiş, küfür içinde olan ailesinden uzaklaşmıştı. Ancak bu hicret diyarında, bundan sonraki hayatında dul ve himayesiz kalmıştı. Kızıyla birlikte kendileri ile ilgilemeyecek ve maişetlerini temin edecek evlerinin reisini kaybetmişlerdi. Ancak o Allah'a ve Rasulüne kuvvetle inanıyordu. Allahu Teala'nın kendilerini terk etmeyeceğini, sıkıntıdan sonra ferahlığın, zorluktan sonra kolaylığın geleceğini; Allah'tan hakkıyla sakınır ve O'na hakkıyla tevekkül ederse Allah'ın ona bir çıkış yolu açacağını biliyordu. Nitekim Allahu Teala bu hususta şöyle buyuruyordu:

“Kim Allah'tan hakkıyla sakınırsa Allah ona bir çıkış yolu sağlar ve onu hiç ummadığı bir yerden rızıklandırır. Kim Allah'a hakkıyla tevekkül ederse O ona yeter. Allah buyruğunu yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü var etmiştir.” (Talak: 2,3)

Artık Ümmü Habibe, hicret diyarında kaderiyle baş başa idi. Mekke'ye babası Ebu Süfyan'ın yanına dönemezdi. Çünkü Ebu Süfyan ve kabilesi Abdüşşems o zamanlar Peygamber Efendimize ve iman edenlere karşı düşman idiler. İslama yönelen insanlara işkence ederler ve bu davetin hızını engellemek için ellerinden geleni yaparlardı. Dolayısıyla Ümmü Habibe (Radiyallahü anha) Müslümanlara böylesine düşmanlık eden ailesinin yanına zaten dönemezdi.

kıssadan hisseler

ALLAH NASIL MİSAFİR EDİLİR?

Ümmeti, Musa (*Aleyhisselâm*)'a:

- Ey Musa! Sen nasıl olsa Al-lâh-u Teâlâ ile konuşuyorsun. Biz Rabbimizi yemeğe davet etmek istiyoruz, dediler. Tabi onların bu istekleri üzerine Musâ (*Aleyhisselâm*) onları uyarıp:

- Allâh-u Teâlâ yemekten, içmekten münezzehtir, buyurdu ve bir daha böyle bir şey istememelerini de onlara tembihledi.

- Musa (*Aleyhisselam*) bir zaman sonra Tûr-u Sînâ'ya çıkıp Mevlâ Teâlâ ile tekellüm buyurdu ve bazı münâcaatlarda bulundu. İşte bu esnada Allâh-u Teâlâ şöyle buyurdu:

- Ey Musa neden kullarımın davetini Bana bildirmiyorsun?

Bunun üzerine Musa (*Aleyhisselâm*):

- Ya Rabbi! Böyle bir daveti size gelip söylemekten haya ettim. Zira Senin Zâtı Ulûhiyetin onların söylediklerinden beridir, dedi.

Allâh-u Teâlâ Musa (*Aleyhisselam*)a:

- Ey Musa! Kullarıma haber ver, onların davetine Cuma akşamı geleceğim, buyurdu.

Musa (*Aleyhisselâm*) hemen gelip bu haberi kavmine bildirdi.

Bu habere çok sevinen kavmi, derhal hazırlığa başladılar. Koyunlar, sığırlar kesildi. Kazanlar kaynadı, yemekler pişirilir sofralar kuruldu ve büyük bir ziyafet hazırlandı. Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra da, hep birlikte misafirlerini beklemeye başladılar. Tabi epeyce bir müddet beklediler fakat ne gelen vardı ne de giden...

Nihayet akşamüstü çok uzak bir beldeden geldiği halinden anlaşılan, yorgun argın, üstü-başı toza toprağa bulanmış bir ihtiyar çıka geldi:

- Ben çok uzak yollardan geldim, uzun süredir ağzıma bir lokma ekmek koymadım, karnım da çok aç, ne olur bana yemek verin de karnımı doyurayım, dedi.

Ona dediler ki:

- Acele etme, biraz sonra Rabbimiz icâbet edecek o zaman hep beraber yeriz. Sen hele önce şu testi al da, su doldurup getir bakalım, böylece çorbada senin de tuzun bulunsun.

Böylece sofranın başında beklemeye devam ettiler. Akşam geçip yatsı vakti girdiği halde hala kimse gelmemişti. Ve böylece sabaha kadar beklediler, fakat beklenen misafir bir türlü teşrif etmedi.

Tabi bu arada o uzak yoldan gelen yolcu daha fazla bekleyememiş **“yolcu yolunda gerek”** deyip çoktan gitmişti. Musa (*Aleyhisselam*) ve ümmeti de misafirlerinin gelmesinden artık ümitlerini kesmişlerdi.

Musa (*Aleyhisselam*) daha sonra Mevlâ Teâlâ ile tekellüm ettiğinde: “ziyafetler hazırladıklarını ve sabaha kadar beklediklerini, lakin teşrif buyurmadığını” Rabbine arz edip bunun hikmetini sordu. Bunun üzerine Mevlâ Teâlâ buyurdu ki:

- Ey Musa! Davetinize geldim, fakat Beni ağırlamadınız. Karnım aç dedim, siz Beni suya gönderdiniz, bir lokma ekmek bile vermediniz.

Bunun üzerine Musa (*Aleyhisselam*):

- Ya Rabbi! Bize sadece bir ihtiyar gelip karnının aç olduğunu söyledi. O da Senin sıradan bir kulundu, dediğinde Mevlâ Teâlâ şöyle buyurdu:

- Ey Musa! İşte ben o kulum ile beraberdim. Şayet onu doyursaydınız, Beni doymuş olacaktınız. Onu aç olarak geri göndermekle, Beni geri göndermiş oldunuz. Çünkü Ben ne göklere ne yerlere sığmam, ancak mümin bir kulumun kalbine sığarım.

DR. İHSAN ŞENOCAK

İLK HEDEFİNİZ KUDÜS

Kudüs'te saflar belli. İslam'la küfrün mücadelesinde sokaklar gibi, evler de taraf. Ramazan boyu her gece balkonlarda yanan lambalar/rengarenk ışıklar, o evin İslam toprağı olduğunu ve bir gün mutlaka hürriyetine kavuşacağını ilan eden bir bayrak, bir sancak gibi umut veriyor tutsak yüreklere. Belki de Mescid-i Aksa direniş ruhunu, evinin elektrik parasını ödemekten aciz olduğu halde, Ramazan hürmetine sabahlara kadar balkonunda ışık yakan bu insanlardan alıyor.

Kudüs'teki balkonlarla, Anadolu'daki kandiller arasında derin bir bağ var. Her ikisi de mübarek anlara, "Hoş geldin! Gelmele ne iyi ettin Ey Mübarek Gece! Ey Şehr-i Ramazan!" demektedir.

Bu yüzden hâlâ Kudüs sokakları Anadolu'yu, Anadolu da Kudüs'ü hatırlatır insana. Bir farkla ki, çocuklar mübarek geceleri fark etsin ve camiye koşsun diye yakılan kandillerin biz de yalnızca adı, orada ise bizzat kendisi var.

Kadim zamanlardan farkı ise kandiller yağla değil, elektrikle yanıyor.

"Âlem-i İslâm içerisinde sömürülme-
yen tek ülke biziz." diye iftihar ediyoruz;
lakin İslam'dan neşet eden pek çok âdet,
işgal edilen beldelerde varlığını korur-
ken, bizde "nesyen mensiyya" oldu.

Kudüs'te Bir Kadir Gecesi

İnsanlığı kurtarmaya memur olan bir Kitab'ın yeryüzüne indiği gece, Kudüs'te tanık olduğunuz her şey size, 12 asır İslam'ın hakimiyetinde kalan şehrin bir kurtarıcı beklediğini söyler.

Kadir Gecesinde Mescid-i Aksa'nın avlusunda üç yüz bin mümin vardı. Kimi yakından, kimi uzaktan; kimi vasıtayla, kimi de yaya gelmişti. Kontrol noktalarını aşmış da Aksa'ya varanlarda sürur, İşgalci İsrail polisi tarafından geri çevrilenler de ise hüznün vardı. Toz toprak içerisinde yapılan rüku ve secdeler, masivadan maveraya geçiş hali olan "huşu"ya farklı bir güzellik kattı.

Toprak ya da taş örülü avlulara serili seccadeler üzerinde namaza duran Filistinliler kardeşleri için toparlanıyor, yer bereketleniyor, daracık bir alan iki kişiyi istiyab ediyor;

Türkiyeli olduğunuzu söylediğinizde ise size yer açmayı bir vecibe telakki ediyor Kudüslüler.

Her Filistinli Aksa için yorulmayı, vurulmayı, hapse atılmayı şeref olarak görmekte. İmam, vitir namazındaki Kunut'ta, "Gazze'deki muhasarayı kır, Kudüs'ü özgürleştir, bize tahammül ver, gençlerimize Kudüs ruhu, kadınlarımıza da tesettür şuuru ihсан et!" diye niyazda bulundu. Âlimlerin ve imamların dua cümlelerinden sorunlarımızın küresel olduğu zahir.

Muhammed'in Ordusu

Teravihten sonra bölük bölük yürüyen gençler Müslümanlara, "Dik dur, eğilme! Kudüs davasını terk etme!" dercesine, "Canımız Aksa'ya feda olsun!" diye haykırıyordu.

Aksa'nın hemen ön tarafında yarım metre kadar yükseklikteki bahçe duvarının üzerine çıkan bir "selefi" ise, gençlerin ifade ve izahlarını eleştirme noktasında ilgisiz ve alakasız konuşmalar yaparken bir grup genç ona doğru yönelince ortalıktan kayboldu. Gençlerin en sarsıcı sloganları ise "Hayber Hayber Ya Yahûd; Ceyşu Muhammed sevfe ye'ûd"; "Siri Siri ya Hamas"tı.

Üçyüz bin kişi arasında yürüyen gençlerin yaş ortalaması 15'ti. Aralarında küçük çocuklar da vardı. Kapılarda polisler, havada kayıt cihazları çekim yapıyor; fakat onlar bütün mevcudiyetleriyle "Kanımız Aksa'ya helal olsun. Aksa müslümanlarındır, Müslümanların kalacaktır." diyorlardı.

Aksa'da Kadın Olmak

Kadınlar da Aksa'da Ümmet için Kudüs nöbeti tutuyor. Teravih namazlarında, mübarek gecelerde ve bayram sabahlarında onlar da uzun mesafeleri kat edip Mescid-i Aksa'ya gidiyor. Kendilerine tahsis edilen Kubbetu's-Sahra camiinde saf saf oluyor, "Osmanlı'dan sonra dağılan Kudüs mevzilerinde nöbetteyiz Ya Rabbi!" diyorlar. Yeri geldiğinde onlar da direniyor, onlar da şehitler veriyor. İslam'ın kızlarının Kudüs'teki "remel"i Aksa'da namaza durmak; "hervele"si ise sokaklar da Siyonist askerleri kovalamak.

Ölümü de Öldüren Yollar

Osmanlı'dan kalma dükkanlar ve yüzlerce yıllık kabristan arasındaki taş yollardan Aksa'ya doğru yürürken hem tarihle, hem de hayatın en gerçekçi yüzü ölümle yüzleşir insan. Aksa gibi, Aksa'ya uzanan yollarda da ölümü öldürür Kudüslü. Bir tarafta "Aksa'ya kanımız feda olsun!" diyen müminlerin İsrail'e meydan okuması, diğer tarafa ise, Aksa çevresindeki tarihi çarşıda nafaka kazanan insanların rızık temini mücadelesi. Dünya ile Ahiret'in etle tırnak olduğu yerdir Aksa.

Ölüm Korkusu

Kudüs'e Selahaddin-i Eyyübî gibi bakan gençler ve Aksa'nın her bir kapısında yüzlerine ölüm korkusu sinen nöbetçi Siyonist askerler... Sanki biri müstakbel zaferi, diğeri ise atideki hezimet bekliyor.

Silahsız kuvvetlerin, silahlı kuvvetlere meydan okuduğu Kudüs'te bir tarafta 1948 ve 1967 Arap-İsrail savaşlarında Arap devletlerini hezimete uğratan

﴿قَالَ اللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾

“Allâh koruyucu olarak (herkesten) daha hayırlıdır. Zâten acıyanların en merhametlisi ancak O’dur.” (Yûsuf Sûresi:64'den)

Hattatı: Muhsinzâde Abdullah Hamdi Bey (1248/1317 - 1832/1899)

Hat Târîhi: 1317/1899

Levhanın etrâfı basit tarzda Rokoko ile süslenmiştir.

İsrail'in askerleri, diğer tarafta ise onları çelik-çomak oynayan çocuklar derecesinde dahi ciddiye almayan Müslüman gençler var. Bir ara İsraili bir asker “Türkiye’den misin?” diye sordu. “Evet” deyince muhabbet etmek ister bir eda ile üç futbol takımının adını saydı. Sözü ağzında bırakıp, Aksa’ya doğru yürüdüm.

Kudüs’ün Çocukları

İnsan, yaşadığı hâle alışır. Zamanla en kabîhi de normal görmeye başlar. Lakin Kudüs’ün çocukları bu kaidenin istisna şahsiyetleridir. Polis kontrol noktalarından geçip, barikatları aşyp da Aksa’ya namaza giden çocuklar, yıllardır gördükleri ya da doğduklarında kendilerini

içinde buldukları bu manzaraya hiç alışmadı. İşgali kabullenmedi, kabullenenleri “hain” olarak yaftaladı, dışladı. Gençler gibi çocuklar da Aksa’nın bir gün hürriyetine kavuşacağından ve İsrail’in yıkılacağından tereddüt etmiyor.

Büyük İsrail, Küçük İsrail’den Daha Güçlü

Kudüs’ün hürriyetinin önünde en büyük engel, nefislerin doğurup himaye ettiği “Büyük İsrail’... Kimseye acımadı Büyük İsrail. Tuttuğunu içinde ebediyen yatacağı ve üzerinde “hâlidîne fihâ ebedâ” yazan çukura attı. Başkenti Telaviv olan Küçük İsrail’i, Büyük İsrail’e yenilen Arapları mağlup eden Siyonistler kurdu.

Müslümanlar heva ve heves karargahında korunan Büyük İsrail'i yenerlerse, Küçük İsrail'i de yenmiş olacaklar. Bir asır önce insanlar Sultan II. Abdülhamid'in, "Bir karış yere bir avuç altın verirse de Yahudiye yer satılmayacak." talimatına uymuş olsaydı -belki de- Kudüs bu hâlde olmayacak ya da Filistin özgür olana kadar intifada hiç durmayacaktı. Müslümanlar Kudüs fethine yüreklerin fethiyle başlayacak ya da yürekler fethedilince, Kudüs de fethedilmiş olacak.

Evrensel Direniş Hattı

Ellerindeki sapan taşlarıyla Küçük İsrail'e direnen Ümmet'in çocukları içinde nefislerine yani Büyük İsrail'e yenik düşenler önemli bir yekün teşkil etmekte. Büyük İsrail'e karşı ne Kudüs'te, ne Mekke'de, ne Mısır'da düşmeyen bir direniş hattımız var. Mücahidler çok, Hasan el-Bennalar, İzzeddin Kassamlar, Esmalar mevcut lakin "ganimet" peşinde olanlar da az değil. Büyük İsrail, evlerimizdeki tesettür sancağını indirdi, yerine "şehvet bayrağı"nı astı. Kudüs'te de Âişeler, Fatımalar çaresiz; tesettür mahzun, iffet ise garip... Orada da Şeytan'ın teberrüc bayrağı dalgalanıyor. Cephelerimiz vurgunu yüreklerden yedi. Kudüs'te de; direnişte Hz. Âişe gibi mücahide, giyinişte ise Ona hasım kadınlar gibi mütesahile olan Müslüman kadınlar azımsanmayacak kadar çok.

Aksa'da insanlar daha çocukken tanışır Küçük İsrail'in zulümüyle, dolayısıyla da direnişle... Bu yüzden küçük ya da çocuk olmak yoktur onların hayatında. Başka yerlerde yakan top oynayan çocuklara inat, onlar İsrail askerleriyle kurşunlara karşı direnme oyunu oynar. İsrail kurşun, onlar ise taş atar bu ölüm oyununda.

Osmanlı Kadar Güçlü ve Kararlı

Kudüs'te İsrail askerleri direnen çocukların üzerine gaz bombası atınca, onlar ne taşı atıp kaçar, ne de beyaz bayrak kaldırır. Bilakis oldukları yerde taş kesilir, aşılmaz bir sur gibi Aksa'nın emaneti olan taşı atana kadar beklerler mevzilerinde. Füzelere karşı sapan taşlarıyla direnerek başka âlemlerle olan farklarını gösterirler. Ümmet'in kendilerini yalnız bırakmasına aldırmadan vazifelerini îfa eder, "Ben Osmanlıyım! Osmanlı kadar güçlü ve onun kadar kararlıyım." derler.

İsrail karşısında 6 gün dayanamayan 9 Arap devletinin terk ettiği mevzilerde onlar onlarca yıldır, sessiz ve sedasız destanlar yazıyor. Çünkü bir genç, Hamas'a matematik ya da fizik sorularını cevaplayarak değil, iman ve aşkla girer. Kuşatıldığında da aklına şehadet ya da ölümden başka bir şey gelmez.

Kudüs'te Osmanlı olmak; Yahudi'ye karşı Abdülhamid gibi durmak ya da İslam yurdunda toprak pazarlığı yapan Theodor Herzl'lere "Kanla alınan toprak için pazarlık yapılmaz." demektir.

Yahudi'ye Yer Satmak

Kudüs'te İslam, Yahudi'ye düşman Aksa'ya dost olmak; İsrail'e hasım, Allah'a kul olmak demek. Onlar, arsasını Siyonistlere satanlara inat, yere taş ya da toprak olarak değil, mukaddes emanet olarak bakmakta.

Bu yüzden ne kadar yüksek meblağlar teklif edilse de ne yer, ne yurt verilir Yahudi'ye. Zira evini ya da yerini bir Yahudi'ye satan Müslüman ya madden ya da manen ölür Kudüs'te.

Her Yer Osmanlı

Yer satmak, birinin iffetini satması kadar aşağılık bir durum görülmekte. Kudüs'ü gezerken bize mihmandarlık yapan bir kardeşimiz Yahudi'ye satılan iki evden, iki hainden bahsetti. Birinde İsrail bayrağı vardı. Bir yerde durup, "Hocam! Şu İsrail bayrağını görüyor musun?!" dedi. "O binanın eski sahibi, dinini, davasını para karşılığında sattı. Kudüs'e ihanet etti. İsrail'in teklif ettiği milyon dolarlara dayanamadı. Tepemizdeki şu bayrak onun eseri. Bu adamın akıbetinin ne olduğunu sizi daha fazla merakta bırakmadan söyleyeyim: Öldüğünde yakınları onu alıp camiye getirdi; fakat ne namazını kıldırarak bir imam bulabildiler, ne de kendileri dışında bir cemaat. Diğeri ise satıp, Kudüs'ü terk etti. Çünkü hainler, namuslu insanlar içinde yaşayamaz."

Kudüs'e Sahip Olan, Dünyaya Hakim Olur

Allah Rasulü Miraç'ta Mescid-i Akşa'da enbiyaya namaz kıldırarak, emir ve komutanın bu ümmette olduğunu ilan etti. Semavî dinlerin iki kiblesini cem etti. Bu imametiyle de, dünya hakimiyetinin Kudüs'e hakim olmakla mümkün olacağına işaret etti. Sahabe Kudüs'ün fethi için akınlar düzenledi. Şehir Hz. Ömer zamanında fethedildi. İslam'la Kudüs'e eman, yüreklere ise iman geldi. Yahudi kaybetti, Müslümanlar kazandı. Bu durum bir iki fetretin dışında asırlarca böyle devam etti. Müslümanlar Kudüs'e hakim olduklarında dünyaya da "hakim" oldu. Bu yüzden Ümmet tarih boyu onu elde tutmak için nasıl bir mücadele yürüttüyse, küfür cephesi de düşürmek için en az o kadar çalıştı.

Akşa'nın avlusundaki müze Osmanlı'nın Kudüs'teki hizmetlerine delil eden eserlerle dolu. Müslümanların kurduğu pek çok devlet tarafından idare edilen Mescid-i Akşa o kadar çok Osmanlı ki, müze sanki bir Devlet-i Aliyye müzesi.

Eserlerin çokluğundan dolayı bir kaçına birden 'Osmanlı dönemine ait mushaflar, şamdanlar, tüfekler, kazanlar' vb. bilgi notu düşmüşler.

Osmanlı'da sultanlar, paşalar Kudüs'e hediyeler bağışlamayı Ahiret azığı olarak görmüş, en değerli eşyaları yanında, yüksek meblağda paralar da göndermiştir. Bu yüzden sarayda demirden makas kullanan Hükümdar, Akşa'nın mumunu kesmek için altın kaplamalı makaslar göndermiştir.

Yazım tarihi belirlenemeyen kadim mushaflar yanında Osmanlı sultanlarına ait Mushaflar da önemli bir yekün tutmakta müzede. Sultan Bayezid'e ait mushafta İsrâ Suresi açık. Bununla Yahudi'ye hezimet mesajı veriyor olmalı.

Batı'nın kentlerinde Afrika ve Asya'dan çaldığı eserler, Osmanlı'nın çekildiği şehirlerin müzelerinde ise dev aş kazanları var. Biri Batı adına hırsızlığın, diğeri ise Osmanlı namına hizmetin belgesi.

Osmanlı Kudüs'ten çıkarken geride aş dağıttığı kazanlar; İngilizler ayrılırken ise kölelere vurulan zincirler kaldı.

Osmanlı'nın Kudüs'te yemek dağıttığı müzede dev kazanlar, yeniden fakara-ya aş pişirmek için Osmanlı torunlarını bekliyor.

İngiliz Sömürdü; Osmanlı ise buğdayı Anadolu'dan Kudüs'e gönderdi. Bu yüzden Kudüs'te İngiliz'e nefret, Osmanlı'ya özlem var.

Türk Filimleri

Bizi Havaalanına götüren Kudüslü bir taksi şöförü “Tevekkülümüz Allah'a, umudumuz Türkiye'ye; lakin şu Türk dizileri aile hayatımızı sarstı. Gençlerimizi gayri meşru hayata özendirdi. Kadınların giyim tarzını ifsad etti. Başımıza gelen en büyük musibet Türk dizileridir, desek mübalağa olmaz.” dedi. Küresel ifsad sistemi kendi iletişim ağıyla yapamadığı tahribatı Türkiye'nin adını kullanarak yaptı. Her nevi ahlaksızlığı “sanat” kılıfıyla Müslümanların evlerine taşıdı. Küçük İsrail karşısında mevzilerini koruyan Kudüslüler, sanat emperyalizmasına yenik düştü.

Râbiatu'l-Adeviyye

Esmâ Biltacı'nın Sisi'ye karşı direnirken şehid düştüğü Adeviye meydanı, adını Kudüs'te birkaç metre karelik yerde yaşayan büyük İslam kadını Râbiatu'l-Adeviyye'den aldı. Râbiatu'l-Adeviyye (r.a.), hayatında olduğu gibi memmatında da İslam'ın kızlarına zühdü ve takvayı anlatmaya devam ediyor. Daracık evi ve makberi, “Sonu ölüm olan bir dünya için saraylar yapmaya değer mi?” diyor.

Hulâsa

Hadise tahterevallinin iki ucu gibi; Âlem-i İslam'ı karıştıran ABD karışmadan bizdeki karışıklıklar bitmez. Ne Kudüs İslam'ın olur; ne Bağdat, ne Şam özgürleşir; ne de İstanbul'da yeni kalkışma senaryoları bütünüyle tarih olur.

Lakin direncimiz bir filiz gibi karla, yağmurla; geceyle, gündüzle; şehidle, yetimle Şam'da, Kudüs'te, Doğu Türkistan'da her gün biraz daha büyüyor. 15 Temmuz Destanı o naif gövdenin küfre mukavemet noktasında granitten daha sert olduğunu gösterdi. Türkiye direndi, topyekün Âlem-i İslam kazandı.

Bir asırdır ruhunun derinliklerine çekilip Medine'de yaşayan, Ravza'da ashabla namaza duran, muhacirle ekmeğini paylaşan bir millet, 15 Temmuz'da fetihlere hasret kalan Ümmet'e direniş ve dirilişin nasıl olacağını gösterdi. Kudüs'e, Şam'a, Doğu Türkistan'a umut; Tahran'a, Tel-Aviv'e, Londra'ya da hüznün düştü.

Yenilen Arap Devletleri ve direnen Arap gençlerinin Ümmet'e mesajı açık: “Sen Anne ol, Ahmed Yasinler doğur! Sen de baba ol, Kudüs için yüreğine Selahaddin-i Eyyubi cesareti yağsın. Tam bir tevekkülle esbaba tevessül et, gerisini ise Allah Azze ve Celle'ye bırak.”

Kalbinde hardal tanesi kadar iman olan herkes Kudüs için bir şeyler yapmalı. Aksa'nın avlusunda çocuklara, “İçinizde İsrail askerine taş atan var mı?” diye sordum; içlerinden biri “Abi! ‘Taş atmayan var mı?’ diye sor.” dedi. Sözümün tashih edilmesine hiç o kadar sevinmemiştim. “Elhamdülillah” dedim.

İsrail'in, Mescidi Aksa'nın avlusunda ‘Yürü Hamas!’ diye haykıran bu gençlerin ayakları altında çiğnenmesi yakındır.

“Dün, Abdülhamid'in, ‘Bir karış yere bir avuç altın verse de Yahudilere toprak satılmayacak’ emrine uyulsaydı, bugün İsrail olmayacaktı.” diyen Kudüslü gençler, İsrail'e mülk satmayı mukaddesatı

satmakla aynı görüyor. Üstad'ın "Abdülhamid'i anlayınca her şeyi anlamış olacağız." sözünün Kudüs'te tahakkuk etmesi Yahudi'nin manevra alanını kapattı.

Âlem-i İslam'ın koruyamadığı Kudüs'ü yüreklerindeki iman, dillerindeki tekbir ve ellerindeki taşlarla koruyan çocuklar Sultan Abdülhamid'i en iyi anlayan bahçiyarlardır.

Kudüs'ün fethi için mühim hazırlıklar yapıldı. En önemlisi ise namaz ve ittihad-ı İslam şuuru. Eğer mîracımız olan Namazı Hz. Ömer(r.a) gibi kılabilirsek Kudüs'e Yürüyüş başlayacaktır.

Telaviv Havaalanında İsrail'in bir saatlik terörüne maruz kaldım. Üzülmedim, bilakis hamdettim, "Yahudi'yi rahatsız eden bir duruşu bu kuluna nasip eden Allah'a hamd olsun." dedim.

Örtülü çıplaklık Ümmet'in evrensel bir sorunudur. Kudüs'te de kot pantolonlu hanımlar var. Bize düşense, "Âişelere, Âişe anamızın kıyafetini sevdire Ya Rabbi!" diye niyazda bulunmak.

Müslümanlar Kudüs'e gidip İsrail'e, Aksa'nın arkasında bütün Ümmet olduğunu göstermeli; 8 yaşında çocukların Mescid-i Aksa ile İsrail askerleri arasında etten duvar ördüğü direniş hattını yerinde görmeli.

Zekatlarının bir kısmını Kudüs'te dağıtmalı. Her şeye rağmen Kudüs'te nöbete devam edenler himaye edilmeli.

İsraili askerlerin önünde 'Muhammed'in ordusu yakında dönecek Ey Yahudi!' diyerek yerleri, gökleri inleyen gençlerden müjdeli haberler bekleyin.

Allah Azze ve Celle, Mescid-i Aksa'da, "Gazze'yi muhasaradan kurtar, Türkiye'nin düşmanlarını zelil eyle, Ümmet'e bir baş gönder!" şeklindeki dualara icabet edecektir.

Elveda ey tutsak şehir Kudüs! Ve merhaba, birgün ordularına "İlk hedefiniz Kudüs'tür!" emrini verecek İstanbul!

MÜMİN KARDEŞİM

Rabb'imiz, Dîn'imiz, Kur'an'ımız bir,
Peygamber sevgimiz, îmanımız bir,
Zulmü lânetleyen, vicdanımız bir,
Bu kavgamız neden.. Mü'min kardeşim?

Mânâ soframızda, aşımız aynı,
Hakk için gözlerde, yaşımız aynı,
Kıblemiz, Kâbemiz, taşımız aynı,
Bu ayrılık neden.. Mü'min kardeşim?..

Güzelim tarlanı, ayırık bürümüş,
Kirli sular, evlek evlek yürümüş,
Gencecik fidanlar, kökten çürümüş,
Kurtar şu toprağı, Mü'min kardeşim...

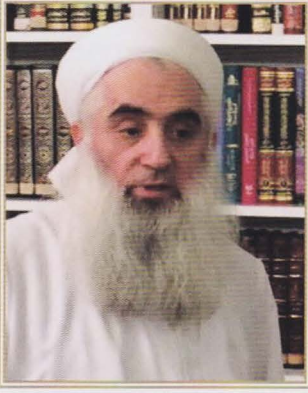
Tevhîd merceğini, gözlerine tak;
İslâm Âleminin, şu haline bak..
Hâince ekilen, tarihî nifak;
Kanla besleniyor.. Mü'min kardeşim...

Uzaktan baktıkça, sen o Kur'an'a;
Belki de lâyıkısın, bunca hüsrâna..
Musîbet, îkazdır çünkü insana,
Musîbet, mesajdır.. Mü'min kardeşim...

Kur'an'ı, vitrinde görmek başka şey,
Yeşil dantel kılıf, örmek başka şey,
O'na kalp gözüyle, girmek başka şey,
Gir de, gör kendini.. Mü'min kardeşim...

"Kalbim temiz" derken, önce biraz dur;
O kalbini, Kur'an mihengine vur..
Ümit ve korkunun dengesini kur,
Mizan çok hassastır.. Mü'min kardeşim..

Varsa.. Bir insanın, zerre kibiri;
Göremez, kalbinde biriken kiri..
Pas, nasıl ki yer bitirir demiri;
Kibir de öyledir.. Mü'min kardeşim...

HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

KADERE İMAN ETMEMEK KÂFİRLİKTİR! -2-

Bu yazının ilk bölümü Nisan ayında yayınlanmıştı.

İslamoğlu: Amentü Kur'an'dır. Baştan sona iman ettik, hadise budur.

Cevâb: Bu sözle, Sünnet'i bir tarafa fırlatan ve Mü'min olduğunu iddiâ ederek Mü'minleri kandırmaya çalışan harbi kâfirlerin taktiği hedefleniyorsa dünya hayatı ve hiçbir şey için değmeyecek boşuna zavallıca bir iş yapılıyor. Kur'an'a îmân etmek sadece lafla olmaz... Çünkü O'na îmân eden Sünnet'i bir yana atamaz... "Kur'an'a baştan sona iman ettik" diyen Ondaki Kader âyetlerini keyfince yorumlamakla buharlaştırıp dolaylı olarak inkâr edemez.

İslamoğlu: Kaldı ki aynı rivayeti nakleden Buhari ve Müslim aynı rivayeti içinde kadersiz de nakletmişlerdir. Bu rivayetlerin hangi sayfa, hangi cild, hangi numara olduğunu görmek isteyen İman kitabına baksın, orada var. Dolayısıyla lütfen bunları bir tartışma meselesi haline getirmeyelim

Cevâb: "Buhari ve Müslim, aynı rivayeti, içinde kader bulunmayan tarıklarle de nakletmişler" ise ne olmuş? Bu, hangi ilmî mesnedle Kaderin inkârını gerektiriyormuş?.. Kur'an'da onlarca kıssa vardır ki, değişik yerlerde değişik şekillerde anlatılır. Bunlarda çelişki asla yoktur ama, bir takım fazlalık ve eksiklikler vardır. Bir takım husûslar, sözler ve işler bir takım âyetlerde yer almadı diye inkâr mı edilecek?... Kezâ yukarıda da anlattığımız gibi îmânla alakalı âyetlerde bulunan eksik ve fazla unsurlara ne diyeceğiz?... Sübhânellah bunlar hep bir tornadan çıkmış!... İdrâk fukaralığı hepsinde aynı... Bakış şaşılığı tıpatıp...

İslamoğlu: Aslında bunlar bayatlamış şeyler.

Cevâb: Eski küflenmiş kâfirlerle çağdaş dinsizlerin ve İslâm düşmanlarının çiğneye çiğneye hakikaten bayatlattığı bir sakız: İslâmî olan değerlere "bayatlamış şeyler" yaftasını asmaya kalkışmaları...

İslamoğlu: Ama diyeceksiniz ki hocam “**kadere de iman etsek.**” Hiçbir sıkıntısı yok, ama hangi kadere. Ne anlıyorsunuz kaderden?

Cevâb: Biz Kader’den, küfür sistemlerinin beslemeleri cüce beyinlilerinin anladığını değil, Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem, Ashâb’ı ve Ehl-i Sünnet İslâm âlimlerinin tamâmının anladığını anlıyoruz.

İslamoğlu: Biliyor musunuz, müşrikler kadere iman ediyordu ve Kur’an bize naklediyor bunu. Ne diyorlardı: “**Eğer Allah dileseydi biz şirk koşmazdık**”³³ diyorlardı ve Kur’an da bize bunu aynen iki yerde naklediyor. Ne dersiniz? “**Ne mübarek adamlar**” mı dersiniz, “**vay ah-laksızlar vay**” mı dersiniz? Allah’a bundan büyük iftira olur mu? Şimdi kadere iman mı etmiş oldular bu adamlar?

Cevab: Biliyor musunuz, Müşrikler Allah’a ve Meleklerine de inanıyorlardı, bu Kur’ân’ın bir çok yerinde bize naklediliyor, ne dersiniz? İnanıyorlardı, ama çarpık bir şekilde... O halde Allah’a ve meleklerine doğru bir şekilde -hâşâ ve kellâ- îmân etmeyecek miyiz? Müşriklerin bu sözleri, Kadere Îmân değildir; hakîkatte, gerektiği şekilde inanmadıkları kaderi kalkan yapmaktır. Yukarıdaki âyetin iniş sebeplerinde de naklettiğimiz gibi, onlar, -tıpkı günümüzdeki kader inkârcıları gibi- kader mevzûunda Nebimiz sallallâhu aleyhi ve sellem’in Kader anlayışına i’tiraz etmişler, şu sözü de -Allahu a’lem- O’nu ilzam, yani kendi kabûlü ve inancı ile susturmak için söylemişlerdi. Veya diyebiliriz ki, çarpık ve yamuk yumuk da olsa Müşrikler Kader inancında şu kader inkârcılarından doğruya daha yakındırlar.

Çünkü Allah celle celâlühû: “**Şâyet Allah dileseydi onlar şirk koşmazlardı,**”³⁴ “**Şâyet Rabbin dileseydi yeryüzündekilerin tamamı hep beraber îmân ederlerdi,**”³⁵ “**Şâyet Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı**”,³⁶

“**Allah dileseydi, elbette onları hidâyet üzere toplardı,** o halde sakın câhillerden olma”,³⁷

“**Allah dileseydi, onu işlemezlerdi;** o halde onları iftirâlarıyla baş başa bırak”,³⁸

“**Allah dileseydi, insanları tek bir ümmet yapardı**”³⁹ ve daha nice âyetlerde bu manada başka nice sözleri buyuruyor, ona ne diyeceksiniz?..

Allah’ı da mı -hâşâ- “**asılsız bir kader inancı**” ile karalayacağız, yahud O’na “**sen de Müşrikler gibi düşünüyorsun**” mu diyeceğiz? Söz aynı...

Evet, Nebimiz sallallâhu aleyhi ve sellem’i susturmaya çalışan ve çarpık bir kader anlayışına sâhib olan şu pis müşriklere “**Ne mübarek adamlar**” demeyiz ve “**vay ah-laksızlar vay**” deriz, hatta daha da fazlasını deriz; lâkin, onlar kadar bile olamayan kader inkârcılarına daha da yakışıklı sözler söyleriz.

Kaderle alakalı otuz civârında rivâyeti bulunan **Buhârî**’yi, kırk civârında rivâyeti olan **Müslim**’i, diğer **bütün muhaddisleri**, Müsned’i Kader’e Îmân’ı da bulunduran iki hadîsle başlayan ve bunlardan birincisi Kader’e îmân etmeyenden uzak olunmasını bildiren **Îmâm A’zam Ebû Hanîfe**’yi, Muvatta’sında, Kader hakkında on rivâyet bulunan **Îmâm Mâlik**’i, Müsnedi Mukerremler hâric (45) Kader hadîsini içine alan **Îmâm Ahmed İbnü Hanbel**’i ve diğer imâmlarımızı müşriklerle bir kefeye koyan, Onları en temel bir meselede,

îmân noktasında **müşrik kafalı** i'lân eden bir vatandaşın Mü'minlerin gözündeki yer neresi olmalıdır?... Elbette ki en baş köşe(!)... Gayretleri böylesine sönmüş bir "**Mü'min**"ler topluluğu içinde bulunmak, Allah'a ve Resûlüne göre Mü'min olanları nasıl kahretmesin?... Böyle bir kafa sahibinin "**ben mezheb İmâmlarına saygılıyım, onlar aleyhinde konuştuğumu kim duymuş?**" demesi sahtekarlık ve yalancılık değil de nedir? Kur'ân'ın "**köküne kiprit suyu döktüğü müşrik inancı**"nı bulunduran şu imâmın güvenilir hangi yanı kalabilir?... Hele, işine gelen yerlerde onca hadisleri -hâşâ- uydurup Ümmet'e sunanlardan hadîs rivâyet etmek, hokkabazlıktan başka ne ile açıklanabilir?

İslamoğlu: Aslında Kur'an bu inancın temeline yönelik kibrit suyu döküyor, biliyor musunuz? Çünkü bu sakat inanç, Allaha iftiradır, iradeyi yok ediyor.

Cevâb: Yok... "**Kur'ân(ın) bu (Kader) inancın(ın) temeline yönelik kibrit suyu döküyor**" olduğunu bilmiyoruz. Çünkü yok böyle bir şey. Tam aksine bu "**iftirâ**" iddiâsının da, sık sık yapıldığı gibi Kur'ân'a yapılan bir iftira olduğunu biliyoruz. Kur'ân ile, Kur'ân'dan câhilce ve sapıkça çıkarılan yanlış manalar karıştırılmış... Evet, bu inanç, ilahlaştırılan **sınırsız iradeyi yok ediyor** ama, mükellefiyet ve mesûliyete gölge düşürmeyecek kadar bir **irâdeyi** bırakıyor.

Kader Nedir, Ne değildir?

İslamoğlu: O nedenle kadere iman nedir, önce kadere bir anlamak lazım. (قدرنا) Kur'an'da geçen bu tür ibareler Allah'ın bütün bir varlığı, **bütün bir mahlukatı ölçsüz yaratmadığına** imandır.

Eğer buysa sa kincası yok, buysa sakıncası yok değil, zaten buna iman etmeden olmaz. Allah'ın hiçbir şeyi ölçsüz yaratmadığına iman ettik. Onun için Amennü'yü öyle okumamız ve kaderi böyle anlamamız halinde hiç bir beis yok devam edelim. Evet devam edelim. Ama kadere imandan ne anladığımızı çok iyi bilelim.

Cevâb: Müşrikler de dahil, Allah'ın "**bütün bir varlığı, bütün bir mahlukatı ölçsüz yaratmadığı**"na kim itirâz ediyor?. Müşriklere ve felsefecilere varıncaya kadar, Allah'ın var olduğunu kabûl edenlerin tamamı "**Allah, yarattıklarını ölçsüz yarattı**" demezler. Aksine Allah'ın "**bütün bir varlığı, bütün bir mahlukatı ölçsüz yaratmadığı**"na inanırlar. O halde, onlara bu hakikati ilzam yoluyla söylemenin bir manası yoktur. Çünkü onların buna hiçbir itirazı yoktu. Bu doğru, Allah'ın varlığını kabûl etmeyenlere ise hiç denmez. Zîrâ onlar, başta **Allah'ın varlığını kabul etmezler**kenyaptıklarını **ölçülü veya ölçsüz olmasını** bahse bile mevzu etmezler. O halde, onlara denilecek ve gösterilecek olan, Allah'ın **varlığının delilleridir**, yaptıklarının "**ölçülü olduğu**" değil. Halbuki bu âyette onlara **her bir şeyin bir kader'le yaratıldığı** söylenmektedir.

İslamoğlu: Allah'ın verdiği aklı kullanmadık, gittik günahı işledik. İşlediğimiz günah başımıza bela oldu. Onu temizlemek yerine o günah başka günaha sardırды bizi ve yara bere içinde kaldı imanımız.

Cevâb: İşte burası doğru. Bu dedikleriniz kendiniz için bir i'tirâf olduğundan kabûl edilebilir; hattâ müşâhedelere de dayanarak bunların sizde zirvede olduğu söylenebilir... Ancak bu çamuru, ondan uzak olan başkalarının da suratlarına

«شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي.»

“Şefâatim, ümmetimden büyük günah sâhipleri içindir.” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, es-Sünne:23, rakam:4741, 4/379)

Hattatı: Hamdi Efendi.

Hat Çeşidi: Tuğra formunda hadîs-i şerîf.

sıvamaya hakkınız yoktur. Çünkü bunlar başkaları için ithamdır ve kabulü için yeterli delile muhtâcdır. Oysa böyle bir delil bilinmemektedir. İleri sürülen vehimler ise isbatta bir işe yaramaz...

İslamoğlu: Oraya çıktık, “kaderimmiş, Allah yazmış ne yapalım günah işleme-yi.” Haşa, bu kader midir, bu kadere iman mıdır?, Bu Allah’a iftira değil midir?

Cevâb: Bu mazereti şeytan ve peşine takılan sapık Cebriye Mezhebi ileri sürmekle müdhiş bir sapıklık sergilemişti. Evet, şu sözün bile ilk kısmı “kaderimmiş, Allah yazmış” kadarı doğrudur. Lâkin o

doğruya dayandırılmak istenen “mes’û-liyyetten kurtulmak” çabaları mahiyetindeki “ne yapalım” kısmı ise yanlış... O bakımdan, Allah’ın, kâfirlerden olduğunu haber verdiği şeytanın “kaderimmiş, Allah yazmış” sözü doğru olsa da, bu doğru bölünme kabûl etmeyen îmân esasları içinde bulunmadığından “Kadere îmân” değildir. “Ne yapalım (?)” demesi ise Allah’a iftirâdır. Çünkü bu günahlar, Allah celle celâlühû yazdığı için işlenmemiştir; işleneceği için yazılmıştır. Kader, Allah’ın bir şeyi “ilmine dayalı olarak yazmasıdır”, felsefecilerin ve peşlerinden gidenlerin dediği gibi

“Kaderin (veya Kaza’nın) ilim nev’inden olması, İlm’in de ma’lûma/bilinene tâbi’ olması, Allah’ın sadece ezelde olacakları bilmesinden ibâret”⁴⁰ değildir. Buna ilâve olarak “ezelde yazması”dır.

Nitekim, Kadızâde Ahmed Şemsüddîn şöyle demektedir:

“Ebû Hanîfe radiyallâhu anhü, ‘lâkin ketebehû bi’l-vasfı lâ bi’l-hükmi’⁴¹/Lâkin Allah yazdıklarını hüküm ile değil, vasıf ile yazdı’ demiştir. Yani Hak sübhânehû ve teâlâ Levh-i Mahfûz’a vasıf yoluyla yazdı. Yani her şey hakkında ‘fülâh şey şöyle olacak, fülân kimseler, kendi tercihleriyle kâfir olacaklar, falan kimseler kendi tercihleriyle mü’min olacaklar ve diğer şeyler şöyle olacaklar diye her şeyin vasıfları ve halleri ve kulların irâdeleri ve kasıdları icâda sebep olur. Yoksa, fülân kimseler şöyle olsunlar, fülân şeyler böyle olsunlar diye hüküm emir ve nehiy yoluyla değildir.”⁴²

Hâsılı, İmâm A’zam, meâlen “Allah celle celâlühû yazdıklarını **yapın** diye değil de, **yapılacak** diye yazdı” demekle anlatmaya çalıştığımız ince noktayı ortaya koymakta ve açıklamaktadır.

Allah celle celâlühû da şöyle buyurmaktadır:

-“...Bu yüzden Allah onu bir ilme dayalı olarak şaşırttı”,⁴³

-“Allah’ın işi takdîr olunmuş bir kaddedir”,⁴⁴

-“...Şübhesiz ki, kavminden (Allahın ilminde) îmân edenlerden başkası asla îmân etmeyecektir,”⁴⁵

-“Ancak çok küfredici bir fâcir doğuracaklardır”,⁴⁶

-“Bilin ki, Allah kişi ile kalbi(ndeki îmânı) arasında perde (mâni’) olur (da îmân edemez),⁴⁷

-“De ki, bize ancak Allah’ın bizim için yazdıkları isâbet edecektir”,⁴⁸

-“Allah bize hidâyet etmeseydi, biz hidâyete erecek değildik.”⁴⁹

İmâm Buhârî, yukarıdaki âyetleri, Sahîh’indeki Kader Kitâbı’nın bâb/mevzû başlıkları yaptıktan sonra, onları şu başlıkların altında Kader’le alâkalı olarak rivâyet ettiği onlarca hadîsle desteklemiştir. Yani zikri geçen âyetleri -belki de tefsîre ihtiyâc bırakmayacak kadar açık bir şekilde Kader’e îmân’ı göstermelerine rağmen- bu hadîslerle de tefsîr ve izâh etmiştir. Açıktır ki, Kader’e îmân etmenin aslında bu âyetler ve benzeri başka âyetlerle sâbit olduğunu, bu âyetleri Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem’in böyle anladığını ifâde etmek istedi. Âlimi ve câhiliyle koca bir Ümmet de aynı kanaatte olmasına rağmen, birileri olanca câhillik ve geri zekâlılığına rağmen kalacak bu hadîslerin uydurma olduğunu şu âyetlerin de başka manalara geldiğini iddiâ edecek ve Mü’minler onun “**ictihad sahibi**” olduğuna inanacaklar, Ümmet’in imamlarının tamamının önüne geçirecekler ve Mü’min kalacaklar(!)... Vallahi yalan...

“Mezheb imamlarına, saygılı imiş ama, onları taklîd etmezmiş; Mezheb imâmları da böyle söylüyorlarmış.” Bu kadar -hâşa- hurafeci olan, hurâfecilikleri îmândan olmayan hattâ şeytanın ve müşriklerin inançları olan bir inanişî îmân esâsı hâline getirecek kadar ileriye varmış, âyetleri bu kadar tahrîf edecek seviyede yanlış anlayacak geri zekâlılara, hakîkaten hürmet ve saygı duyan,

kesinlikle katıksız bir ahmak, yalandan böyle diyen de münâfıktır. Evet imâmlarımız, delilleri bilinmeden taklîd edilmelelerini yasaklamışlardır, doğru... Ama bu yasağın muhâtabları kimlerdi?... Bu sözün herkese nisbetle söylendiğini iddiâ etmek ise kuyruklu bir yalandır. İmâm Nevevî ve başkaları bunların ictihâd ehliyetini bulduranlar olduğunu söylemişlerdir. Vasatın çok altında dil/Arabça, sıfır seviyeye yakın Şer’î ilimler, sıfırın altında Mantık, kifâyetsiz akıllar ve dibe vurmuş idrâkler ile meflûc, kör ve sarhoş olmuş zavallı zamâne “**müctehidler**”i(!) elbette bu yasağın dışındadırlar. Bunlar birilerini taklîde bile ehil olmayan, hattâ elinden tutulup helâyâ götürülen körler misâli husûsî müşâhade altına alınması gereken kimselelerdir. Avâm onlara nisbetle çok daha üstün mertebelerin sâhibleridirler... Çünkü onlar, hiç değilse, her bakımdan kifâyetsiz olduklarının farkındadırlar...

İslamoğlu: Onun için bakın şu etrafınıza bakın, afâkî bir şeyden sözetmiyorum gidin mahallenize, oturun beş kişiyle konuşun.

Cevâb: Evet, mahallede oturan Mü’mine ihtiyar nineler bile, kadere îmân eder ama, suçu Allah celle celâlühû’ya yükleyerek suçsuzluğunu iddiâ etmezler...

İslamoğlu: Evet bir de kader mahkumu var değil mi?. Ama gerçekten kader mahkumu var, o ayrı bir mesele. Fa kat insan iradesinin dahiline, alanına giren hususlarda insanın kaderi seçmektir. Allah bu kaderi koymuştur ve Allah bunu söylemiştir: (و قل الحق من ربكم) “De ki, Hak Rabbinizden açıkça ortaya gelmiştir.” (فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر) “İsteyen îmân etsin, isteyen inkâr etsin.”

Cevâb: Şükür ki, burada İnsân irâdesinin ve mükellefiyetinin dışındaki bir kaderin varlığı kabûl ediliyor gibi. Lâkin “**insan iradesinin dahiline, alanına giren hususlarda insanın kaderi seçmektir**” denilirken ne denilmek isteniyor? İnsânın mes’ûl tutulması için çok az da olsa bir parça irâdesinin bulunması ve kullanılması lâzım gelir. Ancak, “**Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz**”⁵⁰ denilirken, bir takım suçlarımız ve hikmetler yüzünden bazen **dilememizin** Allah Teâlâ tarafından **dilenmeyebileceği** anlatılıyor. Yani Allah celle celâlühû, bir yanda yapacağımızı bildiği yanlışlıkları ve isyanları yazarken, öte yandan da bunlara veya başka sırlara istinâden -adâleti ve hikmeti çerçevesini taşmayacak bir şekilde- başka şeyleri de yazar.

İslamoğlu: Tamam bitti, değil mi? Ne diyor Kur’an? Açıkça diyor, açıkça diyor: (فألهمها فجورها و تقويها) İnsanın yaratılışından bahseden bir paket, bir pasaj içindedir, biliyor musunuz? İnsanı Allah’ın yarattığını, tesfiye ettiğini, ta’dil ettiğini söylüyor, ondan sonra ne yaptı diyor bakınız: “İçine fücür tohumunu da koydu, takva tohumunu da koydu.” İster fücür tohumunu sular cehennem çıkarır, ister takva tohumunu sular cennet çıkarır. Daha ne desin Kur’an? Onun için bütün bu paketi birbiriyle anlamalıyız değerli dostlar. Şimdi sert mi oluyorum? (Katılımcılardan birisi: “Aksine hocam, aksine!”) Onu sen diyorsun, başkaları neler diyor bir bilsen.

Cevâb: Allah celle celâlühû’nun insana takvasını da fücûrunu da ilham etmesi dahî, şübhesiz ki **Allah’ın Kaderi**’nin bir îcâbı ve parçasıdır. Kader’e **îmân etmemek** de fücûr tohumunu ekmek kadeRIDİR ki Allah onu kulu hakkında bilgisine dayanarak yazmıştır.

Netice

Kâinâtın ezeli bir proje ve plânının olmadığını ve buna göre yaratılmadığını iddiâ etmek, sunturlu bir geri zekâlılıktır. Kullar, Âlemin çok küçük bir parçasıdır. Onların mükellefiyet ve mes'ûliyyetle alakalı işleri de hayatlarının irâdeye dayalı olan yine küçük bir kısmını teşkîl etmektedir. Bu küçük parça içindeki küçük parçada -hak etmeseler bile- hidâyete mazhar olmaları, veya saptırılmayı hak edip de İlâhî irâde icâbı saptırılmamaları yanıyla bir şey demeye gerek yok. Bu bir ihsândır, -her noktada olduğu gibi- bil-hassa bu noktada dahi Allah'a hesâb sorulamaz. Kısmen ihtiyârî ve irâdî olan noktalardaki sapma ve saptırmaya gelince... Kader inkârcısı geri zekâlıların, kelin "karışık hâle gelen" saçları misâli, olmayan akıllarını karıştıran işte bu noktada...

Bu işlerdeki saptırmanın büyük bir kısmı, doğruyu görmesini kolaylaştıracak yolların -değişik sebep ve hikmetlerle- gösterilmemesi demek olan "**hızlân**" mahsûlü... Kalanı da nihâyet, ilâhî ilimde malûm ve gizli bir takım vukû' bulacak cinâyetler, günahlar ve kusurlar yüzünden insana hak yolun kapatılıp bâtil yolun da açılmasıyla olan saptırma... Bütün bunlar, kulun fiilleri içinde çok az ve bir bakıma siparişe göre olmasına rağmen, yaratılanların hepsinden bu takdîri nefy etmek, "**kader yoktur**" demek, insana hür ve sınırsız irâdeyi bağışlamak, yaratıcıyı müdâfaa edeyim derken, O'nu devre dışı bırakıp kulu bu güç ve yetkiyle donatmak yaratıcı yapmaktır. Bu da değişik bir şirktir. İnsanda, "**mes'ûl değilim**" diyemeyeceği ve Allah'ı -hâşâ- adâletsizlikle ithâm edemeyeceği kadar çok cüz'î bir irâde vardır.

Bunun nisbeti ise, bütün bir hayatına göre binde bir midir, on binde bir midir, milyonda bir midir? Bilmiyoruz...

Hâsılı, Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in, Ashâb'ının, Mü'minlerin ve İmamlarının anladığı manada bir "**Kader'e îmân**", Mü'min olabilmek için alâ küllî hâl lâzım olan bir îmân esâsıdır. Onu inkâr etmek, yahud başka taraflara sündürmek Kur'ân'ı, Sünnet'i ve dolayısıyla Mukaddir olduğunu haber veren Allah'ı ve Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'i yalanlamaktır. Bu îmân, zamâne zındıklarının iddiâ ettiği gibi -hâşâ- asılsız bir şey değil, Kur'ân ve Sünnet delîlleri yanında Ümmet'in üzerinde İcmâ' ettiği bir esasdır. **Bu Kader îmânını bulundurmayan ise şeksiz ve şübhesiz kâfirdir.**

Dipnotlar:

33 En'âm:148

34 En'âm:107

35 Yûnus:99

36 Mâide:48

37 En'âm:35

38 En'âm:112

39 Hûd:118

40 Kadı Beyâdî, İşârâtu'l-Merâm:265; Şerhu Mevâkıf'dan naklen Keşşâfu Istılâhâti'l-Fünûn:2/1235

41Kadı Beyâdî, el-Fıkhu'l-Ekber'den naklen İşârâtu'l-Merâm:278

42 Ferâidü'l-Fevâid:293, (1220 baskısı)

43 Câsiye:23

44 Ahzâb:38

45 Hûd:36

46 Nûh:27

47 Enfâl:24

48 Tevbe:51

49 A'râf:43

50 İnsan:30

FATİH KALENDER

FIKHÎ SUÂLLERE CEVAPLAR

1. Soru: Ramazan bayramı yaklaştığında aşağı-yukarı her sene aynı tartışma yapılıyor. Bazı İslam ülkelerinde ülkemizden bir gün önce veya bir gün sonra bayram yapılmakta. Böyle bir durumda ne yapmalıyız. Nitekim bir bayram yakın dostlarımızdan biri, yarın bayram yapacağımız halde bugün falan ülkelerde bayram diyerek bize de bir gün önce bayram yaptırdı ne yapmamız gerekir?

Cevap: Sorunuzdan, Ramazan içerisinde bir gün oruç tutmamış olmanızdan dolayı kefâret gerekir mi, gerekmez mi endişesi taşıdığınız anlaşılıyor. Öncelikle böyle bir durum söz konusu olmasa ve siz Ramazan içerisinde niyet etmeden bir gün oruç tutmayacak olsanız kefâret gerekmeyecektir. Ramazan'dan sonra o günü kazâ etmeniz gerekir.¹ Elbette hiçbir mazeret bulunmazken böyle bir şey yapmak günahdır. Kazâ etmekle birlikte tövbe de etmeniz gerekir.

Sorunuza gelince; mâlum olduğu üzere oruç; imsak vaktinden güneşin batımına kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden geri durmaktır. Bu fiilerden birinin yapılmasıyla kefâret gerekir. Yeme ve içmenin unutarak yapılması af kapsamında tutulmuştur.

Bu durumda bırakın kefâretin gerekmesini, oruç dahi bozulmaz. Hanefiler kefâreti şerî hadlere benzetmişler ve şüpheyle kefâretin gerekmeyeceğine hükmetmişlerdir. Buna göre bir gün önce bayramdır düşüncesiyle oruç tutmamanızdan dolayı kefâretin gerekmeyeceği aşikârdır. Ancak ihtiyâten bir gün kazâ orucu tutmanızı tavsiye ederiz.

Soruda ifade edilen Ramazan-ı Şerif ayına giriş ve bayram gününün tespiti hususunda İslam âlemi arasındaki ihtilaf, hesaba itibar edilip edilmeyeceğine dair olan görüş farklılığından kaynaklanmıştır.

İslam'ın güneşin doğmasıyla namazı, hilalin görülmesiyle orucu emretmesi birçok beldede, avam ve havassın ibadet vakitlerini anlayabilmelerine alamet olsun diyedir. Aynı şekilde İslam, bu vakitlere delalet eden rasat, hesap, saat emsali başka alametlere itibar edilmesini de yasaklamamıştır. Âlimler iktidarsız kişiye tanınan müddette, menopoz yaşının takdirinde ve diğer birçok fıkıh meselelerinde kameri sene olarak hesaba itibar etmişlerdir. Keza Şemsî (güneşe göre hesaplanan takvim) yıl ile Kamerî yıl arasında on gün, bir günün üçte biri, bir günün onda birinin dörtte biri kadar fark olduğunu söylemişlerdir. Bu ise ancak hesapla bilinir.²

Netice olarak hilali gözetlemek asıldır, imkân olmadığı zaman hesaba itibar etmek caizdir.

2. Soru: Abdestsiz kişinin ezberden Kur'an okuması câiz midir?

Cevap: Abdesti olmayan kişiyle kast edilen, yıkanması gereken cünüp kişi değilse onun ezberden veya dokunmadan bakarak Kur'an okumasında bir sakınca yoktur. Ancak Kur'an'a dokunması caiz değildir. Kur'an'a dokunacak kişinin abdestli olması gerekir.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

“Ona, ancak tertemiz olanlar dokunabilir.”³

Abdestsiz; yıkanması gereken cünüp kişiye Kur'an'a dokunması caiz olmadığı gibi ezberden okuması da caiz değildir.⁴

3. Soru: Evde kedi besliyoruz. Ne kadar dikkat etsek de bazen kullandığımız kaplardan yiyor, içiyor. Bu durumda biz, temiz olmayan suyu mu kullanmış oluyoruz?

Cevap: Hanefi mezhebinde İmam-ı Muhammed (*Rahimehullâh*) tarafından kaleme alınan altı temel esere **“Zahiru'r-Rivaye”** denmektedir. **“Kitabu'l-Asl”** bu eserlerden biridir. Ravisi de el-Cüze-canî'dir. Bu mesele hakkında el-Cüze-canî şöyle der: Bunu İmam-ı Muhammed (*Rahimehullâh*)a sordum, şöyle cevap verdi: Başka bir suyla abdest almak daha güzeldir.

Yine **“Zahiru'r-Rivaye”** kitaplarından **“Cami'u's-Sağîr”** isimli eserde **“Kedinin artığı olan suyla abdest almak mekruhtur”**

ibaresi yer almaktadır. Bu iki eserdeki farklı ifadeler sonradan gelen âlimlerin bu konuda ihtilaf etmelerine sebep teşkil etmiştir.

İbn Nüceym **“Bahru'r-Râik”** isimli eserinde konuyu detaylı bir şekilde ele almış, özet olarak şöyle demiştir: İmam et-Tahavî'ye göre, kedinin içtiği az sudan geride kalanı kullanmak tahrimen mekruhtur. İşin aslına bakacak olursak hüküm, az sudan içen hayvanın salyasıyla ilgilidir. Salya temizse kalan su da temizdir. Temiz değilse pistir. Salyanın temiz olup olmaması ise, hayvanın etinin yenilip yenilmesiyle ilgilidir. Eti yenilmeyen hayvanın salyası pis, yenilenin ise temizdir. Kedinin eti yenilmediğine göre salyası pistir. Buna bağlı olarak içtiği az sudan geride kalan su da necis/pis olmalıdır. Ancak Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in kedi hakkında **“İnsanlar arasında çokça dolaştığını”** ifade eden hadis-şerifi, onun içtiği az sudan geride kalanın necis/pis olmadığını ifade etmektedir.

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الْهَرَّةِ إِنَّهَا لَيْسَتْ بِنَجَسٍ إِنَّمَا هِيَ مِنَ الطَّوَّافِينَ عَلَيْكُمْ

Ebu Katade (*Radıyallahu anh*) anlatıyor: Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) kedi hakkında şöyle buyurdular: **“Şüphesiz o, pis değildir. Elbette etrafınızda çokça dolaşanlardandır.”⁵**

İmam Kerhî ve onun görüşünde olan âlimlere göre ise; kedi artığının kullanılması tenzihen mekruhtur.⁶ Zira kedi neces değildir. Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyuruyor:

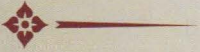
إِنَّهَا لَيْسَتْ بِنَجَسٍ إِنَّمَا هِيَ مِنَ الطَّوَّافِينَ عَلَيْكُمْ أَوْ الطَّوَّافَاتِ

“Kedi necis değildir. Zira o insanların yanına çok girip çıkan hayvanlardandır- çok dolaşanlardandır.”⁷

Kedinin artığının İmam Kerhî ve onun görüşünde olan âlimlere göre mekruh olması, fare emsali neces şeyleri yemekten kaçınmamasından dolayıdır.⁸

İbn Nuceym “*el-Kenz*” haşiyesinde; İmam Kerhî'nin bu görüşünün, “*Kita-bu'l-Asl*”ın ifadesine uygun olduğunu⁹ dolayısıyla en sahih görüş budur, şeklinde açık beyanda bulunan Âlimlerin sözünü naklettikten sonra şöyle der: Fakat İmam Muhammed (*Rahimehullâh*)ın “*Ca-mi'u's-Sağîr*”inde, kedi artığının mekruh olduğunu mutlak ifade etmesi, bu kerâhetin tahrimi olduğunu gösterir. Zira Hanefî mezhebinde kayıtlanmayan kerahet, kerahet-i tahrimidir.¹⁰ Yani harama yakın mekruhtur.

Bu bilgiler ışığında ihtiyatlı davranmanın en doğru yol olduğu anlaşılmaktadır. Yani varsa temiz suyla abdest alınması ihtiyat gereğidir.

4. Soru: Cuma sohbeti yapılırken camiye gelenler sohbet esnasında cumanın ilk sünnetini kılıyorlar, bu doğru mudur?

Cevap: İmam sohbet ederken henüz cuma ezanı okunmamışsa yani namaz vakti girmemişse gelen kişinin nafile namaz kılmasında tercih edilen görüşe göre bir sakınca yoktur. Ezan okunduktan sonra gelen kişilerin sohbet devam ederken cumanın ilk sünnetini kılmaları soruluyorsa buna gerek yoktur. Zira sohbetten sonra imam, hem kendisi hem de cemaatin bu sünneti kılması için zaten bir vakit bekleyecektir. Burada sorulmak istenen “İmam hutbe irad ederken gelen kişinin cumanın ilk sünnetini kılması uygun olur mu?” suali olsa gerek.

Hanefi mezhebine göre; hutbe irad edilirken namaz kılınmaz. Hutbe esnasında cemaat, namaz dâhil hiçbir şeyle meşgul olmamalı, sadece hutbeyi dinlemelidir.¹¹

Hatip minbere çıktığında cemaat susar, ne selam verir ne de verilen selamı alır. Hatta Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in ismi anıldığında salat-û selâmda bulunmaz sadece dinlemeyle yetinir. Böyle yapması daha faziletlidir. İmam Ebu Yusuf (*Rahimehullâh*)ın bir kavline göre; bu durumda gizlice salat-û selâm getirir.

Hatip hutbeye çıkmadan önce başlanmış olan sünnet namaz, hatip hutbeye çıktıktan sonra uzatılmadan tamamlanır.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ أَنْصِتْ
فَقَدْ لَعَوْتَ

Ebu Hureyre (*Rahimehullâh*) anlatıyor: “(Hutbe irad edilirken) **arkadaşına ‘Sus’ dersen faydasız bir iş yapmış olursun.**”¹²

Hutbe esnasında konuşana “Sus” demek emr-i bi'l-maruf olduğu halde yasaklanıyorsa nafile namaz kılmanın öncelikle yasak olması gerekir.

Üstadımız Mahmut Efendi Hazretleri, hutbe irad ederken dua yapacağı zaman cemaate: “Yapacağım duaya içinizden âmin deyin sesli olarak söylemeyin” derdi.

Dipnot

1 El-Hidâye

2 İrşad’u ehli’l-milleti ila isbati’l-ehille s: 258-273

3 Vakıa/79

4 Tuhfetu’l-Fukahâ

5 Tirmizi

6 Bahru’r-Raik

7 El- Muvatta

8 Bedaiu’s-Sanâi

9 Başka suyla abdest almak bana daha sevimslidir.

10 Bahru’r-Raik

11 Bedâiyu’s-Sanâyi fi Tertibi’ş-Şerâi’

12 Musannef İbn Ebi Şeybe; bab; İmam hutbeye çıktığında konuşmak.

Hikmetli Söyler

“Şiddet göstermeksizin kuvvetli, zayıflık belirtmeksizin yumuşak ol”
Hz. Ömer (Radıyallahü anh)

“Serkeş bir hayvanı aç bırakarak zaptedip onu idare ettiğin gibi,
nefsine de ancak onu aç bırakmakla hâkim olabilirsiniz.”

İmâm-ı Gazâlî (Rahmetullahi aleyh)

“Bayram, süslü elbiseler giyenlere, güzel yemekler yiyenlere değil,
Cehennem’den kurtulanlara bayramdır”.

Pehlüldâne (Kuddise sirrûhu)

“Birbirine nâmahrem olan kadın ve erkeğin bir arada olması,
ateş ve barut misalidir, birbirini yakarlar.
Benî İsrâil’in yıkılması kadınlar yüzünden olmuştur.”

Mahmud Efendi hazretleri (Kuddise sirruhu)

“Onlar, zararlarından emin oldukları için dostlarını uzak tuttular.
Düşmanlarını da kazanmak için kendilerine yakın tuttular. Yakınlaştırılan
düşmanları ‘dost’ olmadı. Ama uzaklaştırılan dostları ‘düşman’ oldu.
Herkes düşman safında birleşince, yıkılmaları mukadder oldu.”

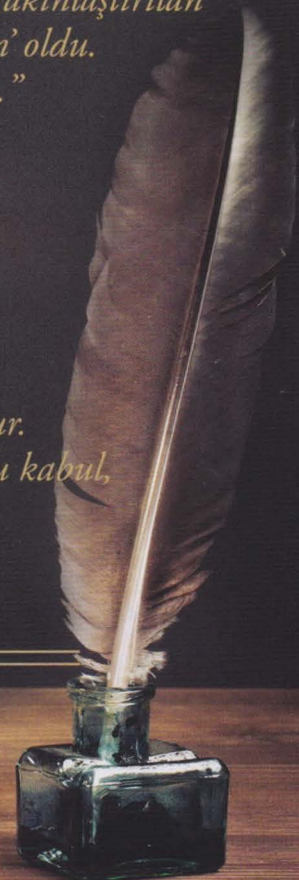
Ebu Müslim Horasânî

“Düşmanlarınızla oturup kalkan, sizin dostunuz olamaz.”

Sâdi Şirazî.

“Orucun kabul olunup olunmadığı Bayramdan sonra belli olur.
Eğer kul bayramdan sonra ibadatlere devam ederse onun orucu kabul,
değilse reddolunmuştur.”

Bişr-i Hafî (Kuddise sirruhu)

Vücudumuzdaki Orkestra

Prof. Dr. Volkan TUZCU
Cornell Üniversitesi
Sidra Çocuk Hastanesi

Embriyolojiden olgunlaşmış hücelere geçişte oldukça ilginç gelişmeler yaşanır. İlk hücelere birbirinin aynıyken hücre sayısı arttıkça düzenli bir şekilde

önceden planlanmış ve DNA'larımıza kodlanmış bilgilere uygun farklılaşma başlar. Aslında tüm hücelerde aynı DNA mevcuttur. Ancak bazı hücelerde DNA'nın belirli yerleri bir şekilde kapanır ve yeni hücre için gereken kısımları açık kalır, bu da belirli fonksiyonların ortaya çıkmasına sebep olur.

Kalp, kemik, karaciğer ve bütün diğer organ ve doku sistemlerinin alt yapısı bu şekilde oluşmuş olur. Tabii burada akla gelen önemli bir soru ilk safhalarda oluşan temel hücelerin nasıl olup da farklılaştığı ve bu farklılaşmanın sonunda nasıl üç boyutlu organları ve yapıları ortaya çıkardığıdır.

Örneğin kulak hüceleri kulağa belirli bir şekil verince nasıl çoğalmayı durdururlar, halbuki onların çoğalmasına engel olacak çevrede başka bir doku veya organ da yoktur. Veya parmaklarımızın gelişmesi neden belirli bir şekli ve büyüklüğü alınca durur. Yani burada hücelerin farklılaşması dışında hücelerin üç boyutlu bir yapı oluştururken nerede çoğalmayı durduracakları meselesi de çok ilginçtir. İnsanın yüz şekli de böyle belirlenir. Yüzümüzdeki kemik, kas ve deri hüceleri bize özgün yüz şeklimiz oluşuncaya kadar çoğalır. Hüceler üstüste binerken ya da yan yana dizilirken sadece belirli bir şekil ve büyüklük oluşuncaya kadar bülünmeye devam eder. Tek yumurta ikizlerini düşünelim, birbirinin kopyası olan dış görünüşleri yukarıda bahsettiğimiz şekilde oluşur. Yani yüzlerini oluşturan hüceler programlandıkları gibi üç boyutlu ortamda tam durmaları gerektiği yerde durdukları için ikizlerin yüzleri ve diğer dış görünüşleri birbirinin aynısıdır. Yani ikizlerden birinin burnu Pinokyo örneğinde olduğu gibi uzamaya devam etmez. İşte bunlar henüz tıbben tam olarak açıklanamayan hususlardır. Tek bildiğimiz bu üç boyutlu yapılanmanın genetik olarak kodlandığı.

Aslında bir organın içindeki hüceler bile birbirinin aynısı değildir. Yani şekil veya fonksiyonları çok farklı hüceler aynı organın içinde mevcuttur. Örneğin kalbimizdeki kas hüceleri bile farklı yapılanmalar gösterir.

Kimisi elektrik uyarısı çıkarabilme kimisi kasılma özelliğine sahipken kalp kapaklarında durum tamamen farklıdır. Peki embriyolojik gelişim sırasında bir gurup hücre kalbi oluşturmak üzere farklılaşma gösterirken birbirinin aynısı olan hücrelerin kısım kısım ayrılarak farklılaşması genetik olarak kodlanmış da olsa nasıl hayata geçmektedir. Sonuçta aynı DNA'ya sahip bu hücrelerin DNA'sının farklı bölgelerinin adeta kapatılıp sadece vazifelerini ilgilendiren kısımların açık kalması genel bir organizasyonu gerektirir. Bu organizasyonun oluşması bir nevi orkestraya benzer. Birbirinden çok farklı fonksiyonları olan hücreler tek başlarına ne kadar mükemmel yaratılmış olursa olsun, yine hepsini yönlendiren ve organize bir şekilde çalışmalarını sağlayan Rabbimize ihtiyaçları vardır. Üstelik bu bir kerelik düzenleme ile olacak şey de değildir. Sürekli bir yönetime ve yönlendirmeye ihtiyaç vardır. Aslında sadece embriyolojik gelişimde değil, doğduktan sonra da farklılaşmalar olur bedenimizde. Bunu en güzel çocukluk döneminde görürüz. Doğumdan itibaren gelişim sırasında aşama aşama vücudumuzda hücreysel düzeyde de önemli farklılaşmalar olur. Örneğin kan hücrelerinde oksijeni taşıyan hemoglobin bile aynı kalmaz. Farklı hemoglobinler ortaya çıkarak oksijenin taşınması ile ilgili işlevlerini gerçekleştirir. Anne rahminde oksijeni anneden alan bebeğin kanındaki hemoglobin ile daha sonraki hemoglobin aynı değildir. Çünkü bu iki durumda oksijene bağlanma farklı olması gerekmektedir ve ona uygun olan hemoglobin ortaya çıkar. Fetal hayattaki hemoglobinin üretilmesi doğum sonrası hızla azalırken geri kalan ömrümüzde bize daha gerekli hemoglobin üretilmeye başlanır.

Yani burada sadece 3 boyutlu ortamda bir farklılaşma değil dönemsel olarak da bir farklılaşma örneğini görmekteyiz. Nasıl oluyor da temel fonksiyonlarını bile zaten anlamakta zorluk çektiğimiz hemoglobin üretimi böyle dönemsel değişiklikler göstermektedir. İnsan yaşlanırken de hücrelerinde değişiklikler olur. Bu değişikliklerin çoğu yine önceden belirlenmiş genetik kodlamanın sonucudur.

Tabiatda da buna benzer örnekleri hep görürüz aslında. Ağaçların sonbaharda adeta ölmesi ve ilkbaharda tekrar canlanması aynı ağaçta dönem dönem farklılaşan hücrelere işaret eder. Bütün bunlar eşi benzeri olmayan üstün bir akıl tarafından organize edilmektedir. Tabiatdaki orkestranın yönetimi ile bedenimizdeki hücrelerin oluşturduğu orkestranın yönetimi benzer şekilde gerçekleşir. Çünkü bütün bu oluşumlar çevre şartlarına uygun oluşur ve tabiat dengesinde şahit olduğumuz düzen ortaya çıkar. İşte tüm bu örnekler evrendeki orkestranın tek bir yöneticisinin olduğunu ve bu yöneticinin de aslında tüm bunların yaratıcısı olduğunu bize gösterir. Allah`dan başka ilah yoktur derken işte bunu kastederiz. Farklı ilahlar olsaydı tabii ki böyle bir organizasyonel bütünlüğün olması mümkün değildi.

Kendi hücrelerimiz dahi mükemmel bir organizasyonun parçası olarak sürekli evrendeki bu ilahi düzene uyum gösterirken, o hücrelerin bir araya gelmesi ile oluşan bizler nasıl aynı ilahi düzene, aynı Yaratıcıya uymamayı hayal edebiliriz. Veya bütün bu organizasyonun nasıl amaçsız ve boş olduğunu düşünebiliriz. Akıl sahibi olmamızı bahane göstererek nasıl kendimizi sorumsuz ve herşeye hakim zannedebiliriz.

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZİLETLİ AMELLER

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYININ FAZİLETLİ AMELLERİ

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYININ ZİKİRLERİ

RAMAZAN'DA ÇOK YAPILMASI EMREDİLEN DÖRT ZİKİR

Selmân-ı Fârisî (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edildiğine göre, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Şa'bân-ı Şerîf'in son günü yapmış olduğu bir konuşmasında şöyle buyurmuştur:

عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: خَطَبْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ: «... فَاسْتَكْبِرُوا فِيهِ مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ؛ خِصْلَتَانِ تَرْضُونَهُمَا رَبَّكُمْ وَخِصْلَتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا، فَأَمَّا الْخِصْلَتَانِ اللَّتَانِ تَرْضُونَهُمَا رَبَّكُمْ فَشَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَتَسْتَغْفِرُونَ، وَأَمَّا اللَّتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا فَتَسْأَلُونَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَتَعُوذُونَ بِهِ مِنَ النَّارِ.»

“... O hâlde, onda dört hasleti çoğaltın, bunların ikisiyle Rabbiniz’i râzı edersiniz, diğer ikisine de mutlaka muhtaçsınız. Rabbiniz’i kendisiyle râzı edeceğiniz iki haslet ‘Lâ ilâhe illâllâh’ şehâdeti ve istiğfardır. Mutlaka onlarsız duramayacağınız diğer ikisi ise Allâh’tan cennet isteyip, cehennemden O’na sığınmanızdır.” (İbnü Huzeyme, es-Sahîh, es-Siyâm:8, rakam:1887, 3/191-192; el-Beyhakî, Fezâilü’l-evkât, rakam:37, sh:146-148; Şu‘abü’l-îmân, rakam:3336, 5/223-224)

Hadîs-i Şerîfteki Zikirlerin Okunuşu

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ،
أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ،
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.»

RAMAZÂN-I ŞERÎF’İN HER ON GÜNÜNÜN ZİKİRİ

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan mervî olan: “Ramazan ayının evveli büyük bir rahmettir, ortası tam bir mağfirettir, sonu ise cehennemden azattır.” (İbnü Huzeyme, es-Sahîh, Siyâm:8, rakam:1887, 3/191-192; el-Beyhakî, Fezâilü’l-evkât, rakam:37, sh:146-148; Şu‘abü’l-îmân, rakam:3336, 5/223-224) hadîs-i şerîfinden dolayı olsa gerektir ki âlimlerimiz, her biri yüzer kere okunmak üzere:

İlk on günde: «يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!» “Ey acıyanların en merhametlisi!”

İkinci on günde: «يَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ!» “Ey tüm günahları çokça bağışlayan!”

Üçüncü on günde: «يَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ!» “Ey boyunları (cehennemden) âzâd eden!” zikirlerini okumayı müstehap görmüşlerdir. (el-Hâcce Dürriyye Halîl el-Hurfân, el-Fevâidü’l-İlâhiyye, sh:95)

RAMAZÂN-I ŞERÎF'TE İFTAR DUALARI

Mu‘âz ibni Zühre (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) iftar ettiğinde:

«اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ.»

‘Ey Allâh! Senin için oruç tuttum ve senin rızıkla iftar ettim.’ derdi.” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, es-Siyâm:22, rakam:2358, sh:343)

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Herhangi bir Müslüman oruç tutar da, iftar ânında:**

«يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ! أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ غَيْرُكَ، إِغْفِرْ لِي الذَّنْبَ الْعَظِيمَ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ.»

‘Ey büyük (Allâh)! Ey büyük (Allâh)! Benim İlâhım ancak Sensin. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

Benim için büyük günahlarımı bağışla, zira şu muhakkak ki büyük günahı (Senin gibi) Büyükten başkası mağfiret edemez.’ derse, mutlaka annesinin kendisini doğurduğu gündeki gibi günahlarından sıyrılır.

Bunu çocuklarınıza öğretin, zîrâ muhakkak bu Allâh-u Te‘âlâ’nın ve Rasûlü’nün sevdiği bir kelimedir. Allâh-u Te‘âlâ bununla (duâ edenin) dünyâ ve âhîret işlerini yoluna koyar.” (İbnü ‘Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, rakam:6761, 54/238; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:24400, 8/614; ‘Alî el-Üchûrî, Fezâilü şehri Ramazân, sh:128)

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYININ NAMAZLARI

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYINDA TERÂVÎH VE VİTİR NAMAZINDAN SONRA EVDE KILINACAK ÇOK FAZİLETLİ NÂFİLE NAMAZLAR VE VAAD EDİLEN SEVAPLARI

18. Gece (1 Hazîran Cumâ’yı 2 Hazîran Cumartesi’ye bağlayan gece): Her rekâta Fâtiha Sûresi’nden sonra 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 12 rekât kılan kişi, **Hakk Te‘âlâ** kendisinden râzı olduğu hâlde peygamberlerle berâber haşrolunur.

19. Gece (2 Hazîran Cumartesi’yi 3 Hazîran Pazar’a bağlayan gece): Her rekâta Fâtiha Sûresi’nden sonra 1 kere Kevser, 1 kere Kâfirûn, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişinin isteği gerçekleşir, gamdan emîn olur ve cennete girmesi için berâat yazılır.

20. Gece (3 Hazîran Pazar’ı 4 Hazîran Pazartesi’ye bağlayan gece): Her rekâta Fâtiha Sûresi’nden sonra 1 kere Kadir, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 10 rekât kılan kişi iki sene oruç tutmanın sevâbıyla bir şehîd ecrine nâil olur.

- 21. Gece** (4 Hazîran Pazartesi'yi 5 Hazîran Salı'ya bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 11 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 4 rekât kılan kişiye, ibâdeti makbûl ve günahı mağfûr (bağışlanmış) hâlde cennette nurdan bir makam verilir.
- 22. Gece** (5 Hazîran Salı'yı 6 Hazîran Çarşamba'ya bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere A'lâ (Sebbihisme Rabbike'l-A'lâ), 1 kere Nasr (İzâ Cae Nasrullâh), 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 2 rekât kılan kişiye kıldığı namazlara karşılık cennette yetmiş tâne şehir ihsân edilir.
- 23. Gece** (6 Hazîran Çarşamba'yı 7 Hazîran Perşembe'ye bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere A'lâ (Sebbihisme Rabbike'l-A'lâ), 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 4 rekât kılan kişinin günahı tamâmen affolunarak âhîret elemelerinden emân (güvence) bulur.
- 24. Gece** (7 Hazîran Perşembe'yi 8 Hazîran Cumâ'ya bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 6 kere Nasr (İzâ Cae Nasrullâh), 5 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişiye amel defteri sağ elinden verilir, hesâbı kolay olur ve duâsı kabûl olur.
- 25. Gece** (8 Hazîran Cumâ'yı 9 Hazîran Cumartesi'ye bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 5 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 8 rekât kılan kişi, günahı affedilip kabir azâbı def olunarak selâmetle Sırat'tan geçirilir.
- 26. Gece** (9 Hazîran Cumartesi'yi 10 Hazîran Pazar'a bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Zilzâl, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 10 rekât kılan kişi bir sene oruç tutmuş sevâbına nâil olup duâsı kabûl olur.
- 27. Gece** (10 Hazîran Pazar'ı 11 Hazîran Pazartesi'ye bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Kadir, 1 Kâri'a, 3 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 12 rekât kılan, namaz bitince de 75 kere istiğfâr edip ardından 75 kere salât-ü selâm getiren ve 75 kere de "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" zikri okuyan kişiye **Mûsâ** ve **Hârûn** (*Aleyhimesselem*)ın sevâbı verilir ve cennette derecesi yüce olur.
- 28. Gece** (11 Hazîran Pazartesi'yi 12 Hazîran Salı'ya bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere İnşirâh, 5 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 4 rekât kılan kişinin ölümü âsân (kolay) olup kabir azâbından emîn ve hac sevâbına nâil olur.
- 29. Gece** (12 Hazîran Salı'yı 13 Hazîran Çarşamba'ya bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 1 kere Nasr (İzâ Cae Nasrullâh), 11 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 6 rekât kılan kişiye cennet-i âlâda mücevherlerle süslü köşkler ihsân buyrulur.
- 30. Gece** (13 Hazîran Çarşamba'yı 14 Hazîran Perşembe'ye bağlayan gece): Her rekâtta Fâtiha Sûresi'nden sonra 3 kere Âyete'l-Kürsî, 3 kere Zilzâl, 25 kere İhlâs, 2 kere de Felak ve Nâs sûreleri okuyarak 12 rekât kılan kişinin üzerinde kul ve hayvan hakkı yoksa orucu kabûl edilir ve günahından pak olarak cennete girer.

(Eyyûb ibnû 'Abdillâh, Fezâilü's-şühûr, Süleymâniye Kütüphanesi, Reşid Efendi, rakam:2038, sh:28-31)

RAMAZAN'IN SON CUMÂSİ (8 Hazîran Cumâ Günü) KILINACAK DÜŞMANLARI RÂZİ ETME NAMAZI

“*Şerhu Şir‘ati’l-İslâm*” isimli kıymetli eserin müellifi **Seyyid Ali Zâde** (*Rahimehullâh*)İN beyânı vechile; kişi kıyâmet gününde hasım (düşman)larını râzı etmek niyetiyle, Ramazan ayının son cumâ günü dört rekât namaz kılıp, birinci rekâtta Fâtiha’dan sonra 11 kere İhlâs Sûresi, ikinci rekâtta Fâtiha’dan sonra 3 kere Kâfirûn ve 11 İhlâs Sûresi, üçüncü rekâtta Fâtiha’dan sonra 1 kere Tekâsür, 11 kere de İhlâs Sûresi, dördüncü rekâtta Fâtiha’dan sonra 3 kere Âyete’l-Kürsî ve 25 kere İhlâs Sûresi okursa **Allâh-u Te‘âlâ** onu kabrin şiddetlerinden kurtarır ve dâvâhlarını kıyâmet günü ondan râzı kılar.

“*er-Risâletü’z-zevkiyye*” isimli eserde zikrolunduğuna göre bu namaz **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den naklolunmuştur ve çok fazîletleri vardır. Bu namaz senenin altı günü; Âşûrâ günü, Terviye günü, Arefe günü, Kurban Bayramı günü, Şa‘bân’ın on beşinci (Berâat) günü ve Ramazan’ın son cumâ günü kılınır. (*Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şir‘ati’l-İslâm, sh:217*)

Yirminci Gece ve Yirminci Gün (3 Hazîran Pazar’ı 4 Hazîran Pazartesi’ye bağlayan gece ve 4 Hazîran Pazartesi günü) **Namazları:**

Rivâyet olunduğuna göre; Ramazân-ı Şerîf’in yirminci gecesinde iki rekât vardır ki, her rekâtta bir Fâtiha, bir kere de Yâsîn Sûresi’ni okunur. Namazdan sonra üç kere Âyete’l-Kürsî okunur, üç kere de **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e salevât getirilir. (*Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr, sh:38*)

Rivâyet olunduğuna göre; Ramazân-ı Şerîf’in yirminci gününde iki rekât kılınır. Her bir rekâtta bir Fâtiha, bir Âyete’l-Kürsî, bir (Kul yâ eyyühe’l-)Kâfirûn ve bir İhlâs okunur. Namazdan sonra ise 10 kere İhlâs okunur ve 10 kere de **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e salevât getirilir. (*Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr, sh:39*)

Salevât sîğalarının en kısa ve câmiyetli olanı şu lafızdır:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

KADİR GECESİ NAMAZLARI

Kadir Gecesi (10 Hazîran Pazar’ı 11 Hazîran Pazartesi’ye bağlayan gece) **Namazı:** **İbni Abbâs** (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: “**Her kim Kadir Gecesi’nde iki rekât kılar da her bir rekâtında bir Fâtiha, yedi kere de İhlâs okursa, selâm verdiği ise yetmiş kere:**

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.»

‘Allâh-u Te‘âlâ’dan af talep ediyorum ve O’na tevbe ediyorum.’ derse, Allâh-u Te‘âlâ kendisini ve anne-babasını affetmedikçe yerinden kalkmaz. Allâh-u Te‘âlâ cennete melekler gönderir de onlar onun için ağaçlar dikerler, köşkler yaparlar ve ırmaklar akıtırlar. Kendisi de bunların tümünü görmedikçe dünyâdan çıkmaz.” (*Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr, sh:39*)

Diğer bir rivâyete göre: Yirmi yedinci gece on iki rekât kılar, her rekâtta Fâtiha'dan sonra üç kere İnnâ Enzelnâ, on kere İhlâs sûrelerini okur, namazı bitirince:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، عَدَدَ مَا عَلِمَ اللَّهُ وَزِنَةَ مَا عَلِمَ اللَّهُ وَمِثْلَ مَا عَلِمَ اللَّهُ»

“Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri adedince, Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri tartısınca ve Allâh-u Te‘âlâ’nın bildiği şeyler dolusunca (şu zikirleri yapıyorum ki); Allâh-u Te‘âlâ (bütün noksan sıfatlardan) münezzehtir, bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur, Allâh-u Te‘âlâ’dan başka ilâh yoktur, Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür, O pek yüce ve çok büyük olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan hiçbir (şeye) güç ve kuvvet yoktur.” der. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:61)

Rivâyete göre sâlihler son on gecenin her birinde Kadir Gecesi’nin kıyâmına niyet ederek iki rekât kılarlardı.

Ebu’l-Leys (Rahimehullâh)ın beyânına göre Kadir Gecesi namazının en azı iki rekât, ortası yüz rekât, en çoğu ise bin rekâttır. Her bir rekâtta kıraatın ortası, Fâtiha’dan sonra bir İnnâ Enzelnâ, üç kere de İhlâs okumaktır. Her iki rekâtta bir selâm verilir, selâmın ardından da **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevât okunur. (İsmâ‘il Hakkî el-Bursevî, Rûhu’l-beyân, 10/483)

KADİR GECESİ DUÂLARI

Âişe (Radyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır: “Bir kere ben: ‘Yâ Rasûlellâh! Kadir Gecesi’ne denk gelirim ne diyeyim?’ diye sorunca:

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي.»

“‘Ey Allâh! Gerçekten Sen çok affedicisin, affi seversin, öyleyse beni affet.’ de.” buyurdu.” (İbnü Mâce, es-Sünen, ed-Du‘â:5, rakam:3850, 2/1265; et-Tirmizî, es-Sünen, ed-De‘avât:85, rakam:3513, 5/533; en-Nesâî, es-Sünenü’l-kübrâ, et-Ta‘bîr:32, rakam:7712, 4/407; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:25384, 42/236)

Âişe (Radyallâhu Anhâ) şöyle demiştir: “Şâyet ben Kadir Gecesi’nin hangi gece olduğunu bilseydim, onda Allâh-u Te‘âlâ’dan ancak âfiyet isterdim.” (İbnü Ebî Şeybe, el-Musannef, 10/206; Muhammed ibnü Nasr, sh:108-109; el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:3702)

Bu rivâyetten de anlaşıldığı üzere Kadir Gecesi’nde en çok istenmesi gereken şey âfiyettir. Âfiyet ise dünyâ-âhîret, maddî ve mânevî tüm belâlardan kurtuluş demektir.

Bu konuda birçok duâ mevcutsa da, en üstünü **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sabah-akşam asla terk etmediği şu duâdır:

İbni Ömer (Radyallâhu Anhümâ)nın beyânına göre; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) hiçbir sabah ve akşam şu kelimeleri bırakmazdı.

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي.»

“Ey Allâh! Muhakkak ben Senden dünyâ ve âhiret husûsunda âfiyet isterim. Ey Allâh! Şüphesiz ki ben Senden (günahlarım için) af (ve mağfiret), dînim ve dünyam, âilem ve malım husûsunda da âfiyet isterim. Ey Allâh! Ayıplarımı ört, korkularımı emniyete çevir.

Ey Allâh! Beni önümden ve ardımdan, sağımdan ve solumdan, bir de üstümden (gelecek tüm musîbetlerden) **koru. Altımdan** (gelecek zelzele gibi âfetlerle) **helâk edilmenden de Senin azametine sığınırım.”** (Ebû Dâvûd, es-Sünen, el-Edeb:110, rakam:5076, 4/479; İbnü Mâce, es-Sünen, ed-Du‘â:14, rakam:3871, 2/1273; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:4785, 8/403)

Zührî (Radıyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Her kim üç kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ
رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.»

‘Halîm ve Kerîm olan (kullarına cezâ vermekte aceleci olmayan ve çok büyük lütf-u kerem sâhibi olan) Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Yedi kat göklerin Rabbi ve büyük Arş’ın Rabbi olan Allâh’ı (tüm noksan sıfatlardan tenzîh ve) **tesbîh ederim.’ derse, Kadir Gecesi’ne yetişmiş kimse gibi olur.”** (et-Taberânî, el-Câmi‘u’l-kebîr; ed-Dûlâbî, İbnü ‘Asâkir, ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:3867, 2/226; es-Sâvî, Hâşiyetü’s-Sâvî ‘alâ Tefsîri’l-Celâleyn, 4/341)

Ebû Osmân Hazretleri sohbet meclislerinde ve diğer zamanlarda çok kere:

«عَفْوِكَ يَا عَفْوُ! فِي الْمَحْيَا عَفْوِكَ، وَفِي الْمَمَاتِ عَفْوِكَ، وَفِي الْقُبُورِ عَفْوِكَ،
وَعِنْدَ النُّشُورِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ تَطَايُرِ الصُّحُفِ عَفْوِكَ، وَفِي الْقِيَامَةِ عَفْوِكَ، وَفِي
مُنَاقَشَةِ الْحِسَابِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ مَمَرِ الصِّرَاطِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ الْمِيزَانِ عَفْوِكَ، وَفِي
جَمِيعِ الْأَحْوَالِ عَفْوِكَ يَا عَفْوُ! عَفْوِكَ.»

“Ey (son derece affeden) Afüvv! Hayatta da affını isterim, ölümde de affını isterim, kabirlerde de affını isterim. Kabirden çıkışta da affını isterim, amel defterleri uçuşurken de affını isterim. Kıyâmette de affını isterim, hesâb münâkaşasında da affını isterim. Sırat’tan geçerken de affını isterim, Mîzan’da da affını isterim, tüm hâllerde de affını isterim. Ey (son derece affeden) Afüvv! Ben dâimâ Senin affını isterim.” derdi.

Vefâtından birkaç gün sonra mânâ âleminde görüldüğünde kendisine: “Dünyâdaki amellerinden hangisi ile faydalandın?” denildi. O da: “(Amellerim içerisinde:) ‘Affını isterim, affını isterim.’ sözümle.” diye cevap verdi. (el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, es-Siyâm, rakam:3429, 5/282; Fezâilü’l-evkât, rakam:115, sh:258-259)

KADİR GECESİ HANGİ GECEDİR?

Geçmiş ve gelecek tüm günahları bağışlanmış olan ve peygamberlerin bile şefâatçisi bulunan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gibi bir zâtın dahî, kendisine kavuşma uğrunda gecelerce evine uğramadığı, hanımlarının yanına gitmediği ve hasırını Mescid-i Nebevî’sine serdiği o Kadir Gecesi’nin bulunma ihtimâli en kuvvetli olan geceler, hiç şüphesiz ki son on gecelerin tekleridir.

Nitekim **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوَتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ.»

“Kadir Gecesi’ni Ramazan’ın son onundan teklerde arayın.” (el-Buhârî, es-Sahîh, Salâtü’l-terâvîh:4, rakam:1913, 2/710)

Bununla birlikte son on gecenin tek geceleri olan 21, 23, 25, 27 ve 29. geceler içerisinde de en kuvvetli rivâyet hepimizin bildiği üzere 27. gece hakkındadır. Nitekim **Mu‘âviye ibni Ebî Süfyân** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ.»

“Kadir Gecesi (Ramazan’ın) yirmi yedinci gece(sidir).” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, Şerhu Ramazân:6, rakam:1388, 1/526)

Buna göre Kadir Gecesi sâbittir ama diğer birçok sahîh hadîs-i şerifte Kadir Gecesi’nin 21. gece gibi farklı gecelerde olduğu bildirildiğine göre; bu hadîs-i şerîflerin hiçbirini ihmâl etmek istemeyen bâzı ulemâ, Kadir Gecesi’nin her sene değişebileceği görüşüne zâhib olmuşlardır.

Bazı evliyâdan da bu görüşü destekleyen sözler sudûr etmiştir. Nitekim **Seyyid Ali Zâde** (Rahimehullâh) “Şerhu Şir‘ati’l-İslâm” isimli eserinde **Ebü’l-Hasen el-Horâsânî** (Rahimehullâh)ın şöyle dediğini nakletmiştir:

“Bulûğ çağından beri Kadir Gecesi’ni hiç kaçırmadım. Ramazan ayının ilk günü pazar olduğunda Kadir Gecesi 29. gece olmuştur. Pazartesi günü ile başladığında Kadir Gecesi 21. geceye rastlamıştır. Salı günü başladığında 27. gece, çarşamba günü başlayınca 19. gece, perşembe günü başlayınca 25. gece, cumâ günü başlayınca 17. gece, cumartesi günü başladığında ise 23. gece olmuştur.” (Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şir‘ati’l-İslâm, sh:204)

Bu sene Ramazan ayı çarşamba günü başladığına göre, **Ebu'l-Hasen el-Horâsânî** (*Rahimehullâh*)ın sözünden anlaşıldığı üzere; Kadir Gecesi'nin 19. gece olan 2 Hazîran Cumartesi'yi 3 Hazîran Pazar'a bağlayan gece olması kuvvetle muhtemeldir.

Yine aynı husus hakkında **el-İmâd** adıyla meşhur olan **Sâlih ibni Abdillâh eş-Şâfi'î** (*Rahimehullâh*)ın "**Bustânu'l-fukarâ ve nüzhetü'l-kurrâ**" isimli eserinde Ârif-i billâh **Ebu'l-Hasen el-Cûnî** (*Kuddise Sirruhû*)nun Kadir Gecesi'nin vakti hakkında şöyle dediğini nakletmiştir:

"Hilalin görülmesi ile Ramazan'ın başlaması perşembe gecesine denk gelirse, Kadir Gecesi 23. gece olan cumâ gecesidir. Cumâ gecesi başlarsa, 29. gece olan cumâ gecesidir. Cumartesi gecesi başlarsa, 21. gece olan cumâ gecesidir. Pazartesi gecesi başlarsa, 19. gece olan cumâ gecesidir. Salı gecesi başlarsa, 25. gece olan cumâ gecesidir. Çarşamba gecesi başlarsa, 17. gece olan cumâ gecesidir." (*Sâlih ibnü 'Abdillâh eş-Şâfi'î, Bustânu'l-fukarâ ve nüzhetü'l-kurrâ, 1/347*)

Bu sene Ramazan ayı çarşamba günü başladığına göre, bu zâtın beyânına göre ise Kadir Gecesi'nin 17. gece olan 31 Mayıs Perşembe'yi 1 Hazîran Cumâ'ya bağlayan gece olması da kuvvetle muhtemeldir.

Rabbim cümlemizi her geceyi Kadir, (bir şey istemek için) her geleni de **Hızır** bilenlerden eylesin. Âmîn!

Son Gece (13 Hazîran Çarşamba'yı 14 Hazîran Perşembe'ye bağlayan gece) **Namazı:**

Rivâyet olunduğuna göre Ramazân-ı Şerîf ayının otuzuncu gecesinde on iki rekât kıılır. Bu namazı kılan her bir rekâta bir Fâtiha, on kere Âyete'l-Kürsî, on kere Kadr (İnnâ Enzelnâ), yirmi beş kere de İhlâs Sûresi okur.

Selâmdan sonra **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e yirmi beş kere salât ve selâm eder." (*Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:39*)

Diğer bir rivâyete göre ise terâvîh namazından sonra beş selâmla on rekât kılar, kolayına gelen sûreleri okur, namazdan sonra bin kere "Estağfirullâh." der, ardından secdeye kapanıp:

«يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ! يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ! يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ!
يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ!
اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي وَصِيَامِي وَقِيَامِي.»

"Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ey dünyâ ve âhiretin Rahmânı! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey öncekilerin ve sonrakilerin İlâhı! Günahlarımı bağışla, namazımı, orucumu ve terâvihlerimi kabûl eyle." der.

(*Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:61-62*)

ÇOK FAZİLETLİ ZİKİRLER

Kilise, Havra ve Ateşe Tapınma Yerini yâhut Putların Bulunduğu Bir Yeri ya da Küfür Âletlerinden Bir Şeyi Gören veya Çan Sesi İşiten Kişi Okuduğunda Sıddîk Yazılmasına Vesîle Olacak Duâ

İbni Abbâs (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ سَمِعَ صَوْتِ نَاقُوسٍ، أَوْ دَخَلَ كَنِيْسَةً أَوْ بَيْعَةً أَوْ بَيْتَ نَارٍ أَوْ أَضْنَامٍ، فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا اللَّهَ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ عَدَدَ مَنْ لَمْ يَقُلْهَا أَوْ كُتِبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا.»

“Her kim çan sesi işitirse yâhut bir kiliseye veyâ manastıra yâhut ateş(e tapınma) ya da putların (bulunduğu yerlere ve şirk merâsimlerinin icrâ edilme) ev(ler)ine (bir zorunluluktan dolayı) girer de ‘Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur, biz ancak Allâh’a ibâdet ederiz.’ derse, Allâh-u Te‘âlâ ona bu kelimeyi (tevhid zikrini) söylemeyen (kâfir)ler adedince ecir yazar ve o kişi Allâh indinde (peygamberlik mertebesinden sonra gelen) sıddîk(lık makâmına ulaşmış biri) olarak yazılır.” (*et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-kebîr, rakam:12691, 12/136; el-Heysemî, Mecme‘u’z-zevâid, rakam:17111, 20/310*)

Zikrin Okunuşu

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا اللَّهَ.»

Şu Sahâbenin İsimlerini Yazıp İçen Günahlardan Kurtulur, O Suyla Yüzünü Yıkayan da Körlükten Korunur

Velîler sultanı **Ebû Ye‘azzâ Yelnûr** (*Kuddise Sirruhû*)nun ahfâdından, evliyâ-ı ârifinden ve ehl-i keşiften olan **Ebû Abdillâh Muhammed ibni Sa‘îd el-Miriğtî** (*Kuddise Sirruhû*)nun beyânı vechile; her kim şu on üç sahâbenin mübârek isimlerini (temiz bir mürekkeple) yazıp (sonra o yazıyı zemzem veyâ yağmur suyu gibi mübârek bir suyla bozarak) içerse o kişi Allâh’a ebedî isyân etmez. (Yâni günah alışkanlıkları varsa onlardan kendisine soğukluk gelir ve bu sûretle günahlardan korunur.)

O suyla yüzünü yıkayan da ebedî kör olmaz.

O isimler şunlardır: **Ebûbekr es-Sıddîk, Ömer ibni’l-Hattâb, Ali ibni Ebî Tâlib, Os mân ibni Affân, Abdurrahmân ibni Avf, ez-Zübeyr ibni’l-Avvâm, Talha ibni Ubeydillâh, Sa‘d ibni Ebî Vakkâs, Sa‘îd ibni Zeyd, Mu‘âz ibni Cebel, Zeyd ibni Sâbit, Temîm ed-Dârî, Übeyy ibni Ka‘b** (*Radiyallâhu Anhüm Ecma‘în*).

(*Muhammed el-Miriğtî, Fehresetü Ebî ‘Abdillâh / el-‘Avâidül-müzriye, rakam:423, 1/362*)

İsm-i Şerîflerin Yazılışı

«أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ، عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ،
عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ، طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ، سَعْدُ بْنُ أَبِي
وَقَّاصٍ، سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ، مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، تَمِيمُ الدَّارِي، أَبِي بْنُ
كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ.»

Dünyâ-Âhîret Zor İşlerin Âsân Olması İçin Okunacak İsm-i Şerîfler

Şeyh Şâzelî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Dünyâ veyâ âhîret işlerinden bir şeye yöneldiğin zaman (o işin kolaylıkla meydana gelmesini istiyorsan): ‘Ey ziyâde kuvvet sâhibi, ey izzet sâhibi, ey sonsuz ilim sâhibi, ey eşsiz kudret sâhibi, ey her şeyi işiten, ey her şeyi gören.’ diye **Allâh-u Te‘âlâ**’yı zikret.” (Muhammed el-Miriğî, Fehresetü Ebî ‘Abdillâh / el-‘Avâidül-müzriye, rakam:424, 1/362)

İsm-i Şerîflerin Okunuşu

«يَا قَوِيُّ يَا عَزِيزُ يَا عَلِيمُ يَا قَدِيرُ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ!»

TECDÎD-İ İMÂN İÇİN YAPILACAK BİR İSTİĞFÂR

Ali ibni Ebî Bekr es-Sekkâf (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; ilmiyle amel eden bâzı âlimler aşağıda zikredilecek bu câmi ve nâfi (câmiyyetli ve faydalı) istiğfârın bir gün ve gecede 10 kere okunmasını, orta derecede 3 kere devâm edilmesini, en azından 1 kere okunmasını müstehab saymışlardır.

Çünkü insanlar lüzumsuz konuşmalara pervâsızca daldırmaktadırlar. Hattâ bâzıları kendisini İslâm’dan çıkaracak kelimeler sarfedebilmektedir. O hâlde bu istiğfârın îtinâ ile okunması gerekmektedir. Zâten mânâsını anlayanlar bunun ne kadar önemli olduğunu farkedeceklerdir. (‘Ali ibnü Ebî Bekr es-Sekkâf el-Huseynî, Me‘âricü’l-hidâye, sh: 219-220; Seyyid Muhammed ‘Alevî el-Malikî, Ebvâbü’l-ferac, sh:220, 229)

İstiğfârın Okunuşu

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ،
أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ صَدَقَ اللَّهُ
وَصَدَقَ وَرَسُولُهُ أَمَنْتُ بِالشَّرِيعَةِ صَدَقْتُ بِالشَّرِيعَةِ إِنْ كُنْتُ قُلْتُ شَيْئًا خِلَافَ
الْإِجْمَاعِ رَجَعْتُ عَنْهُ، تَبَرَّأْتُ مِنْ كُلِّ دِينٍ خَالَفَ دِينَ الْإِسْلَامِ، اللَّهُمَّ إِنِّي

أُومِنُّ بِمَا تَعَلَّمُ أَنَّهُ حَقٌّ عِنْدَكَ وَأَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا تَعَلَّمُ أَنَّهُ بَاطِلٌ عِنْدَكَ فَخُذْ
مِنِّي جُمَلًا وَلَا تُطَالِبْنِي بِالتَّفْصِيلِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، نَدِمْتُ مِنْ
كُلِّ شَرٍّ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَابْنُ أُمَّتِهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ
مِنْهُ، وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.»

İstiğfârın Mânâsı

“Ben şahitlik ederim ki bir olan ve hiçbir ortağı bulunmayan **Allâh**’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Yine şehâdet ederim ki gerçekten **Muhammed** O’nun kulu ve **Rasûlü**’dür.

Ben **Allâh**’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, kaderin hayırlısı ve şerlisi(nin ezelde Allâh-u Te‘âlâ tarafından takdir edildiği)ne îmân ettim.

Allâh da doğru söylemiştir, **Rasûlü** de doğru söylemiştir. Şerîata îmân ettim, şerîatı tasdik ettim. Eğer (bilir bilmez Ehl-i Sünnet âlimlerinin ittifak ettiği) icmân hilâfına bir şey söylemişsem ben ondan döndüm.

İslâm dînine muhâlif (zıt) olan her dinden teberri ettim (uzak oldum ve bunu dilimle de söyledim).

Ey **Allâh**! Ben, Senin Kendi katında hak olduğunu bildiğin her şeye îmân ettim ve Senin katında bâtil olduğunu bildiğin her şeyden berî (uzak) oldum. O hâlde Sen benden bu îmânımı topluca kabûl et, beni tafsîlattan mesûl tutma.

O büyük olan **Allâh**’tan mağfiret talep ederim ve O’na tevbe ederim. Ben her şerden pişman oldum. Ben şahitlik ederim ki **Allâh**’tan başka hiçbir ilâh yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur. Şunlara da şahitlik ederim ki hiç şüphesiz **Muhammed** **Allâh**’ın kulu ve **Rasûlü**’dür.

Gerçekten **Îsâ** da **Allâh**’ın kuludur, **Rasûlü**’dür, kadın kulunun (Meryem’in) oğludur, **Meryem**’e bıraktığı (Kün-Var ol-) kelimesi(nin eseri)dir ve O’n(un Zâtı’na âit olan hayat verme sıfatın)dan (yaratılıp beden kisvesine sokulmuş) bir ruhtur. (Ne var ki; diğer insanlardan farklı olarak babasız bir şekilde yaratılmıştır.)

Şu da muhakkak ki cennet de haktır, cehennem de haktır. Ben şahitlik ederim ki bir olan ve hiçbir ortağı bulunmayan **Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Yine şehâdet ederim ki gerçekten **Muhammed** O’nun kulu ve **Rasûlü**’dür.”